

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Nadere analyse en contouren Informatiehuis Geluid

RIVM Werkdocument
definitief concept 18 december 2015

Colofon

© RIVM 2015

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Dolf de Gruijter,
Dorien Lolkema,

Contact:
Dolf de Gruijter
RIVM-MIL
dolf.de.gruijter@rivm.nl

Dit onderzoek werd verricht in opdracht van I&M / EB, in het kader van de Omgevingswet

Dit is een uitgave van:
**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
Nederland
www.rivm.nl

VOORWOORD

Voorwoord van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het voorliggende analyserapport van het Informatiehuis Geluid is door het RIVM in opdracht van het Ministerie van IenM opgesteld. Het Ministerie wil hiermee inzicht verkrijgen in de scope, governance, inhoud, datakwaliteit en de veranderopgave van de huidige situatie (gegevensverstrekking suboptimaal) naar de toekomstige situatie waarin de gegevensvoorziening per inhoudelijk domein optimaal georganiseerd is in een Informatiehuis. De in de analyse gemaakte inventarisatie en voornemens betreffen nadrukkelijk een eerste verkenning, gemaakt in een nog flink in beweging zijnde beleidsmatige context. Uiteindelijke, definitieve keuzes kunnen pas gemaakt worden als de beleidsmatige en juridische kaders (amvb's, ministeriële regelingen) stabiel zijn geworden.

Dit rapport is mede tot stand gekomen door inbreng van diverse partijen, dit hoeft niet te betekenen dat dit rapport op alle onderdelen door alle betrokken partijen wordt onderschreven. Het is een eerste analyse van het Informatiehuis en zal als basis dienen voor het vervolgproces, zoals een verdere verdieping van de analyse van het Informatiehuis of het opstellen van een businesscase.

De Omgevingswet wil nieuwe, duurzame ontwikkelingen in de samenleving mogelijk maken en wettelijk ondersteunen. Daartoe is een integrale benadering, waarin de diverse belangen in onderlinge samenhang worden beschouwd. Met de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

1. Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
2. Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.
4. Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Digitalisering is een belangrijk hulpmiddel voor een goede en eenvoudige uitvoering van de Omgevingswet. Het stelt initiatiefnemers in staat om snel te beschikken over de juiste informatie over de kwaliteit van de leefomgeving en over de regels die daar gelden. Hierdoor kunnen onderzoekslasten worden verlaagd. Het stelt burgers, bedrijven en overheden in staat om eenvoudiger informatie met elkaar uit te wisselen. Het biedt kansen om besluitvorming en procedures te versnellen en te verbeteren.

Om de uitvoering van de wet goed te ondersteunen moeten we ook sturen op samenhang bij de digitalisering en is gekozen voor een stelselbenadering. Alleen zo kunnen de doelstellingen van de Omgevingswet volledig worden ondersteund. De samenhang binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet kenmerkt zich door:

- Het koppelen van het ruimtelijk domein aan milieudoelstellingen met behulp van bestaande componenten als kaarten en regelbeheer.
- Het beschikbaar stellen van gegevens over de fysieke leefomgeving die voldoen aan de kwaliteitseisen Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig.
- Het centraal stellen van vraagsturing. Het gebruikersperspectief bepaalt de inrichting van het digitaal stelsel.

Om betrouwbare gegevens uit de beleidsdomeinen van de Omgevingswet (denk aan bodem, lucht, ruimte, bouw, etc.) beschikbaar te stellen is voor elk domein een Informatiehuis voorzien. Een Informatiehuis levert informatieproducten die nodig zijn voor besluiten met rechtsgevolgen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave—5

Samenvatting—8

1 Inleiding—12

- 1.1 Achtergrond en aanleiding—12
- 1.2 Doel en reikwijdte—12
- 1.3 Organisatie en werkwijze—13
- 1.4 Geluid nader toegelicht—14
 - 1.4.1 Geluid binnen besluitvormingsprocessen—14
 - 1.4.2 Naleving en monitoring—16
 - 1.4.3 Geluidkaarten en actieplannen—17
 - 1.4.4 Geluidobjecten—17
- 1.5 Scope—17
 - 1.5.1 Werkvelden data en informatieproducten Ist en Soll—18
- 1.6 Leeswijzer—18

2 Kader Digitaal Stelsel Omgevingswet—20

- 2.1 Omgevingswet—20
- 2.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet—21
 - 2.2.1 Blueprint Digitaal Stelsel Omgevingswet—22
- 2.3 Informatiehuizen—23
- 2.4 Informatiehuis Geluid—23

3 Visie Informatiehuis Geluid—26

- 3.1 Samenvatting Visie Informatiehuis Geluid—26
- 3.2 Uitgangspunten—26
- 3.3 Gewenste hoofdlijnen van het verbeterproces—28
- 3.4 Doelgroepen—31
- 3.5 Rol van de vraagsturing—32

4 Beeld 2018—34

- 4.1 Samenvatting Beeld 2018—34
- 4.2 Schets Informatiehuis 2018—34
- 4.3 Informatieproducten 2018—35
- 4.4 Data—35
 - 4.4.1 Welke data—35
 - 4.4.1.1 Geheel beschikbare data—35
 - 4.4.1.2 Gedeeltelijk beschikbare data—36
 - 4.4.1.3 Niet beschikbare data—36
 - 4.4.2 Datastromen—36
 - 4.4.3 Bronhouders—37
- 4.5 Benodigde generieke data—38
- 4.6 Adviezen aan wetgeving en beleid—38

5 Beeld 2024—39

- 5.1 Samenvatting Beeld 2024—39
- 5.2 Schets Informatiehuis 2024—39
- 5.3 Informatieproducten 2024—40
- 5.4 Data—40

- 5.4.1 Welke data—40
- 5.4.2 Datastromen—41
- 5.4.3 Bronhouders—42
- 5.5 Benodigde generieke data—42
- 5.6 Adviezen aan wetgeving en beleid—42

6 Huidige informatievoorziening Geluid 2015—44

- 6.1 Samenvatting huidige situatie—44
- 6.2 Algemeen beeld huidige situatie—44
 - 6.2.1 Nederland—44
 - 6.2.2 Europa—45
- 6.3 IST-analyse—45
 - 6.3.1 Juridische Producten—46
 - 6.3.2 Bestaande wet- en regelgeving—47
 - 6.3.3 Toetsinstrumenten—47
 - 6.3.4 Data—48
 - 6.3.5 Overlap met andere huizen—50
 - 6.3.6 Bevoegd gezag, beheer en ontsluiting—51
 - 6.3.7 Kwaliteit: de 3 b's—51
- 6.4 Knelpunten huidige situatie—52

7 Verbeterplan informatievoorziening Geluid—55

- 7.1 Samenvatting verbeterplan—55
- 7.2 Ontwikkeling informatievoorziening Geluid—55
 - 7.2.1 Eerder geschetste planning—55
 - 7.2.2 Uitgangspunten voor het ontwikkelingsproces—56
 - 7.2.3 Beeld van het ontwikkelingsproces—56
- 7.3 Proces—58
- 7.4 Aanpak knelpunten—58
- 7.5 Rollen en taken—59
- 7.6 Stappenplan—60
- 7.7 Financiën—61
- 7.8 Pilots—62
 - 7.8.1 Pilot Verkeer—62
 - 7.8.2 Provinciale geluidkaart—62
 - 7.8.3 Pilot END-kartering—62
 - 7.8.4 Pilot milieugebruiksruimte DCMR (vervolg)—63
- 7.9 Plannen 2016—63

8 Kwaliteit en Governance—65

- 8.1 Samenvatting Kwaliteit en Governance—65
- 8.2 Uitgangspunten Kwaliteit en Governance—65
 - 8.2.1 Uitgangspunten kwaliteit—65
 - 8.2.2 Uitgangspunten governance vanuit definitiestudie GOAL—65
- 8.3 Uitwerking Kwaliteit—66
- 8.4 Uitwerking Governance—67
 - 8.4.1 Huidige situatie regie Informatiehuis Geluid—67
 - 8.4.2 De verschillende stakeholders bij het Informatiehuis Geluid—68
 - 8.4.3 Voorgestelde structuur (organigram)—69

9 Noodzakelijke randvoorwaarden—70

- 9.1 Samenvatting noodzakelijke randvoorwaarden—70
- 9.2 Noodzakelijke diensten Centrale Voorziening—70
 - 9.2.1 Generieke data—70

9.2.1.1	Verkeer—70
9.2.1.2	Prognoses—70
9.2.1.3	Geo informatie—71
9.2.1.4	Bebouwing—71
9.2.2	Vraagarticulatie—71
9.2.3	Coördinatie—71
9.3	Wensen aan wetgeving en beleid—71
9.3.1	Alle geluidregisters samenvoegen—71
9.3.2	END-kartering opnemen in Informatiehuis Geluid—72
9.3.3	Gelijktrekken eisen aan prognoses voor de hele leefomgeving—72
10	Beschrijving bijlagen—73
10.1	Bijlagen opgenomen in het rapport—73
10.2	Bijlagen in de vorm van aparte bestanden—73
11	Bijlage 1: Minimaal te beantwoorden vragen—74
12	Bijlage 2: Cases quickscan reikwijdte informatiebehoefte—75
13	Bijlage 3: Stakeholder analyse—80
14	Bijlage 4: Globale kostenraming d.d. mrt 2014—84
15	Bijlage 5: Wensen aan informatieproducten tbv industrie—85
16	Bijlage 6: Kader en wensen voor luchtvaart—92

Samenvatting

Eén wet voor de hele leefomgeving houdt een enorme stelselwijziging in. De Omgevingswet heeft grote gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van de bevoegde gezagen.

Het succes van de wet hangt af van de uitvoering. Om de wet in 2018 in werking te laten treden moet nu al gestart worden met de implementatie. Over de inhoud en organisatie van de implementatie heeft het Rijk met VNG, IPO en de Unie van Waterschappen op 1 juli 2015 een bestuursakkoord ondertekend. Daarin is aangegeven dat met de Omgevingswet integraal omgevingsbeleid op decentraal niveau vorm kan krijgen. Door de grotere keuzevrijheid op lokaal niveau kan beter worden ingespeeld op de behoeften van initiatiefnemers en belanghebbenden. Een belangrijke voorwaarde voor de succesvolle uitvoering van de Omgevingswet is de *digitale informatievoorziening over de fysieke leefomgeving*. Deze is op dit moment nog versnipperd, wisselend van kwaliteit en onvoldoende toegerust op het verlenen van vergunningen en andere besluiten met rechtsgevolgen. Dit leidt tot hoge onderzoekslasten, tijdrovende procedures en informatieongelijkheid tussen partijen met negatieve gevolgen voor de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. Deze kosten en informatieongelijkheid kunnen sterk verminderd worden door meer kwaliteit en samenhang in de gegevensvoorziening te realiseren.

De ambitie is om niet langer te werken vanuit aparte systemen, maar vanuit één samenhangend, vraaggestuurd stelsel met één overkoepelende visie: het Digitaal Stelsel Omgevingswet, of ook wel: de Laan van de Leefomgeving. Op de Laan worden afspraken gemaakt over de kwaliteit en betekenis van gegevens.

In het kader van de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is door programmadirectie Eenvoudig Beter van IenM aan de (beoogde) opdrachtnemers van de Informatiehuizen in het kader van het Digitale Stelsel Omgevingswet gevraagd een analyse uit te voeren ten behoeve van de verdere uitwerking van het Bestuursakkoord en van de AMvB's. Voor een analyse is het noodzakelijk een beeld te hebben van het onderwerp van de analyse: in het onderhavige geval het Informatiehuis Geluid. Het ontwerp van het huis bevindt zich echter nog zo aan het begin van het ontwerpproces, dat het noodzakelijk is wat meer beeld van de gedachte ontwikkeling te hebben. Daarom is naast de analyse ook een schets van de contouren van het huis gegeven. Deze schets is tijdens het proces met stakeholders tot stand gekomen, maar geeft uitdrukkelijk niet de stand van de besluitvorming over het huis op dit moment weer. Die beschrijving en nog meer de aanbevelingen richting de wetgeving kunnen gezien worden als een advies vanuit deze analysefase, maar uiteindelijk zal daarvoor bepalend zijn wat daarover in de reguliere processen tussen de betrokken partijen wordt besloten.

De ontwikkeling van de Laan als geheel, en ook het Informatiehuis Geluid als onderdeel daarvan, kent een lange tijdshorizon (tot ca. 2024) met de daarbij behorende onzekerheden over het exacte uitwerkingsniveau van het eindproduct, en afhankelijkheden van verdere uitwerking van de regelgeving. Werkprocessen moeten worden

aangepast, systemen moeten in technisch opzicht op elkaar aan worden gesloten. De lopende uitwerking van de wet heeft nog invloed op de uiteindelijke systeem-en procesarchitectuur. Dit alles maakt het traject van verbetering van de digitale informatievoorziening over de fysieke leefomgeving complex. De gezamenlijke uitdaging is om vanuit een gezamenlijke visie op het eindbeeld, stapsgewijs, incrementeel te werk te gaan, datgene wat al is ontwikkeld, onder andere binnen het domein Geluid, optimaal te benutten.

Het Informatiehuis Geluid wordt stapsgewijs op basis van vraagsturing ontwikkeld. Immers een centrale digitale informatievoorziening kan alleen een succes worden als het kwaliteit heeft, aan gebruikerswensen voldoet en gebruikt wordt. Daarom is met stakeholders verkend hoe het Informatiehuis Geluid eruit moet zijn en hun beelden zijn betrokken. Duidelijk is dat de grootste prioriteit ligt bij het beschikbaar krijgen van de benodigde brondata. Daarbij kan zich een spanning voordoen tussen de kwaliteit van de data en het tijdstip van beschikbaarstelling. Het zou voor de (uiteindelijk) gewenste kwaliteit wellicht gewenst zijn om eerst aan de kwaliteit te werken en de data beschikbaar te stellen als aan de criteria voldaan wordt. Naar verwachting zal dit verlamdend werken en zal het (te) lang duren voordat er met het Informatiehuis Geluid gewerkt kan worden. Daarom wordt voorgestaan om als data aan de minimaal te stellen criteria voldoet deze, al dan niet voorzien van disclaimers, ook zo spoedig mogelijk beschikbaar te stellen. Uiteraard ligt bij de bronbeheerder van de betreffende data de taak de datakwaliteit tot het gewenste niveau te verhogen. Daartoe zal ook in overleg met het huis een verbetertraject worden ingezet.

Aansluitend worden informatieproducten ontwikkeld op basis van vraagsturing. Het Informatiehuis Geluid gaat hiermee van beschikbaar, via bruikbaar naar bestendig. Door de stapsgewijze aanpak blijft het proces beheersbaar en worden op basis van voortschrijdend inzicht die informatieproducten ontwikkeld die nodig zijn en waar behoefte aan is. Hiertoe wordt een stakeholders klankbordgroep opgezet. Het Informatiehuis Geluid kent naast burgers, bedrijven en overheden, in de rol van initiatiefnemer, belanghebbende of bevoegd gezag, ook adviesbureaus als doelgroep

Essentieel voor de wijze van ontwikkeling en het uiteindelijk te ontwikkelen Informatiehuis Geluid is de behoefte aan informatieproducten. Valkuil bij de ontwikkeling is het leveren van data die beschikbaar is, zonder daarbij duidelijkheid te hebben over de noodzakelijkheid die beschikbaar te stellen, maar mogelijk nog belangrijker de vraag of er wel behoefte aan is. Kortom het gaat om:

- is de informatie nodig, en
- is er behoefte aan?

Informatieproducten zullen worden ontwikkeld op basis van vraagsturing. Hiertoe wordt een stakeholders klankbordgroep opgezet. 2016 start met het opzetten van de organisatiestructuur en het uitvoeren van pilots. Parallel daar aan wordt het Plan van Aanpak opgesteld.

Het Informatiehuis Geluid levert producten die actueel zijn, voldoende detailniveau hebben en aansluiten op de gestelde vraag. De producten voldoen aan de 3 b's waarbij de bronbeheerder verantwoordelijk is voor de inhoudelijke correctheid en actualiteit. Het Informatiehuis Geluid heeft een huismeester, beheerder en kwaliteitsbewaker, kent een stuurgroep en overlegstructuren met stakeholders, bronbeheerders, de andere huizen en de Laan. Vanuit het huis wordt een te grote vrijblijvendheid met betrekking tot het gebruik van het huis gezien als een afbreukrisico voor het bereiken van bestendigheid ervan.

In het kader van deze nadere analyse heeft RHDHV een zogeheten IST (=huidige situatie)-analyse uitgevoerd. Uitgangspunt daarbij is dat de driehoek van toetsinstrumenten, rekenregels/instructies en data, de kwaliteit bepaalt. Met name waar het gaat om bestendigheid en bruikbaarheid. Met andere woorden: de kwaliteit van data is nooit een op zichzelf staande entiteit, maar moet behalve in de context van het product ook in de context van deze driehoek worden beschouwd. Zo hoeft een bestand dat voor het ene juridische product zowel bruikbaar als bestendig is, dat voor een ander juridisch product niet te zijn!

In de huidige uitvoeringspraktijk van geluid kunnen alle juridische producten geleverd worden en houden ze stand bij de rechter. Dit betekent niet dat er geen afbreukrisico's zijn. Evenmin geldt dat alle data kant-en-klaar voor handen is. Voor het Informatiehuis Geluid staat het stoplicht op rood: de meeste elementen zijn nog niet aanwezig en de samenwerking moet nog op gang komen. Het totaal aantal benodigde bestanden in het geluid domein is groot. Knelpunten in de huidige situatie liggen op de terreinen Geo-informatie, BAG, AHN; Schermen en wegdekken; Vertaling RMV's naar modellen; Verkeer; END-kartering; Gezzoneerde industrieterreinen; Industrielawaai; Geluidregisters; Hogere waarden en Luchtvaarlawaai. Deze knelpunten worden met het Informatiehuis Geluid aangepakt.

De hoofdpunten van de essentie van het Informatiehuis Geluid zijn qua inhoud:

- ❖ Scope: besluiten met rechtsgevolg onder Omgevingswet + enkele uitzonderingen (bv.END-geluidskaarten)
- ❖ Een ontwikkeling van data naar informatieproducten
- ❖ Data vanaf de start samenvoegen die aan minimale kwaliteitseisen voldoen, met disclaimer (verantwoordelijkheid bij de gebruiker)
- ❖ Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de data: bij de data leverancier
- ❖ Ambitie: informatieproducten: zover mogelijk, maar realiteit moet voor ogen worden gehouden omdat situatie complex kan zijn, en er ook een verantwoordelijkheid bij de gebruiker ligt
- ❖ Modus zien te vinden tussen soorten gebruikers: professioneel of niet professioneel (is aandachtspunt, nog geen kant en klare oplossing). Dit punt is breder dan het Informatiehuis Geluid alleen.

Het Informatiehuis Geluid koppelt in 2018 bestaande brondata waarmee de meeste gegevens voor geluidberekeningen binnen de werkvelden wegverkeer, hoofdspoorwegen en luchtvaart beschikbaar zijn.

Informatieproducten zijn in 2018 nog niet ontwikkeld. Veel benodigde data is generieke data uit de Centrale Voorziening. In 2024 is het Informatiehuis Geluid volledig voor de werkvelden wegverkeer, hoofdspoorwegen, gezoneerde industrieterreinen en luchtvaart. Voor de werkvelden lokaal spoor en niet gezoneerde industrieterreinen wordt gestreefd naar volledigheid. Informatieproducten worden vraaggestuurd ontwikkeld. Het samenvoegen van bestaande data van diverse bronnen en het geluidspecifiek geschikt maken voor de categorieën bronemissie, overdracht en imissie is in ieder geval voorzien. Voor het ontwikkelen van Informatieproducten zijn generieke bestanden uit de Centrale Voorziening noodzakelijk.

Noodzakelijke randvoorwaarden voor het Informatiehuis Geluid worden gevormd door noodzakelijke diensten van de Centrale Voorziening en wensen aan wetgeving en beleid. Het Informatiehuis Geluid kan niet zonder de diensten generieke databestanden, vraagarticulatie en coördinatie van de Centrale Voorziening. Daarnaast wint het Informatiehuis Geluid aan efficiëntie door het samenvoegen van alle geluidregisters, het opnemen van de END-kartering en het gelijktrekken van eisen aan peiljaren en prognoses voor de hele leefomgeving.

Omdat plannen en projecten veelal aspecten uit meerdere huizen raken ligt er in dit model een belangrijke coördinerende taak bij de Laan/Centrale Voorziening.

Indien begin 2016 positief besloten wordt over de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingsweg zal, om in 2018 de eerste basisdiensten te kunnen leveren z.s.m in 2016 gestart worden met het opzetten van de organisatiestructuur en het uitvoeren van een aantal pilots. Parallel daar aan wordt het algemene Plan van Aanpak opgesteld, op basis waarvan jaarlijkse werkplannen kunnen worden opgesteld. Belangrijk bij dit proces is dat het nadrukkelijk gaat om een gezamenlijke ontwikkeling, die door het RIVM wordt getrokken, gefaciliteerd en bewaakt. Het is een klus met complexe vragen dus organisatie moet daarop aansluiten en het kenmerkend voor het proces:

- ❖ Stap bij stap
- ❖ aandacht voor invoering
- ❖ aanpassen tijdens de rit waar nodig,

Randvoorwaarden voor succesvolle ontwikkeling en implementatie, zijn onder andere: heldere bestuurlijke afspraken, financiën, samenhang tussen Informatiehuizen, inrichting Centrale Voorziening en generieke informatie

Ook na de realisatie van het Informatiehuis dient er een structuur in stand te blijven voor de inbrengen vanuit de vraagkant. In feite zal het huis ook nooit af zijn. Immers, nadat gerealiseerd is wat voor ogen stond kunnen er wensen tot aanpassing ontstaan en ook kunnen zich wijzigingen voordoen in de omgeving die impact op het huis hebben.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Achtergrond van de voorliggende analyse is de vraag van de programmadirectie Eenvoudig Beter van IenM aan de (beoogde) opdrachtnemers van de Informatiehuizen in het kader van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) om in vervolg op de eerdere onderzoeken in december 2015 de aanvullende analyse uit te voeren ten behoeve van de verdere uitwerking van het Bestuursakkoord en van de AMvB's.

1.2 Doel en reikwijdte

De opdracht is om een aanvullende analyse te doen over scope, governance, inhoud, datakwaliteit en veranderopgave (haalbaarheid daarvan) van het Informatiehuis Geluid. Belangrijke onderdelen hiervan zijn de zogenaamde Ist en Soll situatie van het Informatiehuis. Oftewel op basis van de huidige situatie en de analyse daarvan, en de voorlopige beelden van de gewenste "eindsituatie" wordt beschreven welke veranderopgave er ligt. Deze resultaten zullen worden gebruikt bij concretisering van het bestuursakkoord, de plateauplanningen en als input bij het opstellen van de AMvB's en als input voor de verdere project- en werkplanning van het Informatiehuis Geluid. De nadere analyses bevatten in ieder geval de onderdelen zoals opgenomen in Bijlage 1: Minimaal te beantwoorden vragen.

Voor een analyse is het noodzakelijk een beeld te hebben van het onderwerp van die analyse, in dit geval het Informatiehuis Geluid. Het huis ontwerp van het huis bevindt zich echter nog zo aan het begin van het ontwerpproces, dat het noodzakelijk is wat meer beeld van de gedachte ontwikkeling te hebben. Daarom is naast de analyse ook een schets van de contouren van het huis, in feite de uitgangspunten voor de analyse, gegeven. Deze schets is tijdens het proces met stakeholders tot stand gekomen, maar geeft uitdrukkelijk niet de stand van de besluitvorming over het huis op dit moment weer. Die beschrijving en nog meer de aanbevelingen richting de wetgeving kunnen gezien worden als een advies vanuit deze analysefase, maar uiteindelijk zal daarvoor bepalend zijn wat daarover in de reguliere processen tussen de betrokken partijen wordt besloten.

Uitdaging voor het Informatiehuis Geluid is de verspreide verantwoordelijkheden en informatiebronnen in de huidige situatie. Omdat registers en databronnen nu veelal verspreid zijn is een belangrijke taak het afspreken van standaarden, indelingen en technische koppelvlakken bij een gewenste gedistribueerde verdeling en centrale ontsluiting. Belangrijk is dat er koppelvlakken worden gedefinieerd maar dat verantwoordelijkheden wel verspreid blijven. Koppelvlakken zijn er vanuit het huis ook met name met data elders uit het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Over de vormgeving daarvan en vooral ook de meer inhoudelijke aspecten van de koppelvlakken daarmee (welke data, welke standaarden, andere eisen) is nog weinig bekend. Daarom is dit belangrijke onderdeel vooralsnog buiten de scope gehouden.

1.3 Organisatie en werkwijze

Als vertrekpunt voor de analyse fungeren de (onderzoeks)inspanningen uit 2013 en 2014. In het RIVM-rapport *Uitwerking gegevensvoorziening Omgevingswet*¹(2013) is een eerste beoordeling gemaakt van de gegevensvoorziening van de thema's die onder de Omgevingswet vallen op de criteria beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid. Uit deze analyse bleek dat het thema geluid op al deze drie criteria negatief scoorde. Dit was voor zowel de beleidsdirectie KLG als het programmateam GOAL aanleiding een verkennend traject te starten om de knelpunten binnen het Informatiehuis Geluid op een rij te zetten en om in samenhang met de beleidsontwikkeling voor de Laan voor de Leefomgeving en de vernieuwing van het geluidbeleid in het kader van SWUNG2 te kijken wat verbeteropties voor het Informatiehuis Geluid zouden kunnen zijn. In dit traject zijn verschillende workshops met belanghebbende partijen en interviews met sleutelfiguren gehouden om de verbeteropties te inventariseren en vervolgens op draagvlak en haalbaarheid te toetsen. De resultaten van dit traject zijn samengevat in het rapport *Basisgegevens geluid en Omgevingswet*² (2014). Vervolgens zijn deze opties in het voorjaar van 2014 nog een slag verder uitgewerkt in de vorm van een voorlopig plan van aanpak voor de vernieuwing van het Informatiehuis Geluid, dat gemaakt is in het kader van de voorbereiding van het bestuursakkoord over de uitvoering van de Omgevingswet. Kostenramingen die in dit voorlopige plan van aanpak zijn opgenomen (zie Bijlage 4: Globale kostenraming d.d. mrt 2014) zijn gebruikt in het door Twijnstra en Gudde opgestelde rapport over de kosten en baten van het digitale stelsel (uit te brengen 2015?).

Omdat uit eerdere analyses bleek dat de grootste opgave voor geluid bij de data ligt, is in het kader van deze nadere analyse in de tweede helft van 2015 allereerst door RHDHV in opdracht van het RIVM een verdiepende studie uitgevoerd. Daarbij is een gedetailleerde analyse gemaakt van de huidige databestanden en een beoordeling van de kwaliteit daarvan voor de verschillende werkvelden binnen het Informatiehuis Geluid. De bevindingen daarvan zijn opgenomen in voorliggend rapport (paragraaf 6.3).

In het vervolg daarop is verder ingezoomd op de wensen en beelden over het Informatiehuis Geluid, die leven bij de verschillende stakeholders van het veld. Daartoe zijn 1-op-1 gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van belangrijke partijen en zijn tevens twee werksessies gehouden met een brede vertegenwoordiging van stakeholders (bevoegd gezag gemeente, rijk, provincie, initiatiefnemer, adviseur, dataleverancier, belanghebbende). In Bijlage 3: Stakeholder analyse is een samenvatting van de gesprekken opgenomen. De verslagen van de twee werksessies zijn afzonderlijk beschikbaar. Doel van de werksessies was tweeledig: enerzijds het verkrijgen van input over de wensen en haalbaarheid uit het veld, anderzijds vormden de

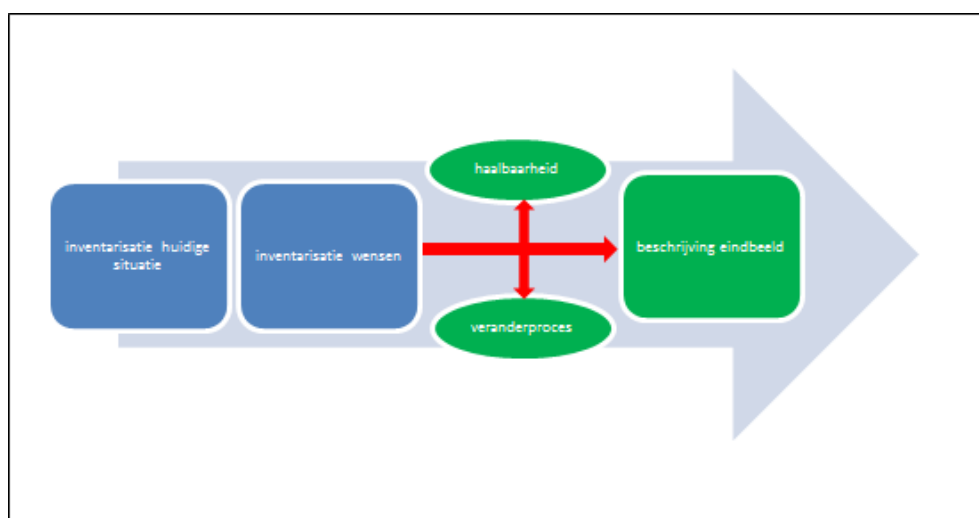
¹ Uitwerking gegevensvoorziening Omgevingswet, P. van Zoonen et al., RIVM, 2013

² Basisgegevens geluid en Omgevingswet, Verspoor Advies, september 2014

werksessies de start van de langjarige samenwerking in het proces van de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid.

Voor de begeleiding van deze analyse is in het vierde kwartaal 2015 een begeleidingscommissie ingesteld samen met het Informatiehuis Lucht, waarvan ook het RIVM (beoogd) huismeester is.

Het proces van de totaal uitgevoerde analyse is in onderstaande Figuur 1-1 samengevat.

Figuur 1-1 Schematische weergave van het analyseproces

1.4 Geluid nader toegelicht

Voor de niet in de geluidmaterie ingevoerde lezer wordt in deze paragraaf kort aangeduid op welke wijze het aspect geluid deel uitmaakt van processen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen besluitvormingsprocessen, nalevings- en monitoringsprocessen en kartering en actieplannen.

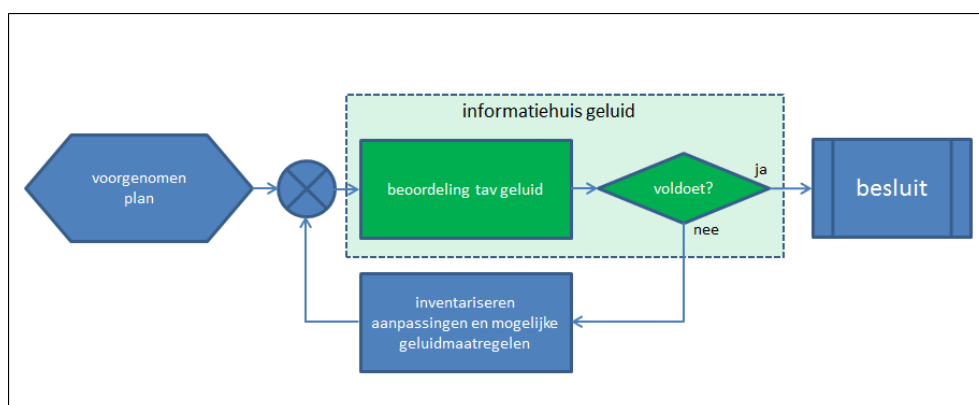
Tot slot wordt kort aangeduid welke (ruimtelijke) objecten voor de beoordeling van geluid van belang zijn.

1.4.1 Geluid binnen besluitvormingsprocessen

Het geluid vormt in veel processen een aspect dat de keuze mede bepaalt. Dat kan zijn in de huidige bestemmingsplannen (straks omgevingsplannen), maar ook bij het verlenen van vergunningen en het toestaan van activiteiten als evenementen speelt geluid een rol. Voor een belangrijk deel van de afweging ten aanzien van geluid geldt er een specifiek wettelijk kader. Dat wettelijk kader is in de afgelopen jaren aan vele veranderingen onderhevig geweest. Zo kent de wet geluidnormen voor de planning van woningbouw, moet een vergunning aan geluidvoorwaarden voldoen en wordt de aanleg van infrastructuur aan geluidnormen getoetst.

Het proces van die wettelijke toets ziet er in het algemeen uit zoals in Figuur 1-2 is aangegeven. Er is op het werkveld weg, spoor, industrie of luchtvaart een beeld, in de praktijk vaak al ver uitgewerkt, van een plan dat men (de potentiële initiatiefnemer) wil uitvoeren. Dat voorgenomen

plan wordt ondergebracht in een akoestisch model en daarmee worden veelal de geluidbelastingen op gevels berekend. De berekende waarden worden getoetst aan de wettelijke normen. Wordt voldaan aan de normen dan kan het plan verder in procedure gebracht worden en volgt uiteindelijk een besluit. Voldoen de berekenden geluidbelastingen niet aan de normen of aan beoogde waarden, dan zal bezien worden welke aanpassingen mogelijk zijn. Het plan kan mogelijk voor geluid geoptimaliseerd worden of wellicht zijn ook geluidmaatregelen mogelijk. Meest in het oog springende geluidmaatregelen bij wegen en spoorwegen zijn geluidschermen, maar in eerste instantie zal gezocht worden naar maatregelen aan de bron (bijvoorbeeld stiller wegdek, stillere installatie). Dit levert dan een plan dat als het goed is wel aan de gestelde eisen voldoet en kan leiden tot een positief besluit. Er zijn ook situaties denkbaar dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om het plan binnen de eisen voor geluid in te passen. Dan is dat plan niet mogelijk of kan wellicht binnen de flexibiliteit van de Omgevingswet een oplossing gevonden worden.

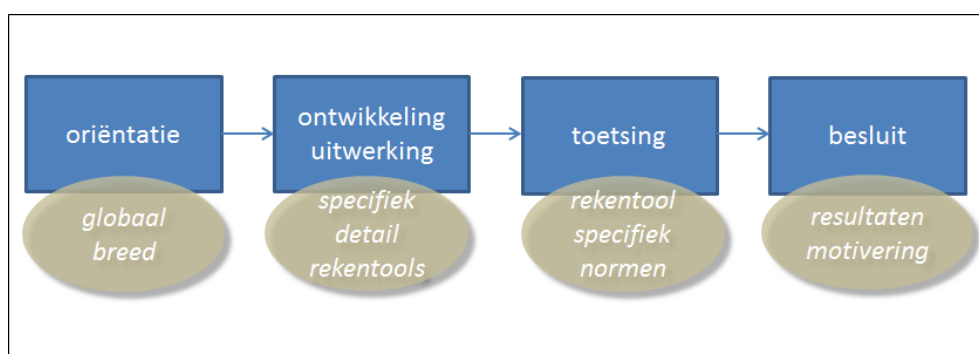
Figuur 1-2 Primaire plaats van het Informatiehuis in het planproces

Vanuit bovenstaande beschrijving op hoofdlijnen lijkt de informatiebehoefte in de diverse processen duidelijk. Die zijn dan gericht op het kunnen uitvoeren van een akoestisch onderzoek en het toetsen van de resultaten daarvan aan het geldende kader. Met beantwoording van de vragen wat er nodig is voor een dergelijk onderzoek, welke bepalingsmethode gebruikt moet worden en wat het toetsingskader is lijkt een beschrijving van de informatiebehoefte dan duidelijk.

Echter in het totale proces is die behoefte breder en meer divers. Figuur 1-3 geeft daar een beeld van. Zeker met de invoering van de Omgevingswet ligt de nadruk er op om een plan integraal te ontwikkelen en in dat kader aspecten als geluid vanaf het begin af mee te nemen. Het werkt ook uiteraard heel slecht om pas een geheel uitgedacht plan aan geluid te gaan toetsen. Gewenste en mogelijk noodzakelijk aanpassingen liggen dan erg moeilijk omdat alles immers al zo goed als rond was. Daarom zal geluid vanaf het eerste begin deel uitmaken van het proces.

Bij de ontwikkeling van een plan zal dan eerst oriënterend bezien worden of en welke mogelijkheden er zijn. In die fase is behoefte aan meer globale informatie die zich veelal ook niet beperkt tot specifiek één

locatie. Een indruk van haalbaarheid, alternatieven en te bereiken kwaliteit is dan aan de orde. Als dan blijkt dat er één of meer opties goed scoren zal daar in eerste instantie, samen opgaand met de verdere ontwikkeling, nader naar gekeken worden. Alternatieven worden doorgerekend en daar waar gewenst zal gedetailleerd gekeken worden. Het alternatief waar dan voor gekozen wordt zal verder in procedure gebracht worden en voor dat plan zal een berekening van vereiste geluidbelastingen plaatsvinden en getoetst worden aan de normen. Het besluit over het plan zal zich op die resultaten baseren en zal de motivering bevatten die het besluit onderbouwt.

Figuur 1-3 Beeld van de informatiebehoeften in fasen van het totale planproces

Bij diverse plannen volgt nog een fase na het besluit over het plan. Zowel bij woningbouw als ontwikkelingen aan een bron kan er een geluidbelasting op woningen worden toegestaan die leidt tot ongewenste niveaus binnen de woningen. Dan zal er nog een stap volgen waarin de geluidmaatregelen aan de gevels worden bepaald en aangebracht.

1.4.2

Naleving en monitoring

Een bijzonder geluidproces wordt gevormd door de nalevingscycli van geluidproductieplafonds. Voor rijkswegen en hoofdspoorwegen zijn in 2012 geluidproductieplafonds ingevoerd. Met de Omgevingswet zullen ook provinciale- en waterschapswegen en grotere industrieterreinen van geluidproductieplafonds worden voorzien. Het vaststellen en wijzigen van die plafondwaarden maakt veelal deel uit van een plan, zoals de verbreding van een rijksweg of aanleg van een industrieterrein. Naast berekeningen op woningen zullen dan ook de geluidwaarden op de referentiepunten van de geluidproductieplafonds moeten worden berekend. Belangrijk onderdeel van het stelsel van geluidproductieplafonds is de nalevingscyclus. Periodiek dient de beheerder van de betreffende infrastructuur of het industrieterrein te rapporteren hoeveel geluid er in de voorgaande periode op de referentiepunten is geproduceerd en te toetsen of dit binnen de vigerende plafonds past. Om overschrijdingen te voorkomen dient hij tijdig maatregelen te treffen of als dat niet of niet voldoende mogelijk is er via een procedure voor zorg te dragen dat plafondwaarden worden aangepast. Deze nalevingscyclus inclusief mogelijke procedures zal meestal los staan van procedures voor plannen. Wel levert de nalevingscyclus periodiek informatie over de betreffende bron op. Om de hoeveelheid geproduceerd geluid te kunnen rapporteren zal de beheerder over de betreffende periode over de kentallen van zijn bron

moeten beschikken: voor rijkswegen bijvoorbeeld de voertuigintensiteiten, snelheden en type wegdek.

1.4.3 *Geluidkaarten en actieplannen*

De Europese richtlijn omgevingslawaai (END) schrijft voor dat er vijfjaarlijks een geluidkaart moet worden opgesteld en het jaar na oplevering van de geluidkaart ook een actieplan om de gesignaleerde geluidknelpunten aan te pakken. De resultaten ervan dienen aan de EU te worden aangeleverd. Deze eisen zijn in het Nederlands recht geïmplementeerd. In de praktijk betekent dit dat in 2017 weer de eerstvolgende geluidkaarten moeten worden vastgesteld en in 2018 de bijbehorende actieplannen.

Geluidkaarten moeten worden opgesteld voor de belangrijke infrastructuur (bv rijkswegen, hoofdspoorwegen, Schiphol) en voor (aangewezen) agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners.

1.4.4 *Geluidobjecten*

De geluidwetgeving richt zich zowel op de bescherming tegen geluidhinder (normstelling) als de beheersing van geluid (geluidproductieplafonds). Daartoe worden regels gesteld aan geluidbelastingen op specifieke punten.

Bij de geluidnormstelling gaat het om voor de bescherming relevante punten. Dat zijn veelal waarneempunten op de gevels van woningen. Maar ook andere gebouwen kunnen geluidgevoelige bestemmingen herbergen (bv scholen en ziekenhuizen). Ook terreinen kunnen geluidgevoelig zijn en bescherming behoeven. Hieronder vallen terreinen waar gewoond wordt (woonwagenstandplaatsen en ligplaatsen voor woonschepen) en terreinen waar een bepaalde mate van rust gewenst is zoals stilte en natuurgebieden. De beoordeling daarvan vindt meestal plaats op de grens van het gebied.

Naast de beoordelingsobjecten zijn ook andere objecten voor belang voor de beoordeling van geluid. Daarbij gaat het om objecten die geluid afschermen en reflecteren. Dat zijn alle gebouwen en ook meer specifiek geluidschermen. Ook het hoogteverloop (bijvoorbeeld een talud) en het type bodem (geluidabsorberend of –reflecterend) is van invloed op geluid.

1.5 **Scope**

Het Informatiehuis Geluid betreft alle geluidspecifieke informatie voor *besluiten met rechtsgevolgen*. Met de Omgevingswet wordt meer ruimte gegeven voor lokaal beleid. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet moet dan ook zo ingericht worden dat dit decentrale beleid ook digitaal een plek krijgt. De Informatiehuizen werken vraaggestuurd en zullen waar mogelijk voldoen aan de mogelijk afwijkende, dan wel aanvullende decentrale informatiebehoefte. Van groot belang in dit kader is de aandacht die vanuit de stakeholders werd gevraagd voor het omgaan met lokaal beleid/eisen. De Omgevingswet beoogt tenslotte meer ruimte te bieden voor decentraal beleid. Daaraan zal dan ook bij de besluitvorming aan moeten worden getoetst.

Deze informatiebehoefte is echter nog niet bekend. In het *proces* van de ontwikkeling van het Informatiehuis wordt hier nadrukkelijk rekening

mee gehouden. Waar het de analyse van data en informatieproducten voor de Ist en Soll betreft, is hier nog geen rekening mee gehouden.

1.5.1 *Werkvelden data en informatieproducten Ist en Soll*

Voor de data en informatieproducten voor de Ist en Soll is specifiek gekeken naar de bronnen:

- ❖ Wegverkeer
- ❖ Spoor
- ❖ Industrie
- ❖ Luchtvaart

In het kader van Industrielawaai spelen zowel industrieterreinen met geluidproductieplafonds (GPPIL's, nu nog zones) als individuele bedrijven en activiteiten een rol. Daarnaast is er nog een categorie activiteiten van geheel andere aard die vergunning plichtig zijn; dat zijn evenementen. De wens bestaat daarvoor ook voorzieningen in het Informatiehuis Geluid op te nemen. Bij de voorliggende analyse zijn die echter nog niet meegenomen.

Voor luchtvaart moet opgemerkt worden dat de Wet Luchtvaart niet opgenomen is in de Omgevingswet. Echter de gevolgen van de aanwezigheid voor de ruimtelijke planning in de omgeving, de beperkingsgebieden uit de Wet Luchtvaart, worden wél opgenomen in de Omgevingswet. Daarnaast speelt luchtvaartlawaai een rol bij cumulatie met andere geluidbronnen.

Geluid ten gevolge van defensie activiteiten is in deze analyse niet meegenomen vanwege de grote mate van geheimhouding op deze data. Bezien moet worden of hiervoor in breder verband een werkbare vorm voor gevonden kan worden.

1.6 **Leeswijzer**

Dit rapport beschrijft de resultaten van de nadere analyse van het Informatiehuis Geluid. Dit is ook voorgaand in dit hoofdstuk 1 uiteengezet. Daarbij is tevens ingegaan over de wijze waarop geluid een rol heeft in procedures en dat het in het kader van de analyse ook noodzakelijk contouren van het huis te schetsen.

In hoofdstuk 2 wordt het bredere kader voor het Informatiehuis Geluid geschetst: de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 het kader neergezet voor de in de volgende hoofdstukken 4 en 5 geschetste gewenste voorlopige beelden van het Informatiehuis bij de start van het stelsel en op langere termijn. Om te kunnen beschrijven welke verbeterstappen nodig zijn om bij die gewenste beelden te komen (hoofdstuk 7: Verbeterplan informatievoorziening Geluid) is in hoofdstuk 6 eerst de huidige situatie van de informatievoorziening geluid aangegeven. De voor deze analyse uitgevoerde analyse van de IST-situatie maakt daar deel van uit.

In hoofdstuk 8 wordt ingegaan op de visie ten aanzien van kwaliteitsbeheer ten aanzien van de door het Informatiehuis te verstrekken producten. Ook wordt in dat hoofdstuk de gewenste governance van het huis aangegeven.

Het laatste hoofdstuk 9 sluit af met de noodzakelijk randvoorwaarden om het Informatiehuis Geluid in de toekomst te kunnen laten functioneren en bevat ook wensen ten aanzien van de wetgeving.

Hoofdstuk 10 bevat een beschrijving van de bijlagen in dit rapport en de bijlagen die afzonderlijk verkrijgbaar zijn.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de in deze nadere analyse tenminste te beantwoorden vragen. Daarbij is per vraag aangegeven waar de meest relevante tekst in dit rapport te vinden is.

In de bijlagen 5 en 6 is een additionele beschrijving door experts opgenomen van kader en wensen met betrekking van industrielawaai en luchtvaart.

2 Kader Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het Informatiehuis Geluid maakt onderdeel uit van een breder traject gericht op verbetering van de digitale informatievoorziening, gelet op de nieuwe Omgevingswet. Dit hoofdstuk beschrijft de relevante context.

2.1 Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer met een ruime meerderheid ingestemd met de Omgevingswet: één wet voor de hele leefomgeving. Inzet van deze wet is:

- ❖ minder regels
- ❖ meer kwaliteit voor de leefomgeving
- ❖ meer gebruikersgemak
- ❖ kortere procedures
- ❖ snellere en betere besluitvorming, en
- ❖ minder onderzoekslasten.

Zoals Minister Schultz van Hagen aangaf: *“Dankzij de Omgevingswet hebben we straks 1 loket en 1 vergunning, doordat 26 sectorale wetten opgaan in deze wet. De wet gaat niet uit van verboden, maar nodig juist uit tot ontwikkeling”.*

Enkele voorbeelden van de veranderingen als gevolg van de Omgevingswet zijn:

- ❖ Het wordt eenvoudiger om een bestemmingsplan tijdelijk te wijzigen;
- ❖ Bewoners en bedrijven kunnen eenvoudiger aan- of uitbouwen en bijgebouwen plaatsen of andere kleine bouwwerken aan de achterkant van een woning of ander hoofdgebouw neerzetten;
- ❖ De Omgevingswet houdt rekening met regionale verschillen, zoals stedelijke groei en bevolkingskrimp;
- ❖ De Omgevingswet maakt het mogelijk om beter in te spelen op actuele ontwikkelingen, zoals het aanpakken van leegstand;
- ❖ De Omgevingswet maakt het straks mogelijk om meer te experimenteren.

Eén wet voor de hele leefomgeving, van 26 wetten naar 1 wet, van 5.000 wetsartikelen naar 350 wetsartikelen, van 120 ministeriële regelingen naar 10 regelingen, van meerdere bestemmingsplannen naar één omgevingsplan: dit alles houdt een enorme stelselwijziging in. De Omgevingswet heeft grote gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van de bevoegde gezagen.

Het succes van de wet hangt af van de uitvoering. Om de wet in 2018 in werking te laten treden moet nu al gestart worden met de implementatie. Over de inhoud en organisatie van de implementatie heeft het Rijk met VNG, IPO en de Unie van Waterschappen op 1 juli 2015 een bestuursakkoord ondertekend. Daarin is aangegeven dat met de Omgevingswet integraal omgevingsbeleid op decentraal niveau vorm kan krijgen. Door de grotere keuzevrijheid op lokaal niveau kan beter worden ingespeeld op de behoeften van initiatiefnemers en

belanghebbenden. Een belangrijke voorwaarde voor de succesvolle uitvoering van de Omgevingswet is de *digitale informatievoorziening over de fysieke leefomgeving*. Deze is op dit moment nog versnipperd, wisselend van kwaliteit en onvoldoende toegerust op het verlenen van vergunningen en andere besluiten met rechtsgevolgen. Dit leidt tot hoge onderzoekslasten, tijdrovende procedures en informatieongelijkheid tussen partijen met negatieve gevolgen voor de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. Deze kosten en informatieongelijkheid kunnen sterk verminderd worden door meer kwaliteit en samenhang in de gegevensvoorziening te realiseren.

2.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet

De ambitie is om niet langer te werken vanuit aparte systemen, maar vanuit één samenhangend, vraaggestuurd stelsel met één overkoepelende visie: het Digitaal Stelsel Omgevingswet, of ook wel: de Laan van de Leefomgeving. Op de Laan worden afspraken gemaakt over de kwaliteit en betekenis van gegevens. Informatie en ICT voorzieningen worden met behulp van standaarden met elkaar verbonden. De ontwikkeling van de Laan van de Leefomgeving past ook in het algemene beleid van het kabinet voor de verdere ontwikkeling van de digitale overheid, en het beschikbaar stellen van overheidsgegevens als open data.

Het *streefbeeld* van de Laan is dat in 2024 alle benodigde informatie benodigd voor een ontwikkeling met een klik op de kaart beschikbaar is. Het gaat daarbij om besluiten met rechtsgevolgen, zoals vergunningen. Dit streefbeeld houdt in dat er een centrale ingang is waarop alle informatie over de fysieke leefomgeving, die nodig is voor het onderbouwen van plannen en voor het indienen van vergunningaanvragen beschikbaar is in een gebruiksvriendelijke en betrouwbare vorm.

De Laan moet alleen informatie leveren die voldoet aan de '*drie B's*':

- de informatie is eenvoudig beschikbaar;
- bruikbaar voor het beoogde doel, en
- bestendig voor de rechter.

In het bestuursakkoord is onder meer aangegeven:

- ❖ De gebruiker (bevoegd gezag, initiatiefnemer, belanghebbende) staat te allen tijde centraal en wordt actief betrokken bij de uitwerking.
- ❖ De data binnen de Omgevingswet zijn in principe open data en er wordt niet onderling verrekend voor het gebruik van data. Een uitzondering hierop zijn o.a. data die privacygevoelig zijn, data die de openbare veiligheid raken of bedrijfsvertrouwelijke / intellectueel eigendom bevatten.
- ❖ Standaarden worden beleidsneutraal opgesteld en doen geen afbreuk aan de lokale afwegingsruimte³.

³ Dit is uiteraard een uitgangspunt voor het proces. Standaardisatie is ook noodzakelijk om tot data-uitwisseling te kunnen komen, maar wekt in de praktijk altijd weerstand op. Zo kan het bijvoorbeeld tbv de standaardisatie nodig zijn bestaande werkwijzen te vervangen. Dat voelt voor betrokkenen veelal niet als neutraal, ook al zou het beleidsneutraal zijn.

Het voorgestelde stelsel van de Laan bestaat uit drie hoofdonderdelen:

1. *Gebruikstoepassingen*:
bijvoorbeeld een vergunningenloket of een portaal waarop informatie over de lokale omgevingskwaliteit en regelgeving te vinden is. Via deze toepassingen krijgt de gebruiker toegang.
2. *Laaninfrastructuur* of ook wel *centrale voorziening*:
deze leidt de vragen van de gebruiker door naar de Informatiehuizen. De digitale infrastructuur koppelt de vragen van gebruikers op een betrouwbare manier aan de antwoorden vanuit de beschikbare databanken. Op de Laan gelden afspraken over taalgebruik, aansturing, (open) standaarden en gegevenskwaliteit.
3. *Informatiehuizen*:
geven de antwoorden op de vragen. Voor elk onderdeel van de fysieke leefomgeving is een eigen huis voorzien. In deze huizen wordt de ruwe data die in een domein beschikbaar is, omgezet naar op de vraag toegespitste, gevalideerd en waar mogelijk gestandaardiseerde informatieproducten. Dit wordt per huis nader uitgewerkt. Er worden op dit moment negen Informatiehuizen voorzien, waaronder die voor Lucht, Ruimte en Geluid. De Laan koppelt ook aan de geo-basisregistraties, de e-overheidsrotonde en beoogde nieuwe generieke registers voor onder andere verkeer en populatie.

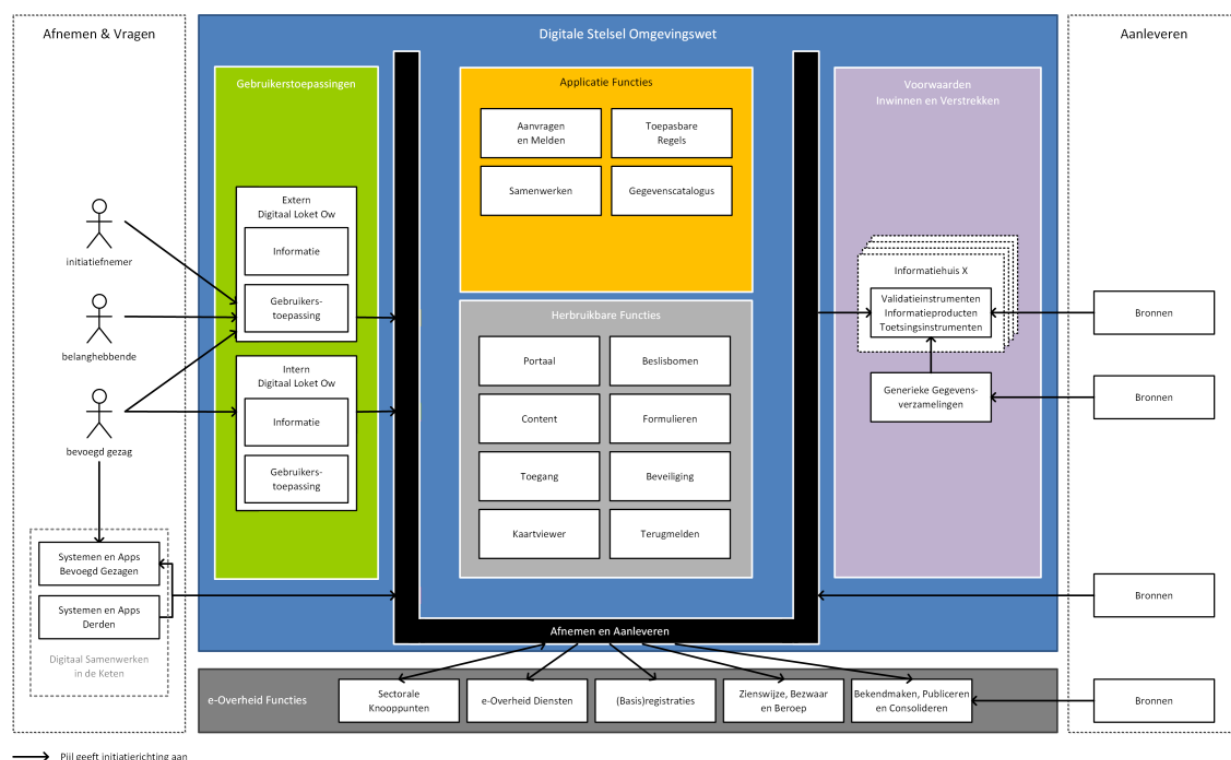
Veel onderdelen van de Laan zijn nu al beschikbaar, alleen nog niet overal en niet in effectieve onderlinge samenhang. Het realiseren van het digitale stelsel komt vooral neer op het uitbouwen en slim verbinden van datgene dat nu al wordt toegepast. Dit geeft ook kansen om te komen tot stroomlijning en vereenvoudiging van de huidige praktijk (*Programmadefinitie Goal, 2014*).

2.2.1 *Blueprint Digitaal Stelsel Omgevingswet*

In de *Blueprint* van het Digitaal Stelsel Omgevingwet wordt geschetst hoe het stelsel eruit moet komen te zien (Figuur 2-1). Alles binnen het blauwe vlak behoort tot de scope van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en valt onder de governance van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Alles daarbuiten heeft een relatie met of maakt gebruik van het Stelsel maar behoort niet tot het Stelsel. In Figuur 2-1 worden onderscheiden:

- Gebruikerstoepassingen (groen)
- Afnemen en Aanleveren (zwart)
- Business Functies (geel)
- Herbruikbare Functies (licht grijs)
- Afspraken Inwinnen en Verstrekken (paars)
- e-Overheid Functies (donker grijs)

De Informatiehuizen vallen in het paarse vlak aan de rechterzijde.

Figuur 2-1: Blueprint Digitaal Stelsel Omgevingswet

2.3

Informatiehuizen

Informatiehuizen vormen één van de drie hoofdonderdelen van de Laan. De Informatiehuizen leveren alleen data op die betrouwbaar, bestendig en beschikbaar zijn. Zij geven de antwoorden op de vragen van gebruikers. In deze huizen wordt de ruwe data, die in een domein (zoals Geluid) beschikbaar is, omgezet naar op de vraag toegespitste, gevalideerd en waar mogelijk gestandaardiseerde informatieproducten. Dit wordt per huis nader uitgewerkt.

Binnen elk Informatiehuis worden de *rollen* van huismeester, kwaliteitsbewaker en beheerder onderscheiden.

- ❖ De *huismeester* is het eerste aanspreekpunt in het huis, faciliteert de samenwerking, regisseert de operationele werkprocessen. Hij is tevens verantwoordelijk voor de veranderopgave om te komen tot een volwaardig Informatiehuis.
- ❖ De *kwaliteitsbewaker* controleert aan de hand van protocollen of aan de afgesproken domein-en stelselstandaarden wordt voldaan. Als deze rol door dezelfde partij wordt uitgevoerd als het huismeesterschap, is functiescheiding nodig.
- ❖ De *beheerder* is verantwoordelijk voor het beheer van standaarden, rekenregels, modellen, ICT-tools en databestanden in het huis.

2.4

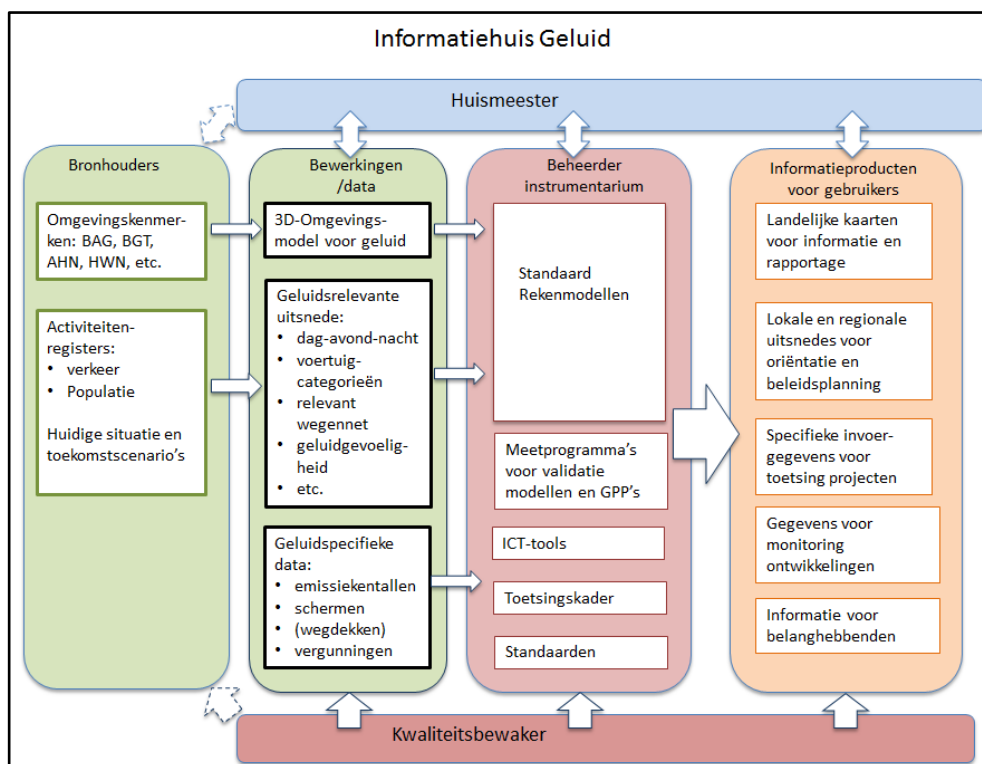
Informatiehuis Geluid

Het RIVM treedt op als huismeester voor zowel Geluid als Lucht. Als huismeester Geluid is het de taak is om voor het domein geluid de informatievoorziening te faciliteren.

De Laan wordt in fases ontwikkeld. De eerste grote mijlpaal is de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2018. Op dat moment moet een aantal vitale, huidige gebruikstoepassingen zijn aangepast op de nieuwe wet. Na 2018 wordt het stelsel verder uitgebouwd en geoptimaliseerd.

De ontwikkeling van de Laan als geheel, en ook het Informatiehuis Geluid als onderdeel daarvan, kent een lange tijdshorizon (tot ca. 2024) met de daarbij behorende onzekerheden over het exacte uitwerkingsniveau van het eindproduct, en afhankelijkheden van verdere uitwerking van de regelgeving. Werkprocessen moeten worden aangepast, systemen moeten in technisch opzicht op elkaar aan worden gesloten. De lopende uitwerking van de wet heeft nog invloed op de uiteindelijke systeem- en procesarchitectuur. Dit alles maakt het traject van verbetering van de digitale informatievoorziening over de fysieke leefomgeving complex. De gezamenlijke uitdaging is om vanuit een gezamenlijke visie op het eindbeeld, stapsgewijs, incrementeel te werk te gaan, datgene wat al is ontwikkeld, onder andere binnen het domein Geluid, optimaal te benutten.

Op basis van het huidige inzicht ziet het Informatiehuis Geluid er, wat data, informatiemiddelen en tools uit zoals in Figuur 2-2 weergegeven. De delen onder de blauwe balk met de tekst huismeester maken deel uit van huis. Het vak bronhouders ligt buiten het huis, maar vanwege het grote belang van de levering van de data zal hier ook voldoende afstemming en contact mee moeten zijn. De diverse weergegeven onderdelen komen verder in het rapport aan de orde. De relatie met de Laaninfrastructuur is in de figuur niet weergegeven, maar is wel essentieel voor het functioneren van het huis (zie ook hoofdstuk 8: Kwaliteit en Governance).

Figuur 2-2 Beeld van het Informatiehuis Geluid

3 Visie Informatiehuis Geluid

3.1 Samenvatting Visie Informatiehuis Geluid

Het Informatiehuis Geluid wordt stapsgewijs met een grote betrokkenheid van de stakeholders vanaf de start gedurende het hele proces ontwikkeld. In het begin van het ontwikkelproces ligt de nadruk op het beschikbaar krijgen van data. Later ligt de focus meer op het ontwikkelen van informatieproducten. Het Informatiehuis Geluid gaat hiermee van beschikbaar, via bruikbaar naar bestendig. Door de stapsgewijze aanpak blijft het proces beheersbaar en worden op basis van voortschrijdend inzicht die informatieproducten ontwikkeld die nodig zijn en waar behoefte aan is. Het Informatiehuis Geluid kent naast burgers, bedrijven en overheden, in de rol van initiatiefnemer, belanghebbende of bevoegd gezag, ook adviesbureaus als doelgroep.

Vanuit het huis wordt een te grote vrijblijvendheid met betrekking tot het gebruik van het huis gezien als een afbreukrisico voor het bereiken van bestendigheid ervan.

Zeker in de groeifase, maar ook later, blijft er bij de gebruiker een verantwoordelijkheid liggen ten aanzien van het gebruik van de data. Wel dient het huis en in feite de hele structuur van het stelsel, zodanig ingericht te zijn dat er een passende verantwoordelijkheid bij de gebruiker neergelegd wordt. Dit zal veelal ook gekoppeld zijn aan het type informatie dat gevraagd wordt.

3.2 Uitgangspunten

Het Informatiehuis Geluid is geen zelfstandige informatievoorziening, maar maakt als alle Informatiehuizen deel uit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De structuur daarbinnen is beschreven in de vorm van de Laan van de Leefomgeving met daaraan gesitueerd de Informatiehuizen. Uitgangspunten die in het kader van de Laan zijn geformuleerd vormen daarmee tevens een basis voor de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid. In die zin kan de rapportage "Naar de Laan van de Leefomgeving (Programmadefinitie GOAL: Digitaal Stelsel Omgevingswet) van september 2014 als uitgangspunt aangeduid worden.

Een aantal aspecten uit de genoemde rapportage worden hier aangehaald om ze extra te benadrukken. In paragraaf 2.2 is al een algemene schets van het Digitaal Stelsel Omgevingswet opgenomen.

Allereerst is het streefbeeld waar de Laan naartoe werkt dat in 2024 alle beschikbare informatie benodigd voor een ontwikkeling met een klik op de kaart beschikbaar is. Dat zegt iets over het tempo, maar vooral ook over de ambitie voor het Informatiehuis Geluid. Wel dringt zich hier de vraag wat dit specifiek voor een huis betekent. Bij een klik op de kaart zal het zelden gaan om alleen geluidinformatie, maar direct ook om bijvoorbeeld lucht en ruimte. Bij de ontwikkeling van het huis wordt er van uitgegaan dat de essentiële onderlinge afstemming en de daar bij horende rol van de Laaninfrastructuur zullen worden gerealiseerd.

Ook is de beschrijving helder over de opbouw, waarin drie hoofdonderdelen onderscheiden worden: gebruikerstoepassingen, Laaninfrastructuur en Informatiehuizen (zie paragraaf 2.2). Ten aanzien van *Informatiehuizen* gaat het om het geven van antwoorden. Ruwe data wordt in de huizen omgezet op naar de vraag toegespitste, gevalideerde en waar mogelijk gestandaardiseerde informatieproducten. Vanuit het huis gezien is de interactie met de Laaninfrastructuur van groot belang. In feite vormt die infrastructuur het communicatiekanaal van het huis met de buitenwereld. Dat betekent niet alleen dat de vragen hier langs naar de huizen worden geleid, maar ook dat de antwoorden retour gaan naar de vragensteller via die infrastructuur.

Omdat plannen en projecten veelal aspecten uit meerdere huizen raken ligt er in dit model een belangrijke coördinerende taak bij de Laan.

Immers de vragen dienen bij de betreffende huizen aan te komen, maar de gegeven antwoorden zullen bij voorkeur als een samenhangend geheel naar de vragensteller retour gaan.

Ook is van belang is het gegeven dat de Laan koppelt aan geo-basisregistraties en generieke registers voor bijvoorbeeld verkeer en populatie.

Los van mogelijk specifieke eisen per onderwerp, stelt de Laan als eis dat alleen informatie geleverd wordt die voldoet aan de drie B's:

- ❖ *Beschikbaarheid*: informatie via één loket vindbaar. Het moet daarbij gaan om open data via een open standaard, duidelijkheid over actualiteit, herkomst etc.
- ❖ *Bruikbaarheid*: dit wordt ondermeer bepaald door actualiteit, consistentie, juistheid, nauwkeurigheid en volledigheid. Daarnaast is het van belang dat de gegevens zijn voorzien geo-coördinaten.
- ❖ *Bestendigheid*: kortweg houdt deze eis in dat de informatie stand houdt bij toetsing door de rechter. Daarvoor zijn aspecten als betrouwbaarheid en transparantie van belang.

In aanvulling op de genoemde 3 B's werd tijdens de werksessies in het kader van deze nadere analyse nog nadrukkelijk gewezen op een vierde B als belangrijke eis: Beheersbaarheid. Voor de ontwikkeling van Informatiehuis Geluid is dit ook een belangrijke eis. Het geheel van data, toets- en rekenregels en betrokken partijen is zo omvangrijk dat het beheersbaar houden van het proces van totstandkoming, maar ook te zijner tijd bij het beheer van het Informatiehuis Geluid een harde randvoorwaarde voor succes is.

Belangrijk uitgangspunt bij de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid is dat de focus ligt op het zo veel mogelijk leveren van informatieproducten. Het huis zal alleen data beheeren als in benodigde data op geen andere wijze wordt voorzien. Dat betekent dat het huis er ten aanzien van data primair op gericht is data van derden te ontsluiten.

Discussies over Informatiehuizen blijken zich vooral te richten op de data-kant. Belangrijk is voor ogen te houden het rekenvoorschriften en en toetscriteria een even wezenlijk onderdeel vormen om uiteindelijk gestelde vragen te kunnen beantwoorden. Voor de ontwikkeling van het huis is het daarom niet alleen van belang dat de ontwikkeling van het

huis aansluiting houdt met zich ontwikkelende regelgeving, maar ook andersom. Voor het huis is het van belang dat de regelgeving de benodigde instrumenten aanreikt. Een voorbeeld is het toepassen van criteria om te bepalen om bij het beoogde plan geluid (of een ander aspect) wel een rol speelt. Zogenaamde NIBM (Niet In Betekenende Mate) criteria, zoals nu al voor lucht gelden, kunnen een dergelijk onderscheid eenduidig en consequent haalbaar maken.

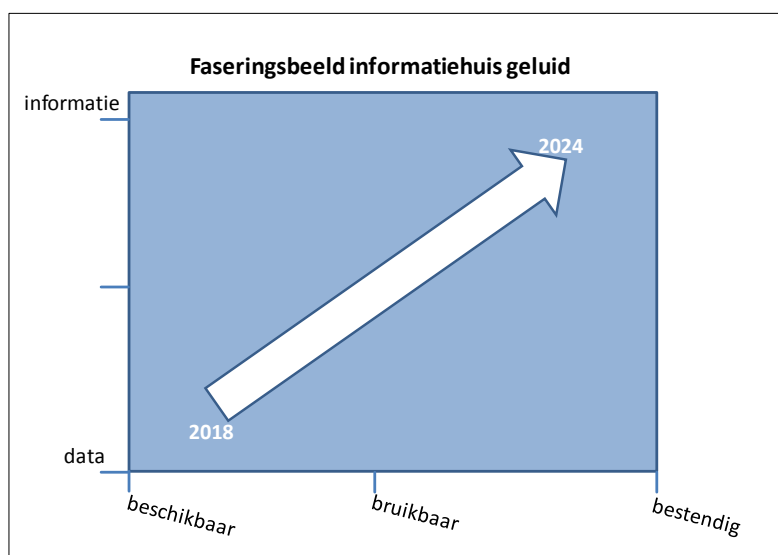
Bij de ontwikkeling van het huis wordt als uitgangspunt gehanteerd dat regelgeving en Informatiehuis in onderlinge samenhang worden gerealiseerd. In de werksessies met de stakeholders is het belang van dit punt onderstreept.

3.3 Gewenste hoofdlijnen van het verbeterproces

Uit eerdere analyses komt het beeld naar voren dat voor de realisatie van het Informatiehuis Geluid vanwege de beginsituatie, de verschillende kaders (wettelijke regels, rekenvoorschriften) voor de werkvelden weg, spoor, industrie, luchtvaart, het grote aantal dataleveranciers nog een behoorlijk traject te gaan is. In feite verdienen de aspecten in de volle breedte verbetering. De nadruk ligt daarbij op de data-kant volgens de analyse in hoofdstuk 6. In feite dekt de aanduiding data de lading in dit kader niet. Doel van het Informatiehuis is informatieproducten te leveren die antwoord geven op de gestelde vraag.

Ter toelichting het volgende voorbeeld: stel de vraag is of vanwege geluid op een locatie langs een drukke weg een woning gebouwd zou kunnen worden. Dan is het aantal auto's dat passeert data die relevant is voor de beantwoording van de vraag, maar niet het gewenste informatieproduct (ja of nee etc). Maar als dat aantal auto's niet bekend is kan geen berekening gemaakt worden van de geluidbelasting op de beoogde locatie en dus ook de bruikbare informatie niet gegeven worden.

Vanuit het besef dat niet alles tegelijk kan en zonder de benodigde data er al helemaal geen output geleverd kan worden, wordt bij de ontwikkeling van het huis de prioriteit overeenkomstig Figuur 3-1 gehanteerd. Eerst wordt ingezet op het zo snel mogelijk compleet krijgen van de benodigde gegevens en die te ontsluiten. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige situatie. Winstpunt voor de gebruiker is dat deze sneller dan nu het geval is toegang tot de verschillende beschikbare informatie verkrijgt. Tweede prioriteit is het omwerken van de data naar bruikbare informatie, de informatieproducten. Het een hoeft uiteraard niet op het ander te wachten. Voor bepaalde onderdelen kan dus nog data ingewonnen en ontsloten worden, terwijl voor iets anders er al een bruikbaar product ligt. Ook kan het zinvol voor gebruikers zijn om al van centraal ontsloten data gebruik te maken zolang de beoogde informatieproducten nog niet kunnen worden geleverd.

Figuur 3-1 Het ontwikkelingstraject van het Informatiehuis Geluid

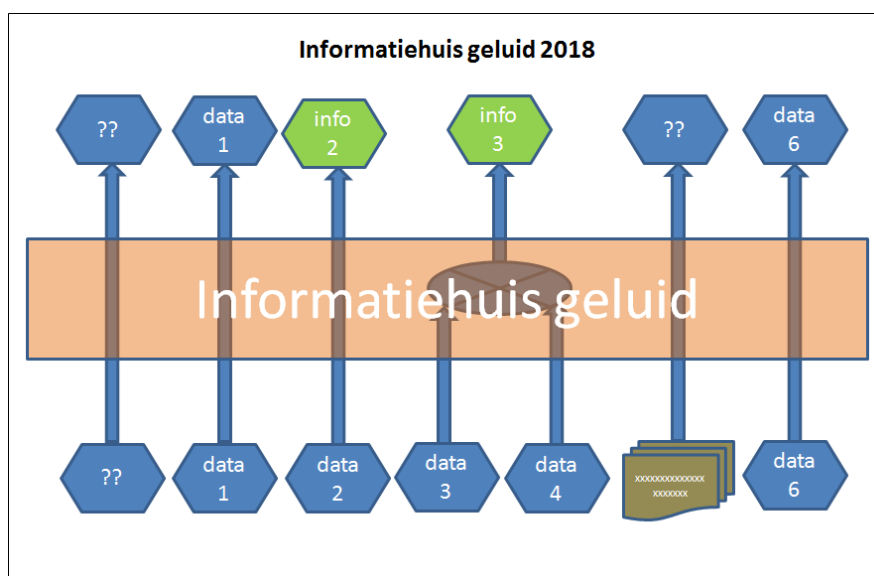
Bestendigheid is een belangrijk aspect om tot snellere procedures te komen en ook de verleiding te voorkomen om toch maar naar andere data te gaan zoeken en daar energie en tijd aan te verliezen. Dat stelt hoge eisen aan de informatieproducten en de onderliggende data waarop ze gebaseerd zijn. Echter, ook al zouden die perfect zijn kan alleen de rechter via uitspraken het predicaat bestendig toekennen. Daarmee is het huis zelf wel in staat bij te dragen aan de bestendigheid, maar niet in staat de bestendigheid te realiseren. Op bladzijde 44 van het in paragraaf 3.2 genoemde rapport wordt een lijst aan eisen in dit kader gegeven, daar zal het huis op richten, maar dan nog geeft dat geen garantie. Daarmee moet de verantwoordelijkheid van het huis worden beperkt tot het leveren van informatieproducten van dusdanige aard en kwaliteit dat ze optimaal bijdragen aan bestendigheid. Maar de bestendigheid op zich zelf valt buiten de directe verantwoordelijkheid van het huis.

Belangrijk punt voor het bereiken van bestendigheid is ook in welke mate het huis de enige bron van (juiste) informatie is. In gesprekken met stakeholders kwam nog al eens naar voren dat het de verwachting was dat toch eigen systemen naast de Laan gebruikt zouden blijven worden. Bij een te grote vrijblijvenheid bestaat het risico dat de Laan niet hét te raadplegen systeem wordt en er discussie over de juistheid van data blijft. Ook moet zeker gesteld worden dat de bronhouders de meest actuele en accurate data aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet leveren. Levering en gebruik liggen ook in elkaars verlengde: zonder gegarandeerde levering geen adequate en volwaardige digitale informatievoorziening en geen structureel en breed gebruik.

De groeirichting die Figuur 3-1 is aangegeven gaat op basis van het geschetste beeld op de verticale as van een systeem met louter data naar een systeem dat in staat is gevraagde informatie te leveren. Voor de gebruiker betekent dit een ontwikkeling naar een steeds hoger serviceniveau. Eerst zal de gebruiker veelal aan de hand van verstrekte data zelf bijvoorbeeld een berekening (laten) doen en vervolgens te kijken wat dat voor het kwaliteitsoordeel van het beoogde plan betekent. In de eindsituatie zal die kwaliteitsbeschrijving het te leveren

product zijn. Daarmee ontstaat wellicht het beeld dat het Informatiehuis Geluid bij aanvang in 2018 weinig nut heeft. Dat is ten onrechte, immers de huidige situatie is dat ten behoeve van procedures de inwinning van de benodigde data voor geluid meestal al een omvangrijke en lastige klus is. Als dan al veel data compleet en van voldoende kwaliteit geleverd kan worden, is dat al een grote winst.

De eindsituatie is aangeduid met 2024. Daarmee wordt niet letterlijk dat kalenderjaar bedoeld. 2024 is in deze analyse meer de metafoor voor de het jaar waarin de beoogde eindsituatie is gerealiseerd. Zo kan voor iets wat snel valt te realiseren de 'situatie 2024' mogelijk al in 2020 gerealiseerd worden. Verder in dit rapport worden start en volledige realisatie van het Informatiehuis Geluid steeds geduid met 2018 en 2024.

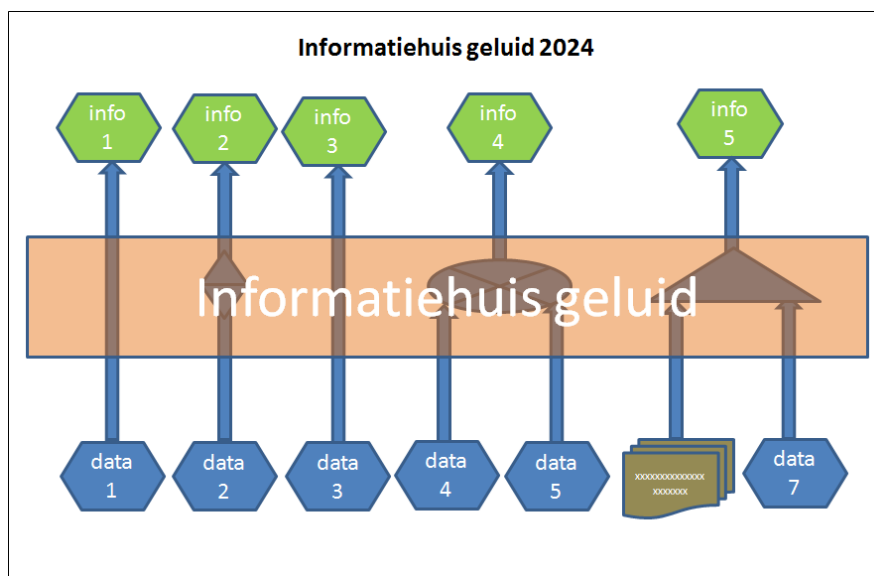

Figuur 3-2 Beeld van het Informatiehuis Geluid in 2018

In Figuur 3-2 en Figuur 3-3 is de situatie in 2018 en 2024 voor het Informatiehuis Geluid gevisualiseerd. In 2018 zal het huis hoofdzakelijk dan beschikbare data ontsluiten. In de periode tot 2018 zal het gelet op de opgave ook niet mogelijk zijn om alle benodigde data te ontsluiten. Soms omdat die data nog nergens verzameld is en in andere gevallen is die data mogelijk wel aanwezig, maar in een vorm die zich (nog) niet digitaal laat ontsluiten. Er zullen dus nog witte vlekken zijn. Het streven is daarbij waar mogelijk al output te leveren die aan het predicaat bruikbaar voldoet en dus een gewenst informatieproduct is. Soms kan dat eenvoudig zijn; bijvoorbeeld rijden er ook goederentreinen in de nacht? In veel gevallen zal er een meer ingrijpende bewerking moeten plaatsvinden, waarbij vaak ook data van verschillende bronnen gehanteerd worden. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval indien geluidbelastingen berekend worden.

Zeker in de groeifase, maar ook later, blijft er bij de gebruiker een verantwoordelijkheid liggen ten aanzien van het gebruik van de data. In het begin zal de volledigheid daar een belangrijk onderdeel van zijn. Wel dient het huis en in feite de hele structuur van het stelsel, zodanig ingericht te zijn dat er een passende verantwoordelijkheid bij de

gebruiker neergelegd wordt. Van een belanghebbende kan veel minder inzicht verwacht worden dan van een professionele gebruiker. Dit zal veelal ook gekoppeld zijn aan het type informatie dat gevraagd wordt.

Figuur 3-3 Eindbeeld ("2024") van het Informatiehuis Geluid

Het beoogde eindbeeld is niet moeilijk te voorspellen: alle benodigde data is ontsloten en kan zoveel mogelijk in de vorm van informatieproducten geleverd worden. De vereiste rekenmodules maken daartoe dan ook deel uit van het huis. Evenals het normenkader en het (lokale) beleidskader voor de beoordeling van situaties en plannen. Dit alles is immers noodzakelijke informatie om, naast de data zelf, tot informatieproducten te komen.

3.4 Doelgroepen

Uit het *Definitierapport GOAL*:

Het stelsel van de Laan van de Leefomgeving stelt de vraag van de gebruikers centraal. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar. Vanuit de Omgevingswet geredeneerd gaat het bij gebruikers om initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag.

Initiatiefnemers

De initiatiefnemer is de burger, het bedrijf of de overheidsorganisatie die iets wil, dat de fysieke leefomgeving verandert. De vraag van deze doelgroep staat in het stelsel centraal: ik wil dit op deze plaats, kan dat en mag dat? Het digitale stelsel zorgt voor een antwoord op maat. Dat is een antwoord gericht op de specifieke vraag, de specifieke locatie en de fase van het proces.

Belanghebbenden

De belanghebbende is de burger of het bedrijf dat (nadelige) invloed ondervindt van het initiatief van een ander. De belanghebbende wordt via het stelsel geïnformeerd over ontwikkelingen en krijgt via het stelsel de informatie, waarmee zo nodig individueel of gezamenlijk kan worden opgekomen voor het eigen belang. Hiermee bevordert het digitale stelsel ook de rechtsgelijkheid.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die het besluit met rechtsgevolgen neemt of die een omgevingsplan opstelt. Het stelsel biedt het bevoegd gezag de juiste informatie en de mogelijkheden tot afstemming en procesvoering. Daarmee ondersteunt het stelsel de ontwikkeling van het bevoegd gezag tot een efficiënte regisseur die het samenspel tussen initiatiefnemers en belanghebbenden in goede banen leidt.

Vanuit het domein Geluid belichten we nog een groep, namelijk adviesbureaus.

Overheden vragen vaak adviesbureaus om geluidberekeningen uit te voeren. Met de komst van het Informatiehuis en de beschikbaarheid van informatieproducten zal deze vraag verminderen, maar niet verdwijnen. Adviesbureaus zullen een rol blijven spelen in het Informatiehuis Geluid. Zij kunnen leverancier zijn, maar ook gebruiker. Als gebruiker zullen ze veelal specifieke wensen aan informatieproducten hebben.

3.5 Rol van de vraagsturing

Essentieel voor de wijze van ontwikkeling en het uiteindelijk te ontwikkelen Informatiehuis Geluid is de behoefte aan informatieproducten. Valkuil bij de ontwikkeling is het leveren van data die beschikbaar is, zonder daarbij duidelijkheid te hebben over de noodzakelijkheid die beschikbaar te stellen, maar mogelijk nog belangrijker de vraag of er wel behoefte aan is. Kortom het gaat om:

- is de informatie nodig, en
- is er behoefte aan?

Tijdens de werksessies met stakeholders bleek uit het voorleggen van een aantal cases dat de gevraagde informatie veelsoortig was en duidelijk ook andere elementen bevatte dan vooraf voorzien (Bijlage 2: Cases quickscan reikwijdte informatiebehoefte). Dat is illustratief voor het inschatten van de informatiebehoefte door een andere partij dan de gebruiker. Bij de ontwikkeling van het huis gaat het er niet om, om maar aan alle vragen te voldoen. Dat zou het huis voor een onmogelijke opgave stellen. Primair zal getoetst moeten worden of de informatie past binnen de scope van gericht zijn op besluitvorming met rechtsgevolg. Oftewel, is de informatie noodzakelijk.

Peiling van de behoefte zal gedurende de ontwikkeling plaats vinden in een gezamenlijk proces met de stakeholders. Vanuit de grote vernieuwing die de Omgevingswet biedt is het niet mogelijk om aan de voorkant van het proces een volledige inventarisatie te maken van alle behoeften en om vervolgens een aantal jaren aan de uitwerking ervan te werken. Niet alleen de werkwijze vanuit het nieuwe wettelijk kader is anders (nieuwe instrumenten, meer integraal, nieuwe regels en normen) ook is het werken met een digitaal stelsel in de voorziene omvang nieuw. Dat betekent dat stapsgewijs op basis van voortschrijdend inzicht in de werking van het nieuwe stelsel en ook de ervaringen met de Laan en de Informatiehuizen keuzen gemaakt moeten worden over inrichting van het Informatiehuis Geluid. Voor dit proces is het noodzakelijk dat gebruikers of vraagkant voldoende betrokken is, maar ook om aan het

begin een richting vast te leggen voor de ontwikkeling. Dat laatste om te voorkomen dat er wel stappen gezet worden, maar er van voortgang geen sprake is (zwabberkoers).

Ook na de realisatie van het Informatiehuis dient er een structuur in stand te blijven voor de inbrengen vanuit de vraagkant. In feite zal het huis ook nooit af zijn. Immers, nadat gerealiseerd is wat voor ogen stond zou er sprake zijn van het realiseren van het huis. Maar net als bij een gewoon fysiek huis ontstaan er tijdens het gebruik wensen tot aanpassing. Ook kunnen zich in de omgeving wijzigingen voordoen die impact op het huis hebben. Uiteraard zal de realisatie fase een intensievere periode zijn met meer betrokkenheid van de stakeholders. Daarna ontstaat er een soort onderhoudsteam waarin de stakeholders voldoende vertegenwoordigd moeten zijn en die periodiek tot aanpassingen en daar aan gekoppeld meer activiteit leiden.

Zeker bij de ontwikkeling de eerst komende jaren zal het voorzien in de behoefte aan informatieproducten binnen de scope al een grote opgave zijn. Maar het is zeer wel denkbaar dat uit de vraagsturing aanvullende wensen naar voren komen. Of die gehonoreerd zullen worden hangt van een aantal factoren af:

- ❖ bestaat er een nauwe relatie met de activiteiten van het huis binnen de scope
- ❖ wat zijn de voordelen voor het huis om het extra te bieden
- ❖ is het een (relatief geringe) uitbreiding van het huis, die zich goed laat beheersen
- ❖ is de financiering voor de gevraagde extra geregeld.

4 Beeld 2018

4.1 Samenvatting Beeld 2018

De periode tot 2018 is nog zeer kort. Dat beperkt de mogelijkheden tot het verder ontwikkelen van het Informatiehuis Geluid sterk. Het Informatiehuis Geluid koppelt in 2018 bestaande brondata waarmee bij invoering direct een deel van de gegevens voor geluidberekeningen binnen de werkvelden wegverkeer, hoofdspoorwegen en luchtvaart beschikbaar is. Nieuwe informatieproducten zijn in 2018 nog niet ontwikkeld. Veel benodigde data is generieke data uit de Laan/Centrale Voorziening. Ook zullen rekenvoorschriften en wettelijk kader zoveel mogelijk zijn opgenomen.

4.2 Schets Informatiehuis 2018

De eerste plateau planning van 2018 is snel. Het Informatiehuis Geluid zal daarom in 2018 alleen al bestaande geluiddata aan de Laan/Centrale Voorziening koppelen. Er wordt dus nog geen data bewerkt. Het gaat dan om de Reken- en Meetvoorschriften, de geluidregisters voor rijkswegen en hoofdspoorwegen, de verkeersgegevens uit de RIVM emissieregistratie, contour- en rasterkaarten t.b.v. luchtvaartlawaaï, de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en gegevens over de toetslocatie. Tabel 4-1 geeft een overzicht over alle benodigde informatie voor het geluid domein met daarin aangegeven in hoeverre deze data in 2018 aanwezig is. Merk op dat het hierbij gaat over alle benodigde informatie, dus ook data uit generieke bestanden zoals de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG), Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), maar ook verkeer. Dit wordt in paragraaf 4.4 verder uitgewerkt.

Tabel 4-1: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2018

	Wegverkeer		Spoor		Industrie		Luchtvaart
	Lokaal	Met GPP	Lokaal	Met GPP	Zonder GPP	Met GPP	
Bronemissie							
1. Locatie (x,y,z)							
2. Tijdstip							
3. Aantal voertuigen							
4. Emissiekentallen							
a) Snelheid							
b) Wegdek/bovenbouwconstructie							
c) Voertuigcategorie							
Overdracht							
5. 3D-geografie							
6. Absorptie/reflectie kentallen							
7. Bodem/Materiaalsoort							
Imissie							
8. Toetslocatie (x,y,z)							

9. Bestemming/functie							
Overig							
p.m.							

Legenda		Geheel aanwezig
		Gedeeltelijk aanwezig
		Niet aanwezig
		N.v.t.

4.3 Informatieproducten 2018

In 2018 zal het Informatiehuis Geluid nog informatieproducten leveren die tot dan toe nog niet bestonden. Hier wordt mee bedoeld dat in 2018 alleen bestaande (data)producten door het Informatiehuis aan de Centrale Voorziening gekoppeld worden.

De Reken- en Meetvoorschriften zijn hierin een aparte categorie. Deze zullen in 2018 beschikbaar zijn, maar afhankelijk van de uiteindelijke architectuur van het Stelsel zal dit *data* of een *informatieproduct* zijn.

4.4 Data

4.4.1 Welke data

Voor geluidberekeningen onderscheiden we drie soorten data: data voor bronemissie, overdracht en imissie. Daarnaast hebben we een categorie 'overig'. Zie ook Tabel 4-1. Hieronder werken we dit uit naar *geheel beschikbare data*, *gedeeltelijk beschikbare data* en *niet beschikbare data*.

4.4.1.1 Geheel beschikbare data

- ❖ Reken- en Meetvoorschriften
- ❖ Geluidregisters voor rijkswegen en hoofdspoorwegen. Samen met de Reken- en Meetvoorschriften is hiermee alle informatie voor het berekenen van de bronemissie op de rijkswegen en hoofdspoorwegen beschikbaar. De geluidregisters bevatten ook informatie benodigd voor de overdracht, maar deze is niet volledig.
- ❖ De verkeersgegevens uit de RIVM emissieregistratie worden aangesloten. Samen met de BGT kan hiermee de bronemissie van lokaal wegverkeer berekend worden (in 2018 voor de jaren 2016, 2020 en 2030).
- ❖ Voor luchtvaart zijn in de huidige regelgeving alleen de contourkaarten nodig. Rasterkaarten worden toegevoegd voor het doen van cumulatieberekeningen.
- ❖ De BGT geeft informatie over de bronlocatie van lokaal wegverkeer en lokaal spoor.
- ❖ Informatie over de imissie (toetslocatie en bestemming/functie) kan gehaald worden uit de Geluid Productie Plafonds (GPP's) en de BAG. Deze laatste is een centrale voorziening.
- ❖ Gegevens ten behoeve en ten gevolge van de naleving en validatie. Het gaat daarbij primair om de toetspunten (referentiepunten en plafondwaarden) langs rijkswegen en hoofdspoorwegen, met de Omgevingswet komen daar naar verwachting provinciale en waterschapswegen en industrieterreinen bij. De

nalevingsinspanningen leveren informatie over recente peiljaren (zie ook paragraaf 5.4.1)

4.4.1.2 Gedeeltelijk beschikbare data

- ❖ Voor het berekenen van de overdracht zullen aangesloten worden:
 - BAG
 - AHN
 - BGT
 - CBS bodemgebruik⁴
 - Geluidregisters
 - Anders
- ❖ De eerste vier zijn centrale voorzieningen en de laatste geeft aan dat genoemde bestanden niet altijd volledig voldoen. Belangrijk punt bij deze gegevens is dat ze in 2018 nog door de gebruiker zelf gecombineerd moeten worden.
- ❖ Discussiepunt is nog het toevoegen van de Top10 en Grootchalige BasisKaart Nederland (GBKN) bestanden. Uitgangspunt is om dubbelingen en daarmee mogelijke verschillen in informatie te voorkomen. Samen met stakeholders zal gekeken worden naar nut en noodzaak van het toevoegen van genoemde bestanden.
- ❖ Voor de gezonde industrie terreinen (met SWUNG2 GPPILs's⁵) zijn diverse datasystemen beschikbaar, zoals I-kwadraat voor Rotterdam-Rijnmond. Deze systemen zullen waar mogelijk in 2018 aangesloten zijn, maar de verwachting is dat dit in 2018 nog niet volledig zal zijn.

4.4.1.3 Niet beschikbare data

- ❖ Informatie over absorptie/reflectiekentallen voor het bepalen van de overdracht zal in 2018 niet via het Informatiehuis beschikbaar zijn. Alleen de registers voor rijkswegen en hoofdspoorwegen bevatten hierover beperkt informatie.
- ❖ Voor lokaal spoor is het merendeel van de informatie in 2018 niet beschikbaar via het Informatiehuis.
- ❖ Hetzelfde geldt voor niet gezonde industrie terreinen.
- ❖ Voor lokaal wegverkeer tot slot, zal informatie over het wegdek in 2018 niet via het Informatiehuis beschikbaar zijn⁶.

4.4.2 Datastromen

In het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn drie datastromen te onderscheiden: data die van de bronhouders direct aangesloten wordt op de centrale voorziening (brondata), informatieproducten van het Informatiehuis, en generieke data die ook rechtstreeks aansluiten op de centrale voorziening.

De informatievoorziening voor geluid in het Digitaal Stelsel Omgevingswet bevat in 2018 de data zoals aangegeven in Tabel 4-2. De verkeersgegevens uit de RIVM emissieregistratie staan nu aangemerkt als *brondata*. Verkeersgegevens zijn essentieel voor de informatievoorziening Geluid. Indien mogelijk wordt dit een *centrale voorziening* omdat ook voor andere informatiehuisen verkeer een

⁴ of mogelijk LGN7, een definitieve keuze is niet gemaakt

⁵ GeluidProductie Plafond IndustrieLawaai: instrument ter vervanging van de huidige zonering Industrielawaai

⁶ Dit is de verwachting. Er loopt wel een inventarisatie van wegdekken in een breder kader tbv onderhoud, maar er moet nog bezien worden in hoeverre de informatie daaruit toepasbaar is voor geluid.

belangrijke databron is. Het feit dat nu wordt uitgegaan van de gegevens uit de RIVM emissieregistratie is omdat dit de enige (bestaande) bron is waarmee alle wegen gedekt kunnen worden. Voor rijkswegen en straks ook voor provinciale en waterschapswegen zal in het kader van het beheer van de daarvoor geldende gpp's al informatie beschikbaar zijn. Die zal dan ook in plaats van of naast de RIVM-cijfers worden opgenomen. Voor gemeentelijke netwerken waarvan verkeersgegevens in volle breedte bekend zijn bij de gemeente wordt een zelfde werkwijze voorgestaan. Maar deze werkwijze wordt vooralsnog als een tijdelijke aanpak gezien vooruitlopend op een *centrale voorziening*.

Zoals besproken in paragraaf 4.3 beschouwen we de Reken- en Meetvoorschriften voor nu als *informatieproduct* in het Informatiehuis.

Tabel 4-2: Informatievoorziening Geluid in Digitaal Stelsel Omgevingswet in 2018

Brondata	Informatiehuis	Centrale Voorziening
Geluidregister rijkswegen	Reken- en Meetvoorschriften	BAG
Geluidregister hoofdspoorwegen		AHN
RIVM emissieregistratie		BGT
I-kwadraat, etc		CBS bodemgebruik
Contour- en rasterkaarten luchtvaartlawaai		

4.4.3

Bronhouders

In Tabel 4-3 staan in lichtblauw de bronhouders aangegeven die direct aan het Informatiehuis Geluid leveren. Voor twee dataproducten zijn er meerdere bronhouders. Het totaal aantal bronhouders waar het Informatiehuis Geluid afspraken mee moet maken is beperkt. Voor de volledigheid zijn in wit nog de benodigde dataproducten van de Centrale voorziening weergegeven.

Tabel 4-3: Overzicht bronhouders per dataproduct in 2018. In lichtblauw de dataproducten die onder het Informatiehuis Geluid vallen. In wit de benodigde dataproducten van de Centrale voorziening.

Dataprodukt	Bronhouder
Geluidregister rijkswegen	RWS
Geluidregister hoofdspoorwegen	ProRail
RIVM emissieregistratie	RIVM
I-kwadraat, etc	divers
Contour- en rasterkaarten luchtvaartlawaai	divers
Reken- en Meetvoorschriften	RIVM
BAG	Kadaster
AHN	RWS/Kadaster
BGT	Kadaster
CBS bodemgebruik	CBS

4.5 Benodigde generieke data

De informatievoorziening Geluid kan niet zonder een aantal generieke bestanden. Het gaat om vier essentiële dataproducten. Deze bestanden zijn aanvullend op elkaar en kunnen elkaar niet vervangen. Hieronder volgt een overzicht van de vier bestanden met hun toepassing in het geluid domein.

BAG

Zonder de BAG ontbreekt voor alle werkvelden de benodigde informatie voor de imissie. De GPP's voor rijkswegen en hoofdspoorwegen zijn niet voldoende. De BAG wordt ook gebruikt voor het berekenen van de overdracht voor drie van de vier werkvelden. Tot slot wordt de BAG gebruikt voor het berekenen van de bronemissie van niet gezoneerde industrieterreinen.

AHN

Het AHN is essentieel voor het berekenen van de overdracht voor drie van de vier werkvelden.

BGT

De BGT wordt ook gebruikt voor het berekenen van de overdracht. Tevens wordt deze gebruikt voor het berekenen van bronemissie voor lokaal wegverkeer en lokaal spoor.

CBS bodemgebruik

CBS bodemgebruik⁷ tot slot, wordt ook gebruikt voor het berekenen van de overdracht.

4.6 Adviezen aan wetgeving en beleid

Een belangrijk advies in het kader van *Eenvoudig Beter* is het faciliteren/opzetten van één geluidregister voor de provinciale en waterschaps GPP's onder SWUNG2. Hetzelfde geldt voor de GPPI's (GPP's voor industrielawaai i.p.v. de huidige zonering). Nog beter zou het zijn om toe te werken naar een centraal geluidregister voor alle GPP's (rijkswegen, hoofdspoorwegen, provinciale en waterschapswegen en de gezoneerde industrieterreinen). Dit advies komt uit de gehouden werksessies en de stakeholder analyse. Voor de gebruiker betekent het werken met één geluidregister i.p.v. meerdere een enorme winst. Niet alleen zijn daardoor gegevens eenvoudiger te vinden, maar is per de ontsluiting ervan hetzelfde en stimuleert het één standaard te gebruiken. Ook is er winst voor het bevoegd gezag omdat de grotere eenduidigheid en kwaliteit naar verwachting bijdraagt aan de bestendigheid.

⁷ of mogelijk LGN7, een definitieve keuze is niet gemaakt

5 Beeld 2024

5.1 Samenvatting Beeld 2024

Het Informatiehuis Geluid is in 2024 volledig voor de werkvelden wegverkeer, hoofdspoorwegen, gezoneerde industrieterreinen en luchtvaart. Voor de werkvelden lokaal spoor en niet gezoneerde industrieterreinen en losse inrichtingen en andere activiteiten wordt gestreefd naar volledigheid. Nieuwe informatieproducten worden vraaggestuurd ontwikkeld. Het samenvoegen van bestaande data van diverse bronnen en het geluidspecifiek geschikt maken voor de categorieën *bronemissie*, *overdracht* en *imissie* is in ieder geval voorzien. Voor het ontwikkelen van Informatieproducten zijn generieke bestanden uit de Centrale Voorziening noodzakelijk.

5.2 Schets Informatiehuis 2024

In 2024 zal het Informatiehuis Geluid veel data bewerkt hebben tot informatieproducten. Tabel 5-1 geeft een overzicht over alle benodigde informatie voor het geluid domein met daarin aangegeven in hoeverre deze data in 2024 aanwezig is.

Tabel 5-1: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2024

	Wegverkeer		Spoor		Industrie		Luchtvaart
	Lokaal	Met GPP	Lokaal	Met GPP	Zonder GPP	Met GPP	
Bronemissie							
1. Locatie (x,y,z)							
2. Tijdstip							
3. Aantal voertuigen							
4. Emissiekentallen							
d) Snelheid							
e) Wegdek/bovenbouwconstructie							
f) Voertuigcategorie							
Overdracht							
5. 3D-geografie							
6. Absorptie/reflectie kentallen							
7. Bodem/Materiaalsoort							
Imissie							
8. Toetslocatie (x,y,z)							
9. Bestemming/functie							
Overig							
p.m.							

Legenda		Geheel aanwezig
		Gedeeltelijk aanwezig
		Niet aanwezig
		N.v.t.

5.3 Informatieproducten 2024

Van de benodigde data voor het geluid domein zal in 2024 de meeste data beschikbaar zijn én bewerkt tot informatieproducten. Hieronder een overzicht van de te ontwikkelen informatieproducten:

- ❖ Voor de immissie zal informatie uit de BAG bewerkt worden tot voor geluid geschikte informatieproducten.
- ❖ Voor de overdracht zal informatie uit de BAG, het AHN, de BGT en CBS bodemgebruik bewerkt worden tot voor geluid geschikte informatieproducten. Dit zal in ieder geval en 3D-geografisch model bevatten geschikt voor geluidberekeningen. Waar mogelijk verrijkt met de benodigde aanvullende data voor geluid overdrachtsberekeningen. In dit laatste geval is er nog maar sprake van één informatieproduct voor de geluid overdrachtsberekening.
- ❖ Voor het berekenen van de bronemissie zal alle informatie beschikbaar zijn via de geluidregisters voor de GPP's (rijkswegen, hoofdspoorwegen, provinciale en waterschapswegen en gezoneerde industrieterreinen). Ook verkeersgegevens van gemeentelijke wegen zullen vanuit de Centrale voorziening beschikbaar zijn. Voor andere bronnen zoals lokaal spoor en niet gezoneerde industrieterreinen, solitaire inrichtingen en andere bron (bv horeca) is in dit stadium nog niet helder of via het informatie volledige informatie beschikbaar zal komen.

Bovenstaande sluit niet aan op het *met één klik op de kaart* – idee (wel is een landelijke oriëntatie/signaleringskaart mogelijk). Het geeft slechts weer wat in ieder geval ontwikkeld zal worden. De ontwikkeling van een Informatiehuis Geluid is niet iets van de betreffende huismeester alleen, maar een proces van alle stakeholders. Er moet veel gebeuren voor het Informatiehuis Geluid en samen met de stakeholders is gekozen voor een stap-voor-stap aanpak. Dit staat nader beschreven in hoofdstuk 7.

En ander discussiepunt is de modellering. Op dit moment bestaan er meerdere modellen gebaseerd op dezelfde rekenregels. Verschillende modellen geven echter verschillende uitkomsten. De vraag is of er één model moet komen, beschikbaar gesteld via het Informatiehuis Geluid. Voorgesteld wordt die discussie daarover te koppelen aan het overleg over de wijze van implementatie van het Europese rekenvoorschrift CNOSSOS, dat voor karteringsdoeleinden eind 2018 geïmplementeerd moet zijn.

5.4 Data

5.4.1

Welke data

In 2024 zijn bijna alle benodigde data verwerkt tot informatieproducten. Voor lokaal spoor, niet gezoneerde industrieterreinen, solitaire inrichtingen en andere lokale bronnen wordt gestreefd naar volledigheid. De benodigde databestanden voor deze bronnen zijn zeer divers. Bedenk bijvoorbeeld dat het bij lokaal spoor gaat om gegevens over trams, sneltrams en metro's. Daarbij gaat het niet alleen om diverse soorten materieel op een ander soort spoor, maar ook om verschillende beheerders. Het is de vraag of volledigheid gehaald kan worden.

Het is gewenst het Informatiehuis Geluid zo breed mogelijk te kunnen gebruiken, niet alleen in de planning/vergunningsfase, maar ook later

tijdens monitoring in de nalevingscyclus. Daarbij gaat het nadrukkelijk niet alleen om het gebruik maken van informatie uit het huis (bv waaraan moet bij naleving getoest worden), maar ook om de levering van nieuwe data. Voor de naleving wordt immers veelal over een recent peiljaar informatie over het gebruik van een bron (bv aan voertuigen) verzameld om de geluidsbelasting voor de peiljaar de kunnen bepalen. Die verzamelde gegevens kunnen vanuit het informatiehuis weer gebruikt worden voor het opstellen van geluidkaarten over recente peiljaren.

Voor beoordeling van de geluidssituatie kan het ook wenselijk zijn inzicht te hebben in reeds voor geluid geïsoleerde woningen. Het levert winst op als de kennis daarover centraal via het huis ontsloten zou kunnen worden. Op dit moment ontbreekt nog het inzicht of dit haalbaar is. In het algemeen bestaan er geen (volledige) registraties van dergelijke woningen.

5.4.2 Datastromen

Zoals gezegd bestaat het Informatiehuis Geluid in 2024 grotendeels uit informatieproducten. Veelal zijn dat in het huis 'geproduceerde producten'. Uitzondering zijn de geluidregisters en contour- en rasterkaarten voor luchtvaartlawaaï. Deze worden rechtstreeks van de bronhouder door het Informatiehuis gekoppeld aan de Centrale Voorziening. Daarnaast wordt voorzien dat de benodigde verkeersgegevens niet meer als brondata door het Informatiehuis geleverd worden, maar dat dit een Centrale Voorziening zal zijn. Tabel 5-2 geeft een overzicht.

Een deel van de te leveren informatieproducten wordt gevormd door het van belang zijnde toetsingskader. Uiteraard gaat het daarbij om de wettelijke eisen (normen), maar binnen de Omgevingswet krijgt het decentrale beleid een grotere rol. Daarom zal ook de doorwerking van het lokaal geformuleerde beleid als toetsinstrument via het huis zijn doorwerking moeten gaan vinden. Onduidelijk is nog op dit moment of dat centraal wordt geregistreerd of dat het informatiehuis daarvoor zelf een voorziening zal moeten opnemen.

Tabel 5-2: Informatievoorziening Geluid in Digitaal Stelsel Omgevingswet in 2024

Brondata	Informatiehuis	Centrale Voorziening
Geluidregister rijkswegen	Reken- en Meetvoorschriften	Verkeer
Geluidregister hoofdspoorwegen	Toetslocaties en -functie	
Geluidregister provinciale en waterschapswegen	Overdrachtsmodel	
GPPII's (I-kwadraat, etc)	Toetsingskader (normen)	
Contour- en rasterkaarten luchtvaartlawaaï	Lokaal beleid	

5.4.3 Bronhouders

In Tabel 5-3 staan in lichtblauw de bronhouders aangegeven die direct aan het Informatiehuis Geluid leveren. In iets donkerder blauw de informatieproducten van het Informatiehuis Geluid en in wit de dataproducten van de Centrale voorziening. Hierachter de benodigde achterliggende bestanden met tussen haakjes de bronhouder.

Tabel 5-3: Overzicht bronhouders per dataproduct in 2024. In lichtblauw de direct aangesloten bestanden, in iets donkerder blauw de informatieproducten en in wit de benodigde dataproducten van de Centrale Voorziening.

Dataprodukt	Bronhouder	Herkomst
Geluidregister rijkswegen	RWS	
Geluidregister hoofdspoorwegen	ProRail	
Geluidregister provinciale en gemeentelijke wegen	Nader te bepalen	
GPPII's (I-kwadraat, etc)	divers	
Contour- en rasterkaarten luchtvaartlawaaï	divers	
Reken- en Meetvoorschriften	Informatiehuis Geluid	
Toetslocaties en -functie	Informatiehuis Geluid	BAG (Kadaster)
Overdrachtsmodel	Informatiehuis Geluid	BAG (Kadaster) AHN (RWS / Kadaster) BGT (Kadaster) CBS bodemgebruik (CBS)
Toetsingskader (normen)	Informatiehuis Geluid	wetgeving
Verkeer	Centrale Voorziening	
Lokaal beleid	Centrale Voorziening?	

5.5 Benodigde generieke data

De benodigde generieke data verandert nauwelijks ten opzichte van 2018. Er zijn twee verschillen:

1. De generieke bestanden BAG, AHN, BGT en CBS bodemgebruik zijn verwerkt tot informatieproducten.
2. Verkeer is nu een Centrale Voorziening.

5.6 Adviezen aan wetgeving en beleid

De END-kartering valt buiten de Omgevingswet, maar heeft zeer veel relatie met de activiteiten in het Informatiehuis Geluid. De benodigde informatie om tot de END-kartering te komen komt uit het Informatiehuis Geluid, en het product, de geluidkaart, kan heel goed gebruikt worden in het Informatiehuis Geluid. Het niet opnemen van de END-kartering in het Informatiehuis Geluid leidt tot:

- Lastenverzwaring, door dubbele inspanning, en
- Verschillende kaarten die dezelfde situatie beschrijven.

Het zou dus zeer goed zijn de END-karting wèl op te nemen in de informatievoorziening Geluid. Ook kan het voordeel bieden als in het kader van de wetgeving er voor wordt gekozen de END-kaart ook ten behoeve van de monitoring (door gemeenten) te gebruiken. Het zou ook leiden tot efficiencywinst als bij de kartering zou kunnen worden uitgegaan van de meest recente nalevingsverslaglegging.

Om dit nader uit te werken is een pilot voorzien in 2016. Zie ook paragraaf 7.8.

6 Huidige informatievoorziening Geluid 2015

6.1 Samenvatting huidige situatie

In de huidige uitvoeringspraktijk van geluid kunnen alle juridische producten geleverd worden en houden ze stand bij de rechter. Dit betekent niet dat er geen afbreukrisico's zijn. Evenmin geldt dat alle data kant-en-klaar voor handen is. Voor het Informatiehuis Geluid staat het stoplicht op *rood: de meeste elementen zijn nog niet aanwezig en de samenwerking moet nog op gang komen*. Het totaal aantal benodigde bestanden in het geluid domein is groot. Knelpunten in de huidige situatie liggen op de terreinen *Geo-informatie, BAG, AHN; Schermen en wegdekken; Vertaling RMV's naar modellen; Verkeer; END-kartering; Gezoneerde industrieterreinen; Industrielawaai; Geluidregisters; Hogere waarden en Luchtvaarlawaai*.

In het kader van de nadere analyse heeft RHDHV een zogeheten IST (=huidige praktijk)-analyse uitgevoerd. Uitgangspunt daarbij is dat de driehoek van toetsinstrumenten, rekenregels/instructies en data, de kwaliteit bepaalt. Met name waar het gaat om bestendigheid en bruikbaarheid. Met andere woorden: de kwaliteit van data is nooit een op zichzelf staande entiteit, maar moet behalve in de context van het product ook in de context van deze driehoek worden beschouwd. Zo hoeft een bestand dat voor het ene juridische product zowel bruikbaar als bestendig is, dat voor een ander juridisch product niet te zijn!

6.2 Algemeen beeld huidige situatie

6.2.1 Nederland

Voor de programmadefinitie GOAL zijn voor alle beoogde Informatiehuizen zogeheten *Factsheets* opgesteld (juli 2014). Voor het Informatiehuis Geluid staat volgens de stoplichtclassificering groen, oranje, rood, het stoplicht op *rood*. Dit betekent dat *de meeste elementen nog niet aanwezig zijn en de samenwerking nog op gang moet komen*.

Het Informatiehuis Geluid staat nog in de kinderschoenen, zo niet zit nog in de luiers. Veel is er niet, wat waarschijnlijk nog het meest duidelijk wordt door te laten zien wat er wél is:

- ❖ Het stelsel van Reken- en Meetvoorschriften is goed geregeld. Met uitzondering van die voor luchtvaart en windturbines⁸ zijn de RMV's vastgelegd in één ministeriële regeling van I&M. Het beheer van de RMV's is ondergebracht bij het RIVM. Het RIVM adviseert jaarlijks aan I&M over noodzakelijke aanpassingen aan de RMV's.
- ❖ Met de invoering van de Geluid Productie Plafonds voor Rijkswegen en hoofdspoorwegen liggen de geluidgevens voor rijks- en hoofdspoorwegen vast in de betreffende geluidregisters.
- ❖ Voor industrielawaai wordt er gewerkt met gezoneerde en niet-gezoneerde bedrijventerreinen en solitaire inrichtingen. Gezoneerde industrieterreinen bieden, meer dan niet gezoneerde bedrijventerreinen, de mogelijkheid voor centrale vastlegging van de

⁸ en per 1 januari 2016 schietgeluid

geluidgegevens. In de praktijk is de betreffende informatie echter toch versnipperd, niet beschikbaar of verouderd.

- ❖ Voor luchtvaartlawaaï wordt gewerkt met beperkingengebieden en contouren. Informatie over de werkelijke geluidbelasting is niet of nauwelijks beschikbaar.

Hiermee is meteen beschreven wat er aan samenwerking en regie geregeld is:

- Op het gebied van Reken- en Meetvoorschriften ligt de regie bij I&M en het RIVM. Dit gaat echter niet verder dan het vastleggen van de RMV's. Hier stopt het proces van samenwerking en regie. De uitwerking van de RMV's verschilt door interpretatieruimte in de RMV's waar verder niets over is vastgelegd.
- Het bijhouden van geluidregisters voor de GPP's dwingt de betrokken partijen hun gegevens op orde te hebben.
- Bij gezoneerde bedrijventerreinen is de regie, vanuit het beheer van de zone, sterker dan bij niet gezoneerde bedrijventerreinen (zie ook Bijlage 5: Wensen aan informatieproducten tbv industrie).
- Voor luchtvaart ligt de regie bij de Wet Luchtvaart waaruit beperkingengebieden door de bevoegde gezagen ingesteld worden (zie 16Bijlage 6: Kader en wensen voor luchtvaart).

Met SWUNG-2, wat onder de Omgevingswet komt te vallen, worden er ook voor provinciale en waterschapswegen en gezoneerde industrieterreinen GPP's ingesteld.

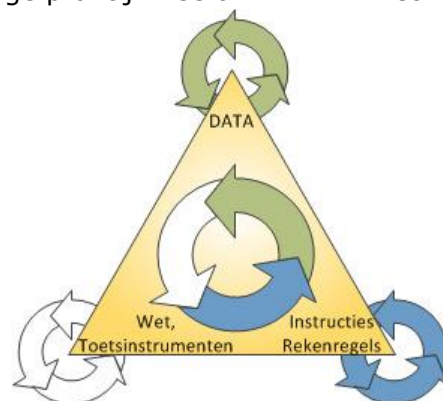
6.2.2 Europa

De Environmental Noise Directive (END) van de EU stelt dat lidstaten geluidkaarten moeten maken met daarop gebaseerde actieplannen voor het verminderen van geluidsoverlast. Dit staat bekend als de END-kartering. Eind 2018 moet voor deze kartering de nieuwe rekenmethode CNOSSOS-EU zijn geïmplementeerd.

In Nederland zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het uitvoeren van deze END-kartering. In de praktijk blijkt dat lang niet alle gemeenten hier goed voor toegerust zijn met als gevolg een duidelijk kwaliteitsverschil tussen de verschillende gemeentelijke END-kaarten.

6.3 IST-analyse

Voor een verdiepingsslag op de huidige praktijk heeft RHDHV in het kader van deze nadere analyse een zogeheten IST-analyse uitgevoerd. Uitgangspunt van de analyses van RHDHV is dat de driehoek van toetsinstrumenten, rekenregels/instructies en data, de kwaliteit bepaalt. Met name waar het gaat om bestendigheid en bruikbaarheid. Met andere woorden: de kwaliteit van data is nooit een op zichzelf staande entiteit, maar moet behalve in de context van het product ook in de

context van deze driehoek worden beschouwd. De IST-analyse is dan ook als zodanig uitgevoerd.

Er is een overzicht gemaakt van de databestanden behorende bij het Informatiehuis Geluid. Daarbij is gestreefd naar volledigheid. De gekozen methodiek is integraal. Dat wil zeggen, dat niet alleen naar data is gekeken, maar ook naar instructies (kaders- en richtlijnen), rekenregels, rekenmodellen en toetsinstrumenten. De bestaande governance komt terug bij het beheer van databestanden, wetgeving en kaders en richtlijnen. Voor de beoordeling is gekozen voor een vraaggestuurde methodiek.

6.3.1 *Juridische Producten*

Allereerst zijn alle mogelijke combinaties van juridische producten (OTB, MER, PIP, etc.), bevoegd gezag (Rijk, Provincie, gemeente) en initiatiefnemer in beeld gebracht. Deze zijn gecategoriseerd naar juridische producten met grotendeels gelijk datagebruik. Voor bijvoorbeeld het werkveld wegverkeer zijn zo 120 combinaties teruggebracht tot een 10-tal categorieën. Per product is vervolgens een beoordeling gemaakt van de kwaliteit van de relevante databestanden, toetsinstrumenten, modellen, rekenregels en kaders en instructies. Tabel 6-1 geeft een overzicht van de producten, sub producten en akoestische sub producten.

Tabel 6-1: Overzicht juridische producten Geluid (2015)

Product	Sub product	Akoestisch sub product
EU-kartering	Gemeentelijke geluidskaarten	n.v.t. / div.
Visie / Verkenning	Landelijke karteringsrapportage	Nieuwbouw (WGH)
MER	Structuurvisie / Gebiedsvisie	Nieuwe aanleg (WGH)
Besluit / Regeling met rechtsgevolgen	Verkenning	Onderzoek vaststelling GPP (WM)
Vergunning	MER-analyse (alternatieven/effect vegetijking)	Reconstructie onderzoek (WGH)
Naleving	PlanMER (haalbaarheidsanalyse)	Onderzoek wijziging GPP (WM)
Controleonderzoek	ProjectMER (toetsing)	Gevelisolatie
	Bestemmingsplan (herziening / nieuw)	Natuuronderzoek
	Provinciaal inpassingsplan	Zonebeheer
	(ontwerp) Tracebesluit	Onderzoek stiltegebieden
	Omgevingsvergunning	Autonome sanering
	Saneringsplan	Gekoppelde sanering
	Monitoring / Handhaving	Sanering WGH
	Maatregelenonderzoek	Gewijzigd gebruik luchthaven
	Luchthaven besluit	Monitoringsverslag

	Luchthaven regeling	Handhavingsrapportage
	Luchthavenverkeerbesluit Schiphol (LVB)	Vestiging Bedrijf
	Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)	Gewijzigd gebruik bedrijf
	Zonevaststelling / -wijziging	Referentieniveau omgevingsgeluid
	Bouw- / sloopvergunning	Vervallen vergunning
	Toetsing voorschriften	Realisatie Windturbine

6.3.2

Bestaande wet- en regelgeving

Vervolgens is gekeken welke toetsinstrumenten, rekenregels, modellen en kaders & richtlijnen behoren bij de verschillende producten. Tabel 6-2 geeft een overzicht.

Tabel 6-2: Overzicht van bestaande wet- en regelgeving Geluid (2015)

Toetsinstrumenten	Rekenregels	Modellen	Kaders & richtlijnen
Wet milieubeheer	Standaard Rekenmethode 1	GeoMilieu	Kader Akoestisch Onderzoek Wegverkeer
Wet geluidhinder	Standaard Rekenmethode 2	WinHavik	Kader Doelmatigheids criterium Geluidsmaatregelen
Ministriële Regelingen	Standaard Karteringsmethode 2	Silence	diverse richtlijnen
Natuurbeschermings wet	Reken- en meetvoorschrift geluid	Urban Strategy	Doelmatigheids criterium Provincies
K&R	Regeling Burgerluchthavens	Standaard Rekenmethode 1	Instructie Rijkswegen Natuurbeschermingswet
Wet luchtvaart	Regeling milieu-informatie luchthaven Schiphol	SoundCheck	Besluit burgerluchthavens
Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens	Methode II	SoundBase	Regeling milieu-informatie luchthaven Schiphol
Wet ruimtelijke ordening	Handleiding meten en rekenen industrielawaai	Lden-tool	HILVER
bestaande vergunning		Diverse eigen implementaties	Circulaire Bouwlawaai

Bouwbesluit		GeoNoise	Zonebeheerplan nen
Algemene Plaatselijke Verordening			Modelregels
Diversen			IL-HR-15-01

6.3.4

Data

Tot slot zijn alle benodigde databestanden in kaart gebracht. De werkvelden wegverkeer en spoor bevatten de meeste unieke bestanden en deze zijn weergegeven in Tabel 6-3. Net als in *Tabel 4-1: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2018* en *Tabel 5-1: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2024* is onderscheid gemaakt in de drie datasoorten *data voor bronemissie*, *overdracht* en *imissie*. Daarnaast is er een categorie 'aanvullend' opgenomen. Voor het werkveld industrie zijn er voor de datasoorten *overdracht* en *imissie* geen aanvullende bestanden t.o.v. de werkvelden wegverkeer en spoor nodig. Bronemissies voor industrie zijn gebaseerd op metingen, kengetallen en/of bestaande meetgegevens. Voor het werkveld luchtvaart wordt binnen de huidige wet- en regelgeving gewerkt met contourkaarten.

Onderstaand worden 43 unieke bestanden benoemd. Hierbij gaat het ook over *bestandscategorieën* zoals "Intensiteiten uit regionale of stedelijke verkeersmodellen" en "Beheer & onderhoud gemeente / provincie". Het totaal aantal benodigde bestanden in het geluid domein is dus groot.

Tabel 6-3: Overzicht benodigde databestanden voor de werkvelden wegverkeer en spoor in de huidige situatie (2015). Unieke bestanden zijn genummerd (geén dubbelingen).

	Wegverkeer	Spoor
Bronemissie		
Emissiekentallen en correcties op bronemissie	1. RMV 2. Correcties op bronemissie per verharding 3. Aanvullende correctie poreus asfalt	■ RMV 36. Correcties op bronemissie per bovenbouw 37. Aanvullende correcties bijzondere bovenbouw
Verkeerscijfers - Intensiteiten (en verrijking spoor)	4. Geluidregister 5. NRM 6. Inweva 7. Intensiteiten uit Regionale of stedelijke verkeersmodellen	37. Geluidregister 38. Intensiteiten uit (capaciteits)berekeningen dienstregeling spoor 39. Intensiteiten uit dienstregelingen (snel)trams / metro 40. Notitie Reikwijdte en detailniveau
Verkeerscijfers - Verrijking,	8. Verrijkingscijfers 9. Tellingen	41. Verrijkingscijfers

voertuigcategorieën		
Snelheden	▪ Geluidregister 10. NSL monitoringstool 11. Beheer & onderhoud gemeente/provincie 12. Snelheden uit Maximumsnelheden. info	▪ Geluidregister 42. Snelheden (snel)trams en metro's
Geografie bron (weg / spoor / industrie)	▪ Geluidregister 13. DTB 14. NWB 15. Top10 16. GBKN 17. BGT	▪ Geluidregister ▪ Top10
Wegdekverhardingen en type bovenbouw spoor	▪ Geluidregister 18. Weggeg Beheer & onderhoud gemeente/provincie	▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud gemeente/provincie
Bronemissie		
Overdracht		
Hard-Zacht gebieden	▪ DTB ▪ BGT ▪ Geluidregister 19. CBS bodemgebruik / woonkernen ▪ Top10 ▪ GBKN	▪ BGT ▪ CBS bodemgebruik / woonkernen ▪ Top10 ▪ GBKN
Geluidafschermende voorzieningen - ligging & hoogte	▪ Geluidregister ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 20. Top10NL 3D 21. Commerciele inwinning, bijv. door Fugro	▪ Geluidregister 43. BBK ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 ▪ Top10NL 3D
Geluidafschermende voorzieningen – eigenschappen	▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud RDs / gemeente / provincie	▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud RDs / gemeente / provincie
Gebouwen en overige afschermende objecten	▪ Geluidregister 22. BAG 23. AHN ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 ▪ Top10NL 3D ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) 24. Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl)	▪ Geluidregister ▪ BAG ▪ AHN ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 ▪ Top10NL 3D ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) ▪ Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl)

Maaiveldhoogte weg, scherm, overdrachtspad	- AHN - DTB - Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft)	- AHN - Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft)
Imissie		
Toetslocaties en – hoogte, bestemmingen en functies	- BAG - Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) 25. HGW besluiten 26. Toekomstplannen voor 2015 en 2030, laatste actualisatie in 2008 - (Nieuwe kaart van Nederland) - Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl) - Top10NL 3D 27. Maximale waarden / toetswaarden 28. Saneringslijsten	- BAG - Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) - HGW besluiten - Toekomstplannen voor 2015 en 2030, laatste actualisatie in 2008 - (Nieuwe kaart van Nederland) - Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl) - Top10NL 3D - Maximale waarden / toetswaarden - Saneringslijsten
Aanvullend		
Data specifiek voor Onderzoek Natuur & stiltegebieden	29. Geografische ligging Natura2000 gebieden 30. Geografische ligging Natuur Netwerken 31. Toetshoogte ontvangers 32. Geografische ligging Stiltegebieden	- Geografische ligging Natura2000 gebieden - Geografische ligging Natuur Netwerken - Toetshoogte ontvangers - Geografische ligging Stiltegebieden
Data specifiek voor Geluidwerende maatregelen (omgevingsvergunning, e.a. producten)	33. Plattegronden en gevelaanzichten en doorsneden / details	Plattegronden en gevelaanzichten en doorsneden / details
Data specifiek voor naleving / fouterstel	34. Jaarlijkse mutaties per regio op de in het register opgenomen databestanden 35. Jaarlijkse geconstateerde fouten in het register	- Jaarlijkse mutaties per regio op de in het register opgenomen databestanden - Jaarlijkse geconstateerde fouten in het register

6.3.5

Overlap met andere huizen

De verkeersgegevens hebben overlap met de Informatiehuizen Lucht, Externe Veiligheid en Bouw. Bestanden zijn echter niet identiek. De

verschillende huizen vragen niet exact dezelfde gegevens (andere doorsneden, andere nauwkeurigheden en andere peiljaren).

6.3.6 *Bevoegd gezag, beheer en ontsluiting*

Elk databestand heeft een eindverantwoordelijke: het bevoegd gezag. Daarnaast is er het beheer van de data. Dit is in veel gevallen een andere speler dan het bevoegd gezag. De ontsluiting tot slot, kan weer bij een andere speler liggen. Tabel 6-4 geeft een overzicht van de verschillende spelers. Merk op dat er ook commerciële partijen bij zitten, ook bij het bevoegd gezag.

Tabel 6-4: Overzicht spelers bevoegd gezag, beheer en ontsluiting gegevensvoorziening Geluid 2015.

Bevoegd gezag	Beheer	Ontsluiting
Minister I&M	Ministerie I&M	Ministerie I&M
Gedeputeerde Staten	Provincies	Provincies
Gewestbestuur	Gemeenten	Gemeenten
Burgemeester & Wethouders	Omgevingsdiensten	Omgevingsdienst
Vervoersregio	Bureau Sanering Verkeerslawaaï	Bureau Sanering Verkeerslawaaï
Commercieel	RWS	Bureau Monitoring
	RIVM	Kadaster
	ProRail	RWS
	Vervoerders	CROW
	Commercieel	InfoMil
		ProRail
		Vervoerders
		Commercieel

6.3.7 *Kwaliteit: de 3 b's*

Alle benodigde toetsinstrumenten, rekenregels, modellen, kaders & richtlijnen en databestanden zijn beoordeeld op kwaliteit volgens de drie b's: beschikbaar, bruikbaar en bestendig. Dit is gedaan voor de verschillende juridische producten zoals genoemd in Tabel 6-1. Dat is nodig omdat een bestand voor het ene juridische product zowel bruikbaar als bestendig kan zijn, maar voor een ander juridisch product niet. De volledige analyses per werkveld worden als aparte bijlagen/bestanden geleverd. Tabel 6-5 geeft een samenvatting per werkveld. Een nadere uitwerking van de knelpunten in de huidige situatie volgt in paragraaf 6.4.

In de huidige uitvoeringspraktijk van geluid kunnen alle juridische producten worden geleverd op basis van beschikbare data, instructies etc. Ook blijkt dat de meeste juridische producten bestendig zijn, dat wil zeggen dat ze in de praktijk stand houden bij de rechter.

Dit betekent niet dat er geen afbreukrisico's zijn. Evenmin geldt dat alle data kant-en-klaar voor handen is: veel data moet worden afgeleid van diverse andere bronbestanden om het bruikbaar te maken voor de rekenmodellen. Dit gebeurt veelal naar eigen inzicht van de onderzoeker. Veel data kan daarom nog worden verbeterd. Sommige

rekenregels, modellen en instructies kunnen eenduidiger zodat er minder ruimte voor interpretatie is.

Tabel 6-5: Samenvatting van de kwaliteitsbeoordeling volgens de drie b's voor de werkvelden wegverkeer, spoor, industrie en luchtvaart.

	Wegverkeer	Spoor	Industrie	Luchtvaart
Toetsinstrumenten				
Rekenregels				
Modellen				
Kaders & Richtlijnen				
Data				

Legenda		Onvoldoende
		Voldoende
		Goed
		Zeer goed

De *bruikbaarheid* van data voor de werkvelden *wegverkeer*, *spoor* en *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. De benodigde data is wel beschikbaar, maar vaak niet direct bruikbaar. De noodzakelijke bewerking laat ruimte voor interpretatie. Dit heeft gevolgen voor de bestendigheid.

De *bestendigheid* van kaders & richtlijnen voor de werkvelden *wegverkeer* en *spoor* is aangemerkt als voldoende, maar kan verbeterd worden doordat de rekenregels ruimte overlaten voor interpretatie bij het omzetten naar modellen.

De *beschikbaarheid* van modellen voor het werkveld *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. Het gaat hierbij om de gezoneerde industrieterreinen.

Voor het werkveld *luchtvaart* is de IST-analyse uitgevoerd met in gedachten het zelf uitvoeren van berekeningen aan luchtvaartlawaaai. Dit is relevant voor het doen van cumulatieberekeningen, maar niet voor de directe toetsing aan beperkingengebieden en contouren.

6.4 Knelpunten huidige situatie

In de huidige praktijk van de informatievoorziening Geluid worden de volgende knelpunten signaleerd. Deze zijn signaleerd in de *Factsheets Informatiehuizen voor de programmdefinities GOAL*, het rapport *Basisgegevens Geluid en Omgevingswet* van Verspoor Advies, de stakeholder gesprekken, de werksessies en de IST-analyse van RHDHV.

❖ Geo-informatie, BAG, AHN

Voor het berekenen van de geluidsoverdracht is een 3D-omgevingsmodel met een resolutie die aansluit bij de RMV's nodig. In de huidige praktijk combineert elke gemeente en elk adviesbureau gegevens uit de BAG, het AHN en eigen gegevens op een eigen manier. Het resultaat verschilt hierdoor per gemeente en per adviesbureau en mogelijk zelfs per project. Daarnaast brengt dit

onnodige kosten met zich mee, omdat situaties bij elk project weer opnieuw in 3D-modellen worden omgezet.

- ❖ *Schermen en wegdekken*
Gegevens over schermen en wegdekken zijn zeer slecht beschikbaar. Deze informatie is nodig voor het bepalen van de geluidemissie en het berekenen van de geluidsoverdracht.
- ❖ *Vertaling RMV's naar modellen*
De Reken- en Meetvoorschriften laten ruimte over interpretatie bij het omzetten naar modellen. Hierdoor verschillen modeluitkomsten, terwijl uitgegaan wordt van dezelfde RMV's.
- ❖ *Verkeer*
Verkeersgegevens worden niet verzameld voor het bepalen van geluidemissie. De beschikbare gegevens moeten hierdoor eerst nog bewerkt worden voordat zij geschikt zijn voor de geluidemissie bepaling. Daarnaast ontbreken veel gegevens of zijn inconsistent (meer verkeer van A naar B, dan van B naar A; discrepanties bij overgang van Rijk naar Provincie of van Provincie naar Gemeente).
- ❖ *END-kartering*
Gemeenten binnen daartoe aangewezen agglomeraties (> 100.000 inwoners) en beheerders van belangrijke infrastructuur zijn verplicht op grond van de Environmental Noise Directive (END) van de EU een geluidkaart te maken en daarop gebaseerde actieplannen. De kwaliteit van de kaarten verschilt sterk per uitvoerder, evenals de vindbaarheid
- ❖ *Gezoneerde industrieterreinen*
De gegevens uit de zonemodellen worden vaak niet beschikbaar gesteld. Hierdoor wordt dubbel werk verricht.
- ❖ *Industrielawaai*
Brongegevens voor industrielawaai worden niet bijgehouden en gedeeld. Hierdoor moeten voor elke berekening opnieuw de brongegevens achterhaald worden.
- ❖ *Geluidregisters*
De geluidregisters voor weg en spoor zijn een zeer grote verbetering. Voor de gebruiker zijn het echter twee verschillende systemen wat niet ten goede komt aan de beschikbaarheid.
- ❖ *Hogere waarden*
Het ziet er naar uit dat er in de toekomst niet meer gerekend gaat worden met hogere waarden. Voor zover deze gegevens nog wel nodig zijn moet opgemerkt worden dat de vastlegging door gemeenten zeer te wensen over laat.
- ❖ *Luchtvaartlawaai*
Voor luchtvaartlawaai wordt gewerkt met contourkaarten. Deze zijn echter niet geschikt voor het doen van cumulatieberekeningen. De gegevens voor het doen van cumulatieberekeningen zijn in veel gevallen niet beschikbaar.

Het aanpakken van deze knelpunten is opgenomen in paragraaf 7.4.

7 Verbeterplan informatievoorziening Geluid

7.1 Samenvatting verbeterplan

Als keuze wordt voorgestaan het Informatiehuis Geluid stapsgewijs te ontwikkelen op basis van vraagsturing en tijdens de stappen steeds op basis van de dan bereikte resultaten, een concrete planning van de volgende stap te maken (incrementele werkwijze). Duidelijk is dat de grootste prioriteit ligt bij het beschikbaar krijgen van de brondata. Daarbij kan zich een spanning voordoen tussen de kwaliteit van de data en het tijdstip van beschikbaarstelling. Voorgesteld wordt om als data aan de minimaal te stellen criteria voldoet deze, al dan niet voorzien van disclaimers, ook zo spoedig mogelijk beschikbaar te stellen. Uiteraard ligt bij de bronbeheerder van de betreffende data de taak de datakwaliteit tot het gewenste niveau te verhogen. Daartoe zal ook in overleg met het huis een verbetertraject worden ingezet.

Essentieel voor de wijze van ontwikkeling en het uiteindelijk te ontwikkelen Informatiehuis Geluid is de behoefte aan informatieproducten. Valkuil bij de ontwikkeling is het leveren van data die beschikbaar is, zonder daarbij duidelijkheid te hebben over de noodzakelijkheid die beschikbaar te stellen, maar mogelijk nog belangrijker de vraag of er wel behoefte aan is. Kortom het gaat om:

- is de informatie nodig, en
- is er behoefte aan?

Informatieproducten zullen worden ontwikkeld op basis van vraagsturing. Hiertoe wordt een stakeholders klankbordgroep opgezet. 2016 start met het opzetten van de organisatiestructuur en het uitvoeren van pilots. Parallel daar aan wordt het Plan van Aanpak opgesteld.

Ook na de realisatie van het Informatiehuis dient er een structuur in stand te blijven voor de inbrengen vanuit de vraagkant. In feite zal het huis ook nooit af zijn. Immers, nadat gerealiseerd is wat voor ogen stond kunnen er wensen tot aanpassing ontstaan en ook kunnen zich wijzigingen voordoen in de omgeving die impact op het huis hebben.

7.2 Ontwikkeling informatievoorziening Geluid

7.2.1 Eerder geschetste planning

In de eerder genoemde Voorlopig plan van aanpak is al een planning voor het Informatiehuis Geluid opgenomen:

- ❖ uiterlijk eind 2017 is de governance ingericht en functionerend
- ❖ uiterlijk eind 2018 is het toetsingsinstrument operationeel, dwz dat de voorwasstraat in combinatie met invulling van het criterium NIBM functioneert.
- ❖ uiterlijk 2020 de databestanden op orde zijn voor aansluiting op de Laan, met een fasering van 25% in 2018 en 50% in 2019. In de plateauplanning is dit als volgt ingevuld:
 - werkvelden geluid: industrielawaai, wegverkeer rijk en railverkeer in 2018 en alle overige werkvelden in 2020.

- generieke register verkeer: in 2018 rijkswegen en spoorwegen model met vulling, provinciale wegen in 2020 en gemeentelijke wegen in 2022.
- generiek register omgevingskenmerken: testversie op basis van BAG in 2018, in 2020 een 50% versie en een 100% versie in 2022
- generiek register populatiebestanden: 2018 model met vulling
- generiek register toekomstscenario's : 2018 model met vulling

Naast het tempo worden hier ook de onderdelen min of meer specifiek benoemd. Opgemerkt moet worden dat een belangrijk deel van de genoemde onderdelen generieke voorzieningen in het stelsel zijn en daarmee geen deel uitmaken van het Informatiehuis Geluid.

7.2.2 *Uitgangspunten voor het ontwikkelingsproces*

In de volgende paragrafen zal nader worden ingegaan op de ontwikkeling van het Informatiehuis. Naast de algemene beschrijving van de wijze van ontwikkeling van het huis zal worden ingegaan op de concreet voorziene stappen en de betrokkenheid van partijen daarbij. Uit die beschrijving zal blijken dat de hiervoor genoemde planning niet langer het uitgangspunt is. De afwijking zit niet alleen in producten en termijnen, maar vooral ook in de werkwijze.

Als keuze wordt voorgestaan het huis stapsgewijs te ontwikkelen op basis van vraagsturing en tijdens de stappen steeds op basis van de dan bereikte resultaten, een concrete planning van de volgende stap te maken (incrementele werkwijze).

Daarmee is het minder mogelijk een blauwdrukplanning te geven. Sturing zal vooral gezocht worden in het realiseren van een serviceniveau. Waarbij het uiteindelijke doel is, binnen de kaders, zo dicht mogelijk bij een 100% service te komen. De ontwikkeling van het huis zal ingericht worden via de lijn die al in paragraaf 3.3 is geschetst:

- ❖ grootste prioriteit wordt gegeven aan het beschikbaar krijgen van alle benodigde gegevens
- ❖ aansluitend daaraan worden op basis van de beschikbaarheid informatieproducten vormgegeven, oftewel dan worden de data in gewenste formats, of bewerkte vormen via het huis beschikbaar gesteld
- ❖ toetsingsinstrumenten komen pas beschikbaar als ook de bruikbare informatie aanwezig is.

Bij de inzet op beschikbaarheid zullen data die al ergens aanwezig zijn met voorrang ontsloten worden, maar daarbij wordt ook rekening gehouden met de behoefte bij de gebruikers en het belang voor de uitvoering van de Omgevingswet.

7.2.3 *Beeld van het ontwikkelingsproces*

Essentieel voor de wijze van ontwikkeling en het uiteindelijk te ontwikkelen Informatiehuis Geluid is de behoefte aan informatieproducten. Valkuil bij de ontwikkeling is het leveren van data die beschikbaar is, zonder daarbij duidelijkheid te hebben over de noodzakelijkheid die beschikbaar te stellen, maar mogelijk nog belangrijker de vraag of er wel behoefte aan is. Kortom het gaat om:

- is de informatie nodig, en
- is er behoefte aan?

Tijdens de werksessies met stakeholders bleek uit het voorleggen van een aantal cases dat de gevraagde informatie veelsoortig was en duidelijk ook andere elementen bevatte dan vooraf voorzien (Bijlage 2: Cases quickscan reikwijdte informatiebehoefte). Dat is illustratief voor het inschatten van de informatiebehoefte door een andere partij dan de gebruiker. Bij de ontwikkeling van het huis gaat het er niet om, om maar aan alle vragen te voldoen. Dat zou het huis voor een onmogelijke opgave stellen. Primair zal getoetst moeten worden of de informatie past binnen de scope van gericht zijn op besluitvorming met rechtsgevolg. Oftewel, is de informatie noodzakelijk.

Peiling van de behoefte zal gedurende de ontwikkeling plaats vinden in een gezamenlijk proces met de stakeholders. Vanuit de grote vernieuwing die de Omgevingswet biedt is het niet mogelijk om aan de voorkant van het proces een inventarisatie te maken van alle behoeften en om vervolgens een aantal jaren aan de uitwerking ervan te werken. Niet alleen de werkwijze vanuit het nieuwe wettelijk kader is anders (nieuwe instrumenten, meer integraal, nieuwe regels en normen) ook is het werken met een digitaal stelsel in de voorziene omvang nieuw. Dat betekent dat stapsgewijs op basis van voortschrijdend inzicht in de werking van het nieuwe stelsel en ook de ervaringen met de Laan en de Informatiehuizen keuzen gemaakt moeten worden over inrichting van het Informatiehuis Geluid. Voor dit proces is het noodzakelijk dat gebruikers of vraagkant voldoende betrokken is, maar ook om aan het begin een richting vast te leggen voor de ontwikkeling. Dat laatste om te voorkomen dat er wel stappen gezet worden, maar er van voortgang geen sprake is (zwabberkoers).

Ook na de realisatie van het Informatiehuis dient er een structuur in stand te blijven voor de inbrengen vanuit de vraagkant. In feite zal het huis ook nooit af zijn. Immers, nadat gerealiseerd is wat voor ogen stond zou er sprake zijn van het realiseren van het huis. Maar net als bij een gewoon fysiek huis ontstaan er tijdens het gebruik wensen tot aanpassing. Ook kunnen zich in de omgeving wijzigingen voordoen die impact op het huis hebben. Uiteraard zal de realisatie fase een intensievere periode zijn met meer betrokkenheid van de stakeholders. Daarna ontstaat er een soort onderhoudsteam waarin de stakeholders voldoende vertegenwoordigd moeten zijn en die periodiek tot aanpassingen en daar aan gekoppeld meer activiteit leiden.

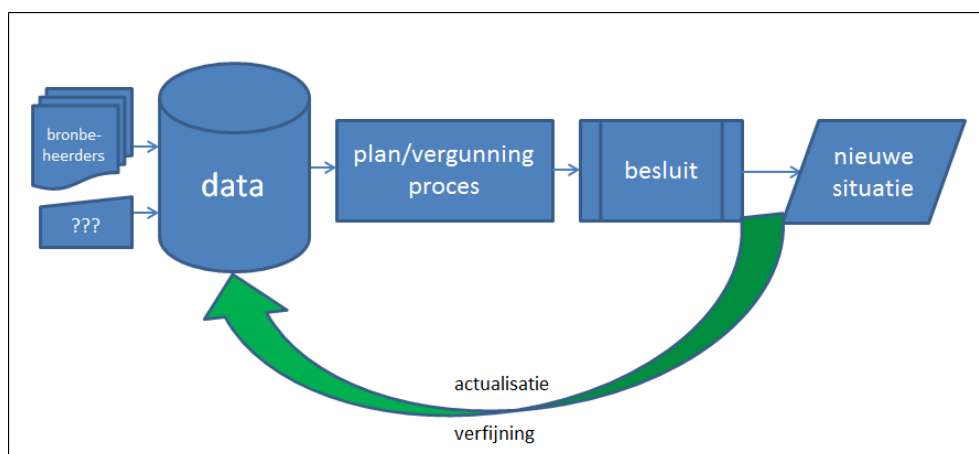
Zeker bij de ontwikkeling de eerst komende jaren zal het voorzien in de behoefte aan informatieproducten binnen de scope al een grote opgave zijn. Maar het is zeer wel denkbaar dat uit de vraagsturing aanvullende wensen naar voren komen. Of die gehonoreerd zullen worden hangt van een aantal factoren af:

- ❖ bestaat er een nauwe relatie met de activiteiten van het huis binnen de scope
- ❖ wat zijn de voordelen voor het huis om het extra te bieden
- ❖ is het een (relatief geringe) uitbreiding van het huis, die zich goed laat beheersen
- ❖ is de financiering voor de gevraagde extra geregeld.

7.3 Proces

In tegenstelling tot het Informatiehuis lucht, kent geluid geen traditie met centraal ontsloten registers. Een uitzondering vormen de nog redelijk recent ingerichte geluidregisters voor rijkswegen en spoorwegen. De eerste stap zal dan ook zijn het inventariseren van reeds beschikbare data en die vervolgens te ontsluiten via het Informatiehuis. Daarbij kan zich een spanning voordoen tussen de kwaliteit van de data en het tijdstip van beschikbaarstelling. Het zou voor de (uiteindelijk) gewenste kwaliteit wellicht gewenst zijn om eerst aan de kwaliteit te werken en de data beschikbaar te stellen als aan de criteria voldaan wordt. Naar verwachting zal dit verlamrend werken en zal het (te) lang duren voordat er met het Informatiehuis Geluid gewerkt kan worden. Daarom wordt voorgestaan om als data aan de minimaal te stellen criteria voldoet deze, al dan niet voorzien van disclaimers, ook zo spoedig mogelijk beschikbaar te stellen. Uiteraard ligt bij de bronbeheerder van de betreffende data de taak de datakwaliteit tot het gewenste niveau te verhogen. Daartoe zal ook in overleg met het huis een verbetertraject worden ingezet.

Het verbeteren van de kwaliteit is niet een op zich staande activiteit, maar maakt deel uit van de dynamiek van het digitale stelsel. De informatie van de Laan is geen statisch geheel. Op basis van besluiten over plannen, projecten en vergunningen wijzigen situaties. Bij volgende besluitvormingsprocessen dient daarmee rekening te worden gehouden. Het is daarom noodzakelijk dat er een terugkoppeling plaatsvindt vanuit het besluit en de realisatie daarvan naar de data die gebruikt wordt in de Laan (Figuur 7-1).

Figuur 7-1 Het feedbackproces tbv actualiteit en verbetering kwaliteit

7.4 Aanpak knelpunten

In paragraaf 6.4 zijn knelpunten in de huidige praktijk van de informatievoorziening Geluid gesignaleerd. De aanpak van deze gesignaleerde knelpunten binnen de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid wordt hieronder kort besproken.

- ❖ *Geo-informatie, BAG, AHN*
Een 3D-omgevingsmodel met een resolutie die aansluit op de RMV's is voorzien als te ontwikkelen informatieproduct (paragraaf 5.3).
- ❖ *Schermen en wegdekken*
Schermen en wegdekken worden opgenomen in zowel het te ontwikkelen 3D-omgevingsmodel als de geluidregisters (paragraaf 5.3).
- ❖ *Vertaling RMV's naar modellen*
Wanneer de RMV's vertaald worden naar één model welke beschikbaar gesteld wordt via het Informatiehuis is er geen sprake meer van verschillende modellen met verschillende uitkomsten. Of dit daadwerkelijk gebeurt hangt af van de wensen van de stakeholders en zal uitkomst zijn van het proces van de veranderingopgave (paragraaf 5.3; hoofdstuk 7).
- ❖ *Verkeer*
De benodigde verkeersgegevens zullen in 2018 als bronbestanden via het Informatiehuis beschikbaar zijn. In 2024 zal verkeer een Centrale Voorziening zijn (paragraaf 4.4 /5.4).
- ❖ *END-kartering*
Er wordt geadviseerd de END-kartering op te nemen in het Informatiehuis Geluid (paragraaf 5.6 /9.3.2)
- ❖ *Gezoneerde industrieterreinen*
Geluidgegevens betreffende de gezoneerde industrieterreinen komen met SWUNG2 beschikbaar via een geluidregister (paragraaf 5.3).
- ❖ *Industrielawaai*
Geluidgegevens betreffende de gezoneerde industrieterreinen komen met SWUNG2 beschikbaar via een geluidregister (paragraaf 5.3).
Voor niet gezoneerde industrieterreinen wordt gestreefd naar volledigheid (paragraaf 5.4)
- ❖ *Geluidregisters*
Er wordt geadviseerd de verschillende geluidregisters samen te voegen tot één register (paragraaf 4.6 /9.3.1)
- ❖ *Hogere waarden*
Dit is alleen een aandachtspunt indien er toch gerekend blijft worden met hogere waarden. Daar ziet het nu niet naar uit.
- ❖ *Luchtvaarlawaai*
Voor luchtvaarlawaai zijn naast de contourkaarten rasterkaarten voorzien voor het doen van cumulatieberekeningen (paragraaf 4.4).

7.5

Rollen en taken

In de veranderingopgave heeft de *huismeester* de regie. Hij is de opdrachtnemer van het programmteam van de Laan (zie Figuur 8-1). Samen met de *stakeholders klankbordgroep* wordt bepaald welke data wanneer aangesloten wordt en welke informatieproducten wanneer

ontwikkeld worden. Daartoe maakt de huismeester bindende afspraken met *bronhouders* en *ontwikkelaars*. De *begeleidingscommissie* ziet er op toe dat het Informatiehuis binnen de scope tijdig ontwikkeld wordt en ziet tevens toe op de samenhang met de andere huizen en de Laan.

7.6 Stappenplan

De planning van de ontwikkeling van het Informatiehuis is onlosmakelijk verbonden met besluiten die nog genomen moeten worden door bestuur en beleid. Uitgaande van een *positieve tijdige* besluitvorming op bestuurlijk niveau kent het proces de volgende onderdelen:

- ❖ Instellen stakeholders klankbordgroep
- ❖ Bijeenkomsten stakeholders klankbordgroep (4x per jaar; *waarvan 2x gecombineerd met Informatie/werksessie stakeholders*)
- ❖ Bijeenkomsten begeleidingscommissie (4x per jaar; *waarvan 2x gecombineerd met Informatie/werksessie stakeholders*)
- ❖ Informatie/werksessie stakeholders (2x per jaar)
- ❖ Opstellen van een algemeen Plan van aanpak, met daarin:
 - Ontwikkelen en vaststellen data aansluitplan
 - Afspraken met bronhouders over aansluitvoorwaarden en de aansluiting.
 - Ontwikkelen en vaststellen informatieproducten ontwikkelplan.
 - Uitwerking concrete jaarlijkse werkplanning.
 - Financiële kaders.
 - Communicatie.
- ❖ Afspraken met ontwikkelaars informatieproducten
- ❖ Uitvoeren pilots (zie paragraaf 7.8)
- ❖ Waar nodig specifiek onderzoek bij onderzoeksvragen waarvan het antwoord noodzakelijk is voor de ontwikkeling van het Informatiehuis.

De hierboven genoemde frequenties van bijeenkomsten zijn voornamelijk indicatief. Het werkelijke aantal zal afhangen van de behoefte. In de aanloop van de opbouwfase is er mogelijk behoefte aan een hogere frequentie.

De uitvoering van pilots staat als laatste genoemd. Dit uitvoering zal echter grotendeels moeten plaatsvinden voor het opstellen van een Plan van aanpak. De pilots beogen juist mogelijkheden te verkennen om tot optimale keuzes te komen.

Gelet op de korte tijd die rest voor invoering van het nieuwe stelsel in 2018 is het noodzakelijk dat de beoogde pilots en de voorbereiding van het Plan van aanpak de eerste helft van 2016 worden uitgevoerd. Voor het opstellen van het Plan van aanpak is het noodzakelijk meer duidelijkheid te hebben over de afstemming van het Informatiehuis Geluid met de overige Informatiehuizen en de Laaninfrastructuur. De pilots voorzien hier voor een deel in, maar het gezamenlijk optrekken in de vorm van frequente bijeenkomsten in 2016 is daarvoor tevens noodzakelijk.

7.7 Financiën

In het kader van deze Nadere analyse is geen specifiek onderzoek gedaan naar de te verwachten kosten. Achtergrond hiervan is dat er nog dermate veel onzekerheden zijn dat een goede raming op dit moment nog niet is te maken. Die onzekerheden komen met name voort uit:

1. Het is nog onvoldoende duidelijk van welke data uit de Centrale voorziening het Informatiehuis Geluid precies gebruik zal kunnen gaan maken. Vooral is van belang hoe deze data er precies uit zal gaan zien en hoeveel bewerking daarom in het Informatiehuis Geluid plaats zal moeten vinden.
2. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe de structuur en processen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet er uit zullen gaan zien en wat dat voor het Informatiehuis Geluid betekent.
3. Het is nog onvoldoende duidelijk welke informatieproducten van het Informatiehuis Geluid verlangd zullen worden. Het vraaggestuurde proces zal hier duidelijkheid over moeten gaan bieden.

Wel is er een indicatie te geven op basis van de in paragraaf 1.3 genoemde kostenraming die in maart 2014 is opgesteld (zie bijlage 4).

In grote lijnen komt het huidige beeld daar nog mee overeen. Wel zijn er voortschrijdende inzichten over onderdelen daarvan:

- ❖ Inmiddels zijn er concrete voorbeelden van het genereren van een 3-D geluidmodel. Vertaling naar een model voor heel Nederland levert een kostenraming op van 0,5 tot 2 mln euro. Uitgangspunt daarbij is dat dit model geheel op basis van opendata (BAG, AHN etc) gebouwd wordt. Er wordt echter al aan een BAG 3D gewerkt en ook zal niet alleen het Informatiehuis Geluid behoefte hebben aan een 3D model. Verwachting is dan ook dat er uiteindelijk slechts een beperkte (extra) inspanning voor geluid geleverd zal moeten. Dat zal naar verwachting tot lagere kosten dan geraamd leiden.
- ❖ Het omgaan met verkeersgegevens is nog sterk in ontwikkeling. Gestreefd wordt verkeer zoveel mogelijk vanuit de Centrale voorziening aan te bieden. In dat kader mag verwacht worden dat de aan geluid toe te rekenen kosten lager zullen zijn dan geraamd.
- ❖ Over luchtvaartgeluid is in deze Nadere analyse een veel helderder beeld ontstaan. Daardoor is het duidelijk dat de inspanning van het Informatiehuis Geluid slechts beperkt zal zijn: het vertalen van beperkingengebieden naar kaartbeelden (digitaliseren) en het opnemen van rasterkaarten met luchtvaartgeluidbelastingen. Met name de geraamde jaarlijkse kosten lijken daarvoor aan de hoge kant. Immers de op te nemen informatie is gekoppeld aan besluitvorming over luchtvaarterreinen en die wijzigt niet zo vaak.
- ❖ Een grote onzekerheid vormt de wijze waarop aansluiting van het Informatiehuis Geluid zal plaatsvinden. Door het voortschrijdend inzicht in de ontwikkeling van het stelsel bestaat het beeld dat de hier opgenomen kosten een onderschatting van de werkelijke kosten zijn. Dat geldt zowel voor de eenmalige als de jaarlijkse kosten.
- ❖ In het overzicht missen nog mogelijk te maken kosten voor de inwinning van gegevens over lokale spoorwegen en niet gezoneerde industrie. Omdat hierover nog geen beeld bestaat van hoe dit uiteindelijk geregeld zal worden, kan ook nog geen raming van de

kosten gegeven worden. Het valt echter wel te verwachten dat er kosten zijn.

Beeld wat op basis van het voorgaande ontstaat is dat er delen goedkoper en delen duurder zullen zijn dan in 2014 geraamd. Wat totale omvang betreft lijkt de grootteorde van de kosten nog steeds een redelijke raming. Voor het totaal leidt dat voor het Informatiehuis Geluid tot:

- ❖ Eenmalige kosten: 6 à 10 mln euro
- ❖ Jaarlijkse kosten: 2 à 3 mln euro
- ❖ De besparing zal zeker een veelvoud bedragen van de aangegeven jaarlijkse kosten.

Voor de ontwikkeling dient bij het RIVM als huismeester voldoende capaciteit aanwezig te zijn om het proces te faciliteren en te begeleiden. De omvang daarvan is sterk afhankelijk van de inhoud van het Plan van Aanpak, maar in de ontwikkelingsfase moet minimaal rekening worden gehouden met 0,3 mln euro per jaar. In de beheersfase wordt dit naar verwachting wat minder.

7.8 Pilots

Om tot meer inzicht te komen in de oplossingen en optimalisatie van een aantal onderdelen van het Informatiehuis Geluid is het gewenst op korte termijn daar in een verdiepingsslag naar te kijken. Om daar vorm aan te geven wordt een aantal pilots voorgesteld. Deels richten die pilots zich specifiek op geluid, maar juist ook een deel betreft een breder terrein dan alleen geluid.

7.8.1 *Pilot Verkeer*

De Informatiehuizen Geluid, Lucht, Externe Veiligheid en Bouw maken allen gebruik van verkeersgegevens, echter zij gebruiken niet dezelfde parameters. De vier huizen willen samen met de wegbeheerders een pilot starten om te komen tot één gezamenlijke database. Deze database wordt dan of direct door de huizen gebruikt, of zij leiden hun parameters af van deze gezamenlijke database.

Gelet op het grote belang van verkeer, zou deze pilot begin 2016 moeten starten.

7.8.2 *Provinciale geluidkaart*

Voor geluid is data nodig van vele bronhouders. Gemeenten vormen daar een wezenlijk onderdeel van. In de provincie Utrecht loopt een initiatief om door de provincie en gemeenten gezamenlijk een geluidkaart op te stellen. Begin 2016 is reeds overleg gepland tussen RIVM en provincie over dit project. Voor het RIVM in de rol van huismeester zal de focus daarbij liggen op wijze waarop data uitgewisseld kan worden en om een beeld te krijgen van de aanwezige data.

Het is voorzien deze pilot in 2016 gezamenlijk op te pakken.

7.8.3 *Pilot END-kartering*

In Nederland zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het uitvoeren van de END-kartering. In de praktijk blijkt dat lang niet alle gemeenten hier goed voor toegerust zijn met als gevolg een duidelijk kwaliteitsverschil

tussen de verschillende gemeentelijke END-kaarten. Daarnaast zijn niet alle gemeenten END-plichtig met als gevolg dat er op basis van de END-kaarten alleen geen land dekkende geluidkaart gemaakt kan worden.

Door het RIVM is programmatuur ontwikkeld en al een groot deel van de data ingewonnen waarmee op een veel eenvoudiger wijze een geluidkaart voor geheel Nederland kan worden geproduceerd. Dit zou een methode zijn om voor mogelijk andere doeleinden kaartbeelden over geluid voor het informatiehuis te produceren.

Nu in 2017 weer vanuit de END-verplichting geluidkaarten opgesteld moeten worden, wordt voorgesteld in 2016 een pilot uit te voeren waarmee gemeenten en andere partijen die verplicht zijn een geluidkaart op te stellen daarvoor gebruik kunnen maken van een uitsnede van de voor dat doel door het RIVM voor heel Nederland op te stellen kaart. Niet alleen wordt het maken van de vereiste kaarten hiermee eenvoudiger en minder arbeidsintensief, ook biedt de evaluatie van deze pilot beeld van de mogelijkheden en effecten van het meer deze vorm van de productie van de END-kartering.

7.8.4 *Pilot milieugebruiksruimte DCMR (vervolg)*

Gelijktijdig met de uitvoering van deze Nadere analyse is een pilot uitgevoerd m.b.t de milieugebruiksruimte in het Rijnmond gebied. Daarbij is een studie uitgevoerd naar de informatievoorziening voor de domeinen lucht, geluid en externe veiligheid bij de vergunningverlening door de DCMR. De rapportage van die pilot is op het moment van schrijven van deze Nadere analyse nog niet beschikbaar. Wel levert dit naar verwachting bruikbare informatie voor de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid. Twee onderwerpen vragen daarbij specifiek de aandacht: het beheer van geluid met het systeem I-kwadraat van DCMR en het omgaan met verkeer.

Vanuit deze pilot is vanuit de DCMR voorgelegd op geluidgebied de informatievoorziening verder te verkennen. Gelet op de ontwikkeling die op het terrein van industrielawaai voor het huis nog nodig is en het feit dat daarbij het systeem I-kwadraat al naar voren is geschoven, is het zeer gewenst hier op korte termijn invulling aan te geven.

7.9 **Plannen 2016**

Vanaf 2016 nadert het peiljaar 2018 al snel. Dat betekent dat het tijd wordt om snel van de huidige meer verkennende fase over te gaan naar een meer uitvoerende fase. Voor een groot deel wordt het tempo van die uitvoering en vormgeving bepaald door de totale ontwikkeling van de structuur van de Laan. Daarbinnen zal geluid voldoende tempo moeten maken om per 2018 de eerste basisdiensten te kunnen gaan bieden zoals in hoofdstuk 4 (Beeld 2018) is geschetst. Daarvoor zijn de volgende stappen nodig:

- ❖ Het verder gezamenlijk met de stakeholder en begeleidingscommissie bepalen van te ontwikkelen informatieproducten. Dat houdt in uitvoering geven aan het in paragraaf 7.6 opgenomen stappenplan en het opstarten van de beschreven organisatie.

- ❖ Snel komen tot verdere verkenning en verdieping van een aantal belangrijke aspecten. Daarvoor is een snelle start met de in de vorige paragraaf 7.8 opgenomen pilots noodzakelijk.
- ❖ Het opstellen van een plan van aanpak voor de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid. Bij voorkeur zal dit parallel gebeuren aan de hiervoor genoemde activiteiten. Het past immers niet in de aard van het proces om aan de start een plan van aanpak te maken dat een blauwdruk vormt voor de ontwikkeling en bouw van het Informatiehuis Geluid. Het plan zal dus een soort groeimodel moeten worden. Bovendien is het informatiehuis een dermate nieuw concept dat het gewenst is gewoon al met onderdelen die er rijp voor zijn te beginnen en op de ervaring die daarmee opgedaan wordt verder te ontwikkelen.
- ❖ Het starten van gesprekken met de bronhouders over de koppelvlakken voor de concrete inrichting van het huis.
- ❖ Bij het implementatie van het EU rekenvoorschrift CNOSSOS de vraag meenemen of en hoe voor geluid het aantal te hanteren rekenmodellen zo veel mogelijk beperkt kan worden en er mogelijk slechts 1 model resteert.

8 Kwaliteit en Governance

8.1 Samenvatting Kwaliteit en Governance

Het Informatiehuis Geluid levert producten die actueel zijn, voldoende detailniveau hebben en aansluiten op de gestelde vraag. De producten voldoen aan de 3 b's waarbij de bronbeheerder verantwoordelijk is voor de inhoudelijke correctheid en actualiteit. Het Informatiehuis Geluid heeft een huismeester, beheerder en kwaliteitsbewaker, kent een stuurgroep en overlegstructuren met stakeholders, bronbeheerders, de andere huizen en de Laan.

8.2 Uitgangspunten Kwaliteit en Governance

8.2.1 *Uitgangspunten kwaliteit*

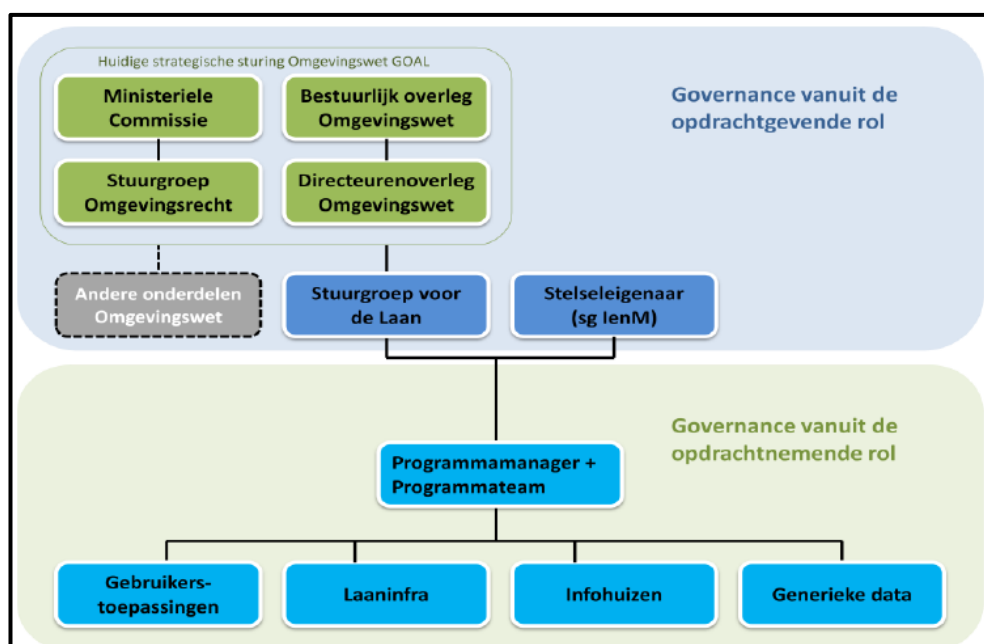
Er wordt ten aanzien van de kwaliteit in het Informatiehuis Geluid van drie uitgangspunten uitgegaan:

1. De te leveren informatieproducten dienen te voldoen aan wat in algemene kaders is aangegeven met de drie B's (zie in dit kader ook de specifieke visie vanuit geluid hier op in paragraaf 3.2);
2. De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijke correctheid (en daarmee ook aktualiteit) van de data ligt bij de bronhouder.
3. De kwaliteitsbewaker voert de technische en inhoudelijke validatie uit. De inhoudelijke validatie gebeurt middels een steekproef. Bij gevonden onjuistheden informeert de kwaliteitsbewaker de bronhouder. De bronhouder is en blijft verantwoordelijk voor de inhoudelijke correctheid.

8.2.2 *Uitgangspunten governance vanuit definitiestudie GOAL*

In de definitiestudie GOAL is een aantal uitgangspunten geschetst voor de governance op de Informatiehuizen. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

- ❖ de Informatiehuizen kennen een zekere mate van autonomie, die recht doet aan de verschillen tussen de huizen. Vanuit de Laan wordt gestuurd op de toetsingsinstrumenten, de aansluitvoorwaarden, het goed oppakken van gebruikerswensen en het dienstenniveau. Verder wordt vanuit de Laan gelet op de continuïteit en het functioneren van het kwaliteitssysteem.
- ❖ Binnen elk Informatiehuis worden de rollen van huismeester, kwaliteitsbewaker en beheerder onderscheiden (zie paragraaf 2.3).
- ❖ Voor het Informatiehuis Geluid is het RIVM aangewezen als beoogd huismeester.
- ❖ Er moet een verbinding worden gelegd tussen de governance van de Laan en van het Informatiehuis Geluid. Hierin wordt voorzien door de huismeester een opdrachtnemende relatie te geven met het programmteam van de Laan, dat als opdrachtgever optreedt (zie Figuur 8-1)

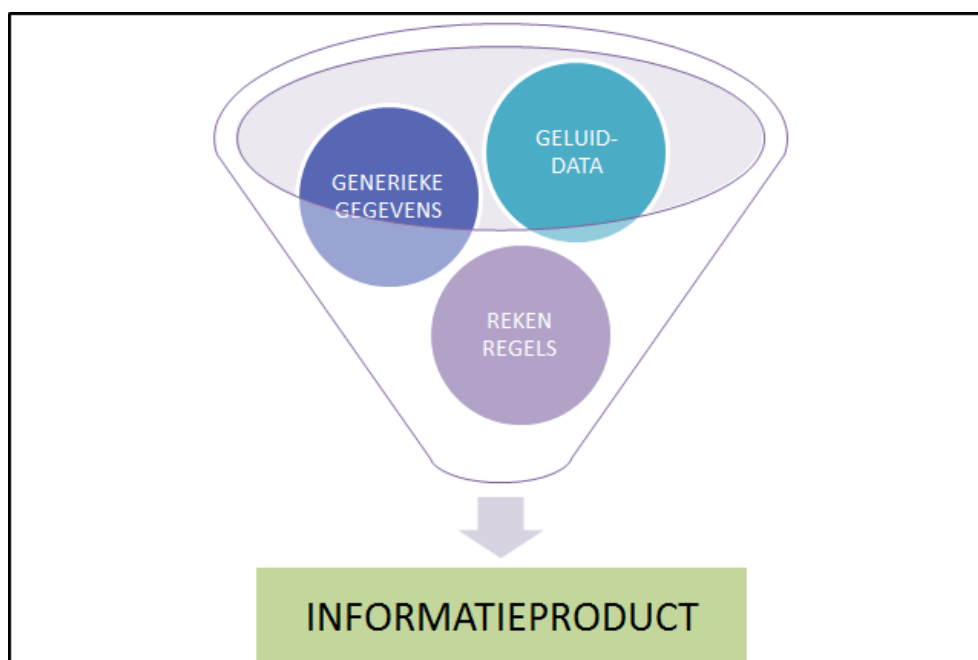
Figuur 8-1 Voorzet governance op de bouw van het stelsel (bron: Naar de Laan van de Leefomgeving sept 2014)

8.3 Uitwerking Kwaliteit

In algemene zin laat de werking van het Informatiehuis Geluid zich als in Figuur 8-2 schetsen. Geluiddata en generieke gegevens, beiden van bronnen buiten het Informatiehuis Geluid, worden in het huis door middel van rekenregels gecombineerd tot informatieproducten. Primair is het doel van het huis informatieproducten van de gewenste kwaliteit te leveren. Dat houdt in dat de producten:

- ❖ een voldoende detailniveau hebben,
- ❖ actueel zijn, en
- ❖ aansluiten op de gestelde vraag. In veel gevallen zal dat betekenen een zodanig format hebben dat ze kunnen worden getoetst aan wettelijke normen.

Daarnaast geldt ook dat ze aan de kwaliteitseisen die genoemd zijn in het definitierapport van de Laan ten aanzien van de drie B's moeten voldoen.

Figuur 8-2 Algemene structuur van totstandkoming informatieproducten geluid

Om aan die kwaliteitseisen te voldoen dienen eisen gesteld te worden aan de interne werking van het huis. Dit is de verantwoordelijkheid van de huismeester. Belangrijk onderdeel daarvan vormen de te hanteren rekenregels (reken- en meetvoorschriften). De huismeester is ook verantwoordelijk voor mogelijk in het huis specifiek voor geluid op te nemen data.

Voor de geluidgegevens van externe bronhouders is, zoals bij de uitgangspunten aangegeven, de betreffende bronhouder verantwoordelijk voor de kwaliteit en actualiteit. Hierin heeft de huismeester echter wel een belangrijke rol. In de eerste plaats is het zijn taak samen met de bronhouder vast te leggen aan welke eisen de te leveren data moet voldoen. Daarnaast zal de huismeester screenen op data met onwaarschijnlijke waarden etc. Ook zal in aanvulling daarop steekproefsgewijs de kwaliteit gemonitord worden.

Voor generieke gegevens is de rol van de huismeester beperkter. Het merendeel van de generieke gegevens wordt wat vorm en inhoud extern bepaald. Ook kent een groot aantal van deze generieke gegevens al een eigen kwaliteitsbeheer. Uiteraard zal de huismeester in goed overleg streven naar data vanuit deze bronnen in een zo bruikbaar mogelijke vorm, maar de mogelijkheden daartoe zullen beperkter zijn dan bij de vorige categorie van externe bronhouders van geluidgegevens. Indien het gebruik van generieke gegevens leidt tot onverwachte informatieproducten kan dat voor de huismeester aanleiding vormen dit te signaleren bij de bronhouder.

8.4 Uitwerking Governance

8.4.1 Huidige situatie regie Informatiehuis Geluid

Op dit moment is er voor geluid feitelijk nog geen sprake van een samenhangende informatievoorziening, dus ook niet van een

Informatiehuis dat gekenmerkt wordt door een centrale regie. Wel is er sprake van sturing op onderdelen. Via de regelgeving wordt gestuurd op indieningsvereisten voor vergunningen en meldingen, waarin eisen zijn opgenomen waaraan akoestische gegevens moeten voldoen. In de geluidwetgeving is vastgelegd op welke wijze getoetst dient te worden aan de normstelling. Dit is operationeel uitgewerkt in de vorm van reken- en meetvoorschriften (RMV's) en bijbehorende handleidingen. Bij het RIVM is de taak neergelegd om de RMV's actueel te houden.

8.4.2 *De verschillende stakeholders bij het Informatiehuis Geluid*

De ontwikkeling van de Laan voor de Leefomgeving met zijn streven naar integraliteit, efficiency en gebruikersgerichtheid, vraagt om een aanpak over de beleidsterreinen en de overheidsniveau's heen en daar hoort een meer centrale governance bij. Alvorens daar nadere voorstellen voor te doen is het nodig om de verschillende partijen en hun rollen die relevant zijn voor het Informatiehuis Geluid in beeld te brengen.

- ❖ Allereerst zijn daar de 3 rollen die in de GOAL-notitie zijn gedefinieerd: *huismeester*, *kwaliteitsbewaker* en *beheerder*. In de beoogde situatie liggen deze 3 rollen alle bij het RIVM. In de GOAL-notitie is aangegeven dat wanneer de rol van huismeester en die van kwaliteitsbewaker binnen een organisatie liggen, er voldoende sprake van functiescheiding moet zijn om de onafhankelijke rol van kwaliteitsbewaker te garanderen.
- ❖ Bij de *bronhouders* kunnen verschillende categorieën worden onderscheiden"
 - De beheerders van de basisregistraties, zoals BAG, BGT, AHN, etc.
 - Voor verkeer, zowel huidige situatie als ontwikkelingsscenario's, wordt in het kader van de Laan een nieuw systeem ontwikkeld, dat naast geluid ook toepasbaar is voor lucht- en omgevingsveiligheidsberekeningen (zie bv ook pilot in paragraaf 7.8.1). Wie daarvan de bronhouder moet worden is nog niet bepaald. Dit gegevens uit dat systeem moet waarschijnlijk binnen het Informatiehuis nog specifiek toepasbaar gemaakt worden voor geluid. Er is nog wel een verschil tussen verkeer en bedrijvigheid (verkeer behorend bij een bedrijf).
 - Voor geluidspecifieke data zoals de ligging van schermen en wegdekken en de gegevens over bedrijvigheid (zonebeheer) zijn de diverse bevoegde gezagen de bronhouders en dat blijven ze ook. Binnen het Informatiehuis moeten deze gegevens bij elkaar gebracht worden, om vervolgens weer op de Laan voor alle gebruikers beschikbaar gesteld te worden.
 - Een specifieke categorie vormen nog de emissiekentallen. Voor verkeer is hiervoor de rijksoverheid verantwoordelijk. Voor bedrijven is de situatie nog zeer divers. Hier moet bekeken worden of de in de praktijk ontwikkelde databases die door de verschillende adviesbureaus worden gebruikt meer op een noemer gebracht kunnen worden.
- ❖ Er kunnen de volgende categorieën *gebruikers* worden onderscheiden (zie ook paragraaf 3.4 Doelgroepen):
 - Bevoegde gezagen die geluidinformatie nodig hebben voor monitoring, (geluid)beleidsplanning, ruimtelijke planontwikkeling,

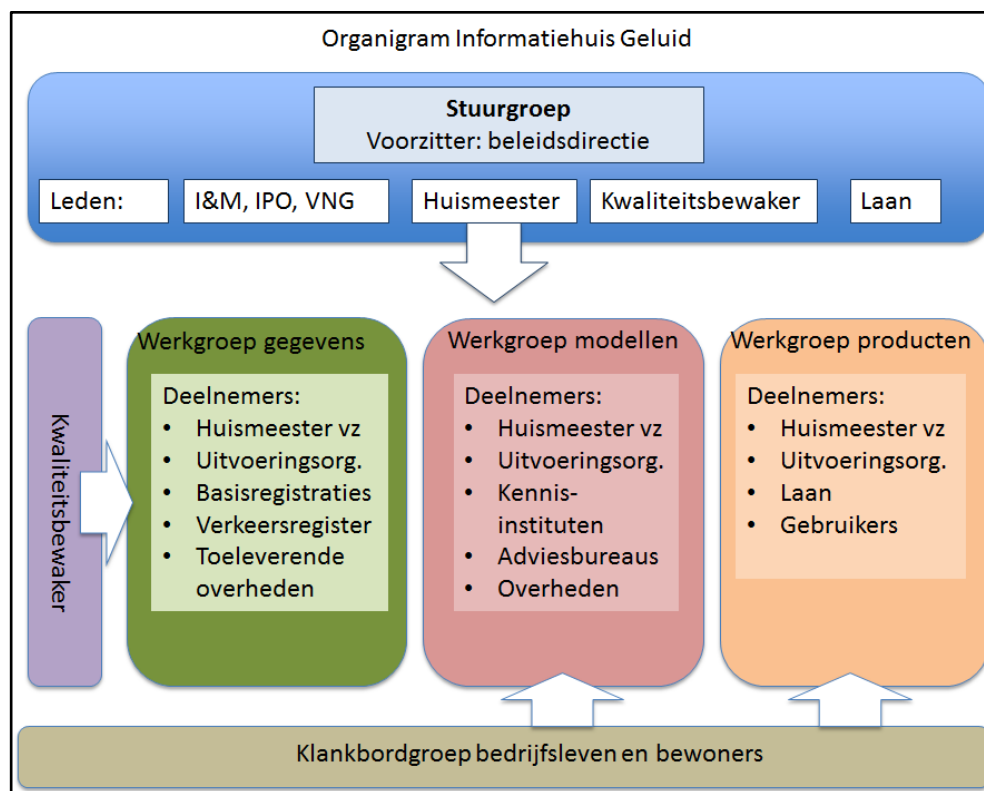
vergunningverlening, handhaving, rapportage aan EU en informatievoorziening aan burgers.

- Adviesbureau's, veelal inschakeld door overheden en andere opdrachtgevers, die als gebruikers een specifieke categorie vormen.
- Bewoners en ondernemers, die geluidinformatie nodig hebben bij de keuze van een andere woning of vestiging van een bedrijf en vervolgens bij vergunningaanvragen.
- Een belangrijke categorie gebruikers die deels met de voorgaande categorieën overlapt is die van de initiatiefnemers, die gericht gegevens nodig hebben.

8.4.3 Voorgestelde structuur (organigram)

Er bestaat een aantal overeenkomsten tussen de Informatiehuizen voor lucht, geluid en omgevingsveiligheid, waarbij het efficiënt is om zaken gemeenschappelijk aan te pakken. Dit moet organisatorisch worden vormgegeven. Het helpt dat het huismeesterschap voor geluid en lucht beide bij het RIVM liggen.

In onderstaande Figuur 8-3 is een voorstel opgenomen voor het organigram voor het Informatiehuis Geluid.

Figuur 8-3 Voorgestelde structuur voor het Informatiehuis Geluid

9 Noodzakelijke randvoorwaarden

9.1 Samenvatting noodzakelijke randvoorwaarden

Noodzakelijke randvoorwaarden voor het Informatiehuis Geluid worden gevormd door noodzakelijke diensten van de Centrale Voorziening en Wensen aan wetgeving en beleid. Het Informatiehuis Geluid kan niet zonder de diensten *generieke databestanden*, *vraagarticulatie* en *coördinatie* van de Centrale Voorziening. Daarnaast wint het Informatiehuis Geluid aan efficiëntie door het *samenvoegen van alle geluidregisters*, het *opnemen van de END-kartering* en het *gelijktrekken van eisen aan peiljaren en prognoses voor de hele leefomgeving*.

9.2 Noodzakelijke diensten Centrale Voorziening

Het Informatiehuis Geluid kan niet zonder een aantal diensten van de Centrale Voorziening. Het gaat om *generieke databestanden*, de *vraagarticulatie* en *coördinatie*. Deze worden hieronder toegelicht.

9.2.1 Generieke data

Veel van de benodigde data voor geluidberekeningen komt uit generieke databestanden. Voor de overdracht is informatie nodig over de 3D-omgeving. Voor de bronemissie van wegverkeer zijn verkeersgegevens nodig en voor de imissie is informatie nodig over de ligging en functie van toetslocaties. Tot slot wordt er ook gewerkt met prognoses.

9.2.1.1 Verkeer

Voor het berekenen van bronemissies van wegverkeer zijn gegevens nodig over type voertuig, snelheid, aantal, tijdstip en wegdekverharding. Omdat deze verkeersgegevens, met uitzondering van de wegdekverharding, gebruikt worden in meerdere huizen (ook lucht, externe veiligheid en bouw) zou dit een centrale voorziening moeten zijn zodat voor de hele leefomgeving uitgegaan wordt van dezelfde cijfers. Een pilot verkeersgegevens met de vier huizen is voorzien voor 2016 (zie Pilot Verkeerparagraaf 7.8.1). Voor wegdekverhardingen loopt een ander traject in het kader van de registratie t.b.v. onderhoud. In 2016 zal gezien worden of met die registratie voldoende informatie beschikbaar komt en geen afzonderlijke data-inwinning voor geluid meer nodig is en als dat nodig is of die externe registratie ook aan de behoeften van geluid kan worden aangepast (zie paragraaf 7.9).

9.2.1.2 Prognoses

Prognoses zijn generiek, ze worden in alle werkvelden gebruikt, en tegelijkertijd zeer divers. Dit betreft niet alleen het feit dat er gewerkt wordt met verschillende scenario's, maar vooral ook dat de wet verschillende eisen stelt aan prognoses voor de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld in de vorm van peiljaren. Willen we voor gehele leefomgeving werken met dezelfde prognoses, dan moet hierin zowel door wetgeving als door de Centrale Voorziening in voorzien worden.

9.2.1.3 Geo informatie

Voor het berekenen van de overdracht van geluid is informatie over de 3D-omgeving nodig, en wel zo, dat deze geschikt zijn voor geluidberekeningen. Het gaat hierbij om de mate van detail. Een 3D-model voor geluidberekeningen is al voor een deel van Nederland ontwikkeld op basis van open data. Voor het Informatiehuis Geluid zal deze echter gebaseerd moeten zijn op de geo-informatie uit de Centrale Voorziening. Discussiepunt is dan of het 3D-omgevingsmodel voor geluidberekeningen ook geleverd wordt door de Centrale Voorziening, of dat het Informatiehuis dit doet *gebaseerd* op de geo-informatie uit de Centrale Voorziening.

9.2.1.4 Bebouwing

Voor het bepalen van de imissie is informatie nodig over de ligging en functie van de toetslocaties. Voor een deel zijn dit de GPP's en GPPIL's. Voor alle andere berekeningen gaat het om de ligging van waarneempunten op geluidgevoelige bebouwing waarvan de informatie de BAG komt, een Centrale Voorziening.

9.2.2 Vraagarticulatie

Een gebruiker van de Laan voor de Leefomgeving zal in de meeste gevallen een vraag hebben over de leefomgeving, en niet specifiek over één domein. De gebruiker stelt géén vraag aan een Informatiehuis, maar aan het Stelsel. De taak van de Centrale Voorziening is dan om deze vraag te vertalen naar specifieke vragen aan de verschillende huizen. De antwoorden van de huizen moeten dan weer door de Centrale Voorziening teruggeven worden aan de gebruiker. Dit wordt bedoeld met vraagarticulatie en moet een dienst zijn van de Centrale Voorziening.

Zeer verhelderend werkte een 'quickscan' tijdens de tweede werksessie waarbij voor een viertal geluidspecifieke(!) cases gevraagd werd naar de informatiebehoefte. Het resultaat aan antwoorden was zeer divers en dan nog wel alleen binnen het geluid domein. De cases met antwoorden zijn opgenomen in Bijlage 2.

9.2.3 Coördinatie

Op het Stelsel is ook algehele coördinatie nodig. Naast de beoogd huismeesters is er ook behoefte aan een 'laanmeester'. Deze laanmeester coördineert alle activiteiten op de Laan en houdt de aansluiting van de huizen op de laan en de onderlinge afstemming tussen de huizen in de gaten en stuurt waar nodig bij.

9.3 Wensen aan wetgeving en beleid

9.3.1 Alle geluidregisters samenvoegen

Een belangrijk advies in het kader van *Eenvoudig Beter* is het faciliteren/opzetten van één geluidregister voor de provinciale en gemeentelijke GPP's onder SWUNG2. Hetzelfde geldt voor de GPPIL's. Nog beter zou het zijn om toe te werken naar een centraal geluidregister voor alle GPP's (rijkswegen, hoofdspoorwegen, provinciale en gemeentelijk wegen en de gezoneerde industrieterreinen). Dit advies komt uit de gehouden werksessies en de stakeholder analyse. Voor de gebruiker betekent het werken met één geluidregister i.p.v. meerdere

een enorme winst. Informatie is dan niet alleen makkelijker vindbaar, maar ook uniform en beter te gebruiken voor de bepaling van cumulatie-effecten.

9.3.2 *END-kartering opnemen in Informatiehuis Geluid*

De END-kartering, opgenomen in de Omgevingswet is geen besluit met rechtsgevolg, maar heeft een sterke relatie met de activiteiten in het Informatiehuis Geluid. De benodigde informatie om tot de END-kartering te komen zou op eenvoudige wijze uit het Informatiehuis Geluid kunnen komen, en het product, de geluidkaart, kan heel goed gebruikt worden in het Informatiehuis Geluid. Het niet opnemen van de END-kartering in het Informatiehuis Geluid leidt tot:

- Lastenverzwaring, door dubbele inspanning, en
- Verschillende kaarten die dezelfde situatie beschrijven.

Het zou dus zeer goed zijn de END-kartering wèl op te nemen in de informatievoorziening Geluid. Om dit nader uit te werken is een pilot voorzien in 2016 (zie paragraaf 7.8.3).

Het zou ook goed zijn de kaart in de geluidregelgeving een meer centrale rol te geven en het proces te optimaliseren:

- ❖ Door te bepalen dat de kaarten gebaseerd dienen te zijn op de data die ten grondslag heeft gelegen aan de laatste nalevings- en monitoringsverslagen
- ❖ De kaart gebruikt kan worden als een signaleringskaart voor de beoordeling of geluid bij een plan wel een rol moet spelen (NIBM-toets)
- ❖ De kaart te gebruiken voor de toets door gemeenten van de ontwikkeling van de geluidsbelastingen t.g.v. het wegennet.

9.3.3 *Gelijktrekken eisen aan prognoses voor de hele leefomgeving*

Prognoses zijn generiek, ze worden in alle werkvelden gebruikt, en tegelijkertijd zeer divers. Dit betreft niet alleen het feit dat er gewerkt wordt met verschillende scenario's, maar vooral ook dat de wet verschillende eisen stelt aan prognoses voor de verschillende beleidsterreinen, bijvoorbeeld ten aanzien van peiljaren. Willen we voor gehele leefomgeving kunnen werken met dezelfde prognoses, dan moet hierin door voorschriften in de wetgeving in voorzien worden.

10 Beschrijving bijlagen

10.1 Bijlagen opgenomen in het rapport

Bijlage 1: Minimaal te beantwoorden vragen

Bij de opdracht *Nadere analyses Informatiehuizen* is een lijst opgenomen met minimaal te beantwoorden vragen. Bijlage 1 bevat deze lijst met daarin voor elk item een referentie naar het betreffende deel in het rapport.

Bijlage 2: Cases quickscan reikwijdte informatiebehoefte

Tijdens de tweede werksessie *Nadere Analyse Informatiehuis Geluid* op 17 november 2015 zijn er vier cases aan de deelnemers voorgelegd. Doel was de informatiebehoefte te inventariseren op het gebied van geluidsvragen. Het ging hierbij nadrukkelijk om de *eerste* vragen die opkomen. Het geeft geen antwoord op de informatiebehoefte verder in het proces. Bijlage 2 geeft de resultaten van deze consultatie weer.

Bijlage 3: Stakeholder analyse

Bijlage 3 bevat de samenvatting van de stakeholder analyse.

Bijlage 4: Globale kostenraming d.d. mrt 2014

Bijlage 4 geeft de kostenraming weer zoals destijds gemaakt voor het *Voorlopig plan van aanpak voor de vernieuwing van het Informatiehuis Geluid, versie 26 maart 2014*.

Bijlage 5: Wensen aan informatieproducten tbv industrie

Voor het werkveld Industrie is de firma Peutz gevraagd hun visie te geven op de wensen aan de informatieproducten Geluid. Hun rapportage is integraal opgenomen in bijlage 5.

Bijlage 6: Kader en wensen voor luchtvaart

Voor het werkveld luchtvaart is het NLR gevraagd hun visie te geven op kader en wensen voor het Informatiehuis Geluid. Hun rapportage is integraal opgenomen in bijlage 6.

10.2 Bijlagen in de vorm van aparte bestanden

- ❖ De verslagen van de twee werksessies *Nadere Analyse Informatiehuis Geluid* op 13 oktober en 17 november 2015⁹ (1 bestand).
- ❖ De IST-analyses voor de werkvelden wegverkeer, spoor, industrie en luchtvaart (4 bestanden).

⁹ Met dank aan Ma Oeh Pe van PE Beleids- en Organisatie Advies

11 Bijlage 1: Minimaal te beantwoorden vragen

Vraag	Link naar antwoord
Inrichting	
Wie zijn partners in huis?	4.4.3 / 5.4.3
Welke partijen leveren data aan?	4.4.3 / 5.4.3
Hoe wordt de kwaliteitsborging georganiseerd?	8.2.1
Wie beheert de data en houdt het actueel?	8.4
Bestaat er een overleg met bestaande governance/samenwerking structuren?	8.4.1
Waar wordt de verantwoordelijkheid neergelegd voor informatieproducten?	8.4
Gegevens	
Welke onderwerpen en werkvelden behelst het Informatiehuis?	1.5
Welke organisatie heeft welke soort informatie?	4.4.3 / 5.4.3
Waar is de informatie te vinden?	6.3.6
Waar raakt het Informatiehuis andere huizen en/of is er sprake van overlap?	6.3.5
Welke informatiemodellen zijn er, wie zijn er voor verantwoordelijk en lopen er acties om deze te integreren, uit te breiden of op te stellen?	Hfst 6
Welke data / datastromen / databases zijn er binnen het Informatiehuis?	Hfst 4 / 5
Wie zijn de bronhouders?	4.4.3 / 5.4.3
Welke standaarden worden gehanteerd?	8.2.1
(Huidige) toetsingsinstrumenten en mogelijke kansrijke nieuw te ontwikkelen toetsinstrumenten	6.3.1 / 9.3
Wat is kwaliteitsniveau data ~3b's?	6.3.7
Kwaliteitsborging	
Hoe wordt de kwaliteit geborgd (kwaliteitsstelsel)?	8.2.1
Hoe en door wie wordt validatie uitgevoerd (technisch en inhoudelijk)?	8.2.1
Domeinspecifieke uitwerking 3b's	3.3/8.2.1/8.3
Link leggen met doelarchitectuur	
Vraagsturing	
Hoe wordt de vraagsturing gerealiseerd	3.5
Aan welke informatieproducten is er (nu al) behoefte?	5.3
Bij welke doelgroepen? Wat is daarvoor (nog) nodig? Wat leveren die producten op?	Hfst 4 / 5
Stakeholdersanalyse	Bijlage 3: Stakeholder analyse
Haalbaarheid	
Wat is de verwachte planning, termijnen en groeicurve van het Informatiehuis?	3.3
Wat zijn de essentiële randvoorwaarden voor de start en ontwikkeling van het Informatiehuis?	Hfst 9

12 Bijlage 2: Cases quickscan reikwijdte informatiebehoefte

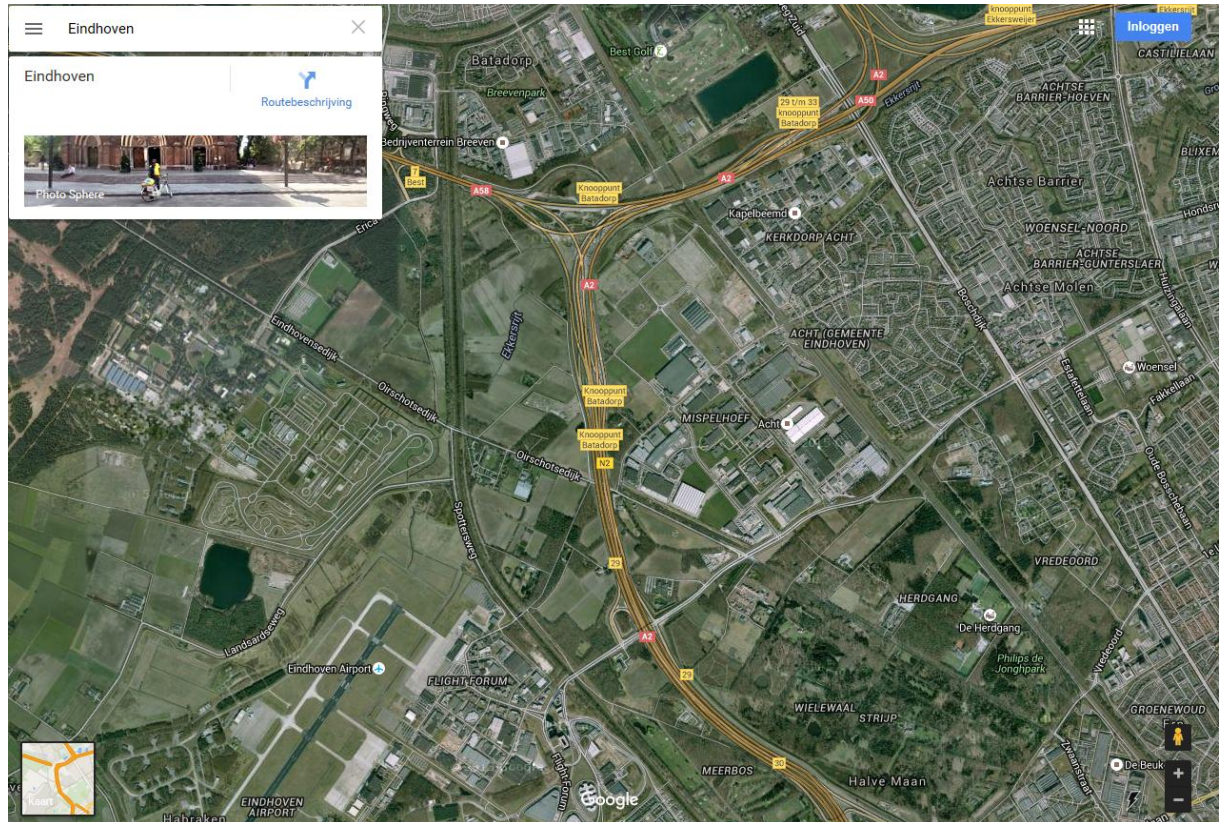
Casus 1: Gemeente Eindhoven wil woningen bouwen: waar? (en jij bent de geluidspecialist)

De deelnemers hebben aangegeven dat de volgende eerste vragen rijzen:

- Liggen de woningen in de nabijheid van het vliegveld?
- Hoe zit het met de veiligheid?
- Welke zones zijn vastgesteld, en als je deze over elkaar heen legt, wat is het beeld?
- Zijn er individuele bedrijven met geluidsrechten (niet gezonde industrieterreinen)?
- Wat zijn de ruimtelijke plannen van de gemeente / in de buurt van de gemeente (informatie over de toekomst)?
- Zijn er (bijv.) plannen voor nieuwe wegen?
- Wat is het geluidbeleid van de gemeente?
- Welke kwaliteit moeten de woningen hebben?
- Je wilt zoveel mogelijk verdichten; welke kansen zijn er?
- Zijn er stille plekken (die je stil wil houden)?
- Welke procedures, wat is stand van zaken in procedures?
- Waar kun je niet bouwen?

Casus 2: Industrierterrein wil uitbreiden, welke informatie wil industrie?

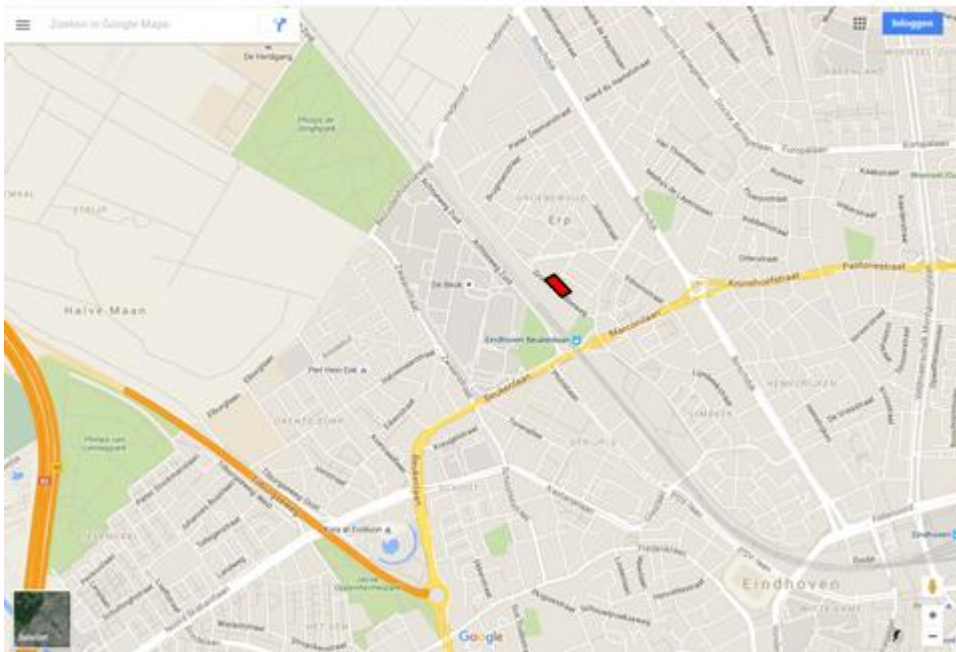

De deelnemers hebben aangegeven dat de volgende eerste vragen rijzen:

- Is de uitbreiding in de nabijheid van woningen?
- Zijn er plannen voor bouw van woningen?
- Wat is het geluidbeleid van de gemeente?
- Zijn er hogere waarden vastgesteld? Zo ja, hoe hoog?
- Hoe ziet de geluidsomgeving eruit: wegen/spoorwegen?
- Wijze van ontsluiting?
- Wat voor soort nieuwe bedrijven wil je toelaten?
- Gemeentelijke structuurvisies?
- Wat mag er al op grond van het Omgevingsplan?
- Wat heb je nodig, wat is de vraag?

Casus 3: gemeente krijgt aanvraag voor woningbouw (bijv. 3-5 woningen): welke informatie (en is de informatiebehoefte wellicht anders dan in de eerste casus?)

Gemeente krijgt aanvraag voor woningbouw: welke info?

Zie ook de relatie met de eerste casus. De deelnemers hebben aangegeven dat de volgende eerste vragen rijzen:

- Binnenstedelijk of buitenstedelijk?
- Speelt geluid een rol?
- Zijn er gpp's ?
- Wat zijn de verkeersgegevens van het onderliggende wegennet (provinciale wegen)?
- Bestemmingsplan?
- Zijn er bedrijven in de buurt?
- Wat is het beleid van de gemeente ten aanzien van woningen?
- Zijn er scholen of evenementterreinen in de buurt (geluid/hinder)?
- Wordt er gesloopt?
- Hoe ziet het bouwplan eruit? Hoeveel woningen, wat is de indeling? Stille gevels?
- Wat zit er aan plannen in de pijplijn?

Casus 4: Vliegveld wil uitbreiden: welke info willen bewoners/belanghebbenden?

De deelnemers hebben aangegeven dat de volgende eerste vragen rijzen:

- MER?
- Wat houden de veranderingen in?
- Hoe kan het stiller worden?
- Kan ik slapen/in de tuin zitten (beleving)?
- Wat worden de routes (wijzigen ze, blijven ze hetzelfde)?
- Wanneer wordt er gevlogen? Nachtvluchten?
- Kan het anders (bijv. vluchten elders)
- Wat is de huidige status: zoals wat vliegt er nu al?
- Is er sprake van fysieke uitbreiding? Intensivering?
- Zijn er andere geluidsbronnen? Cumulatie?
- Nut van de uitbreiding ?
- Kom ik aanmerking voor compensatie?
- Mag dit zomaar? Welke maatregelen zijn mogelijk?
- Wie is waarvoor verantwoordelijk?
- Het maakt uit of mensen de bron al kennen/daar al mee te maken hebben gehad.

Uit deze quick scan verkenning van deze casussen komt naar voren:

- Er is een brede, gevarieerde informatiebehoefte
- De informatie gaat deels over de huidige situatie (de nul situatie), hoe de toekomstige situatie is/wat de plannen voor de toekomstige situatie zijn.

- Het gaat vaak om zachte akoestische informatie, niet om decibellen, maar om andersoortige informatie, bijv. beleidsinformatie.

13 Bijlage 3: Stakeholder analyse

Voor de stakeholder analyse zijn gesprekken gevoerd met:

- ❖ Derk Jan Meijer van de Metaalunie
- ❖ Reinier Balkema en Hans van Dijkhuizen van de gemeente Utrecht
- ❖ Nienke van Kuijeren van de provincie Noord Holland
- ❖ Laurence Herveille van de gemeente Haarlemmermeer

De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van een vaste checklist. Van de gesprekken zijn verslagen gemaakt, die zijn teruggekoppeld met de gesprekspartners. Het hierna volgende is een samenvatting van deze verslagen¹⁰.

Algemeen

- a) Er is een constructieve houding ten opzichte van het idee van de Laan van de leefomgeving en de informatiehuizen. Iedereen ziet in dat er een efficiency-slag gemaakt kan worden. Hoewel de huidige aanpak best wel redelijk werkt, vindt men dat het traject van de Omgevingswet een kans biedt die benut moet worden om tot een consistentere en meer gestroomlijnd stelsel te komen.
- b) Het informatiehuis moet direct aansluiten op de vormgeving van de regelgeving. Dat is nu nog niet uitgekristalliseerd. Aan een kant is dat lastig, maar het biedt ook kansen voor een goede afstemming. Een voorbeeld is de toepassing van het NIBM-begrip, waarmee de gegevensbehoefte voor een deel kan worden beperkt. In ieder geval moet ervoor gewaakt worden dat de regelgeving zo wordt vormgegeven dat er extra informatie-eisen uit voortvloeien. Aandachtspunt is ook dat de decentrale tendens in de Omgevingswet op gespannen voet kan staan met belangen van bedrijven, die eerder in een internationale dan in een lokale setting opereren.
- c) De suggestie is gedaan om in de regelgeving 3 soorten situaties te onderscheiden, overeenkomend met de kleuren van een stoplicht:
 - i. Groen is Niet in betekenende mate: dit kan op basis van vuistregels worden vastgesteld en er hoeft geen onderzoek te worden verricht;
 - ii. Oranje is Gering in betekenende mate: hier is overleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer nodig over de vraag of er al dan niet nader onderzoek nodig is. Mogelijk kan een globale beoordeling plaatsvinden op basis van beschikbare gegevens uit het informatiehuis (voorwasstraat);
 - iii. Rood is Zeer in betekenende mate: in dit geval moet altijd onderzoek plaatsvinden.
- d) Benadrukt wordt dat bronbeheerders verantwoordelijk moeten blijven voor de kwaliteit van de gegevens. Om het stelsel goed te laten functioneren kan gedacht worden aan het opnemen van een leveringsplicht in de wetgeving. Verwacht wordt dat wanneer de meerwaarde van het stelsel in de praktijk wordt ervaren, bronhouders steeds meer actief zullen gaan werken aan de kwaliteit en de actualiteit van de gegevens die ze inbrengen.

¹⁰ Met dank aan Hans Verspoor van Verspoor Advies

- e) Doelgroepen moeten goed onderscheiden worden en de specificaties van de gegevens moeten daarop worden afgestemd. Er is sprake van verschillende soorten gebruik qua detailniveau en ook verschillende mate van deskundigheid aan de gebruikerskant. Ervaringen met de Atlas leefomgeving moeten hierbij benut worden. Een sterk punt daar is dat ten behoeve van de minder deskundige doelgroepen informatie wordt geboden om de gegevens op een juiste manier te kunnen interpreteren. Als dit niet wordt gedaan kunnen gegevens een eigen leven gaan leiden en kunnen onjuiste interpretaties leiden tot extra klachten en bezwaren tegen nieuwe initiatieven.

Waar moet het IH-Geluid in ieder geval voor zorgen?

- a) De behoefte aan een centraal beschikbaar gesteld omgevingsmodel wordt breed gedragen. Daar moeten alle basisgegevens in zitten die nodig zijn voor een geluidberekening, zoals gebouwen, infrastructuur, hoogten, bodemtype, verkeersintensiteiten en snelheden, etc. Er zou dan in het informatiehuis een vertaalslag gemaakt moeten worden, zodanig dat de gegevens geschikt zijn voor de invoer in een geluidmodel. In een aantal gevallen betekent dit dat gegevens vereenvoudigd moeten worden (denk aan de gedetailleerde gevels in de BAG), maar soms moeten ze ook beter op het doel worden toegesneden. Dit laatste geldt met name voor verkeersgegevens, die primair wordt verzameld voor verkeersbeleid en op een aantal punten preciezer moeten zijn om te gebruiken in milieuberekeningen.
Als het gaat om informatie over de infrastructuur is de suggestie gedaan ook voor wegverkeer over informatie over bruggen mee te nemen, zodat ook hier een brugtoeslag kan worden toegepast.
- b) In ieder geval moet het IH informatie bevatten over de huidige situatie. Daarnaast is het gewenst ook informatie op te nemen over de geplande of juridisch vastgelegde situatie, zoals bijvoorbeeld de vergunde milieuruimte en de ontwikkelingen die al zijn vastgelegd in ruimtelijke plannen.
- c) Als een overheid of een initiatiefnemer met een gebied of een project aan de slag gaat is het vervolgens van belang om het resultaat van besluitvorming zo snel mogelijk in de database op te nemen. Dan komt de I-kwadraat aanpak in beeld, waarbij de beschikbare gegevens over een bepaald gebied of project aan een initiatiefnemer ter beschikking worden gesteld, die ze gebruikt voor de onderbouwing van de in te dienen aanvraag of plan. Nadat besluitvorming heeft plaatsgevonden worden de gegevens over de nieuwe situatie weer teruggebracht in de database. De indruk hiervan is dat dit technisch allemaal wel mogelijk is, maar dat de manier waarop dit procesmatig georganiseerd moet worden een complexe opgave is. Daarbij zou ook het punt van vertrouwelijkheid van gegevens een rol kunnen spelen.
- d) Als het doel is dat initiatiefnemers zelf tenminste een eerste indruk moeten kunnen krijgen van de haalbaarheid van hun voorgenomen project vraagt dat van het informatiehuis dat er behalve basisgegevens ook een rekentool beschikbaar komt en dat er een database komt van het vastgelegde beleid van alle overheden, waaraan getoetst moet worden. Bij het gebruik van zo'n tool en van beleidsgegevens is het van belang dat er zo min mogelijk interpretatieruimte in de gegevens zit. Ook is de actualiteit van de

gegevens belangrijk. Bedacht moet worden dat in de huidige situatie dergelijke zaken vaak in het contact tussen klant en milieumedewerker aan de orde komen en dat er nog aanvullende informatie wordt uitgewisseld.

- e) Het IH moet inzicht bieden in cumulatie. Dat geldt voor de cumulatie van verschillende geluidbronnen, waarbij de cumulatie met luchtvaartgeluid speciale aandacht verdient. Het geldt ook voor de cumulatie met andere milieu-aspecten en in het bijzonder met luchtkwaliteit. Dat vraagt om eenduidige presentatie van gegevens over de beleidsterreinen heen. Mogelijk komt er op dit punt nieuw beleid en daar zal het IH rekening mee moeten houden.
- f) Een belangrijke verbetering wordt getriggerd door het werken met geluidproductieplafonds (GPP's). Voor de rijksinfrastructuur heeft die al plaatsgevonden en voor de provinciale wegen en de gezoneerde bedrijfsterreinen komt die er aan. Van het IH wordt verwacht dat alle GPP's op een eenduidige manier gepresenteerd worden.
- g) Het vaststellen van de GPP's voor bedrijfsterreinen gaat volgens de nieuwe regelgeving in een aantal situaties over van de provincie naar de gemeenten. Belangrijk daarbij is dat de bovenregionale context wordt meegenomen. Immers de invloed van een bedrijfsterrein strekt zich soms uit over de grondgebieden van verschillende gemeenten. Wanneer in het kader van het IH sprake is van eenduidigheid van gegevens wordt dit vergemakkelijkt.

Verkeersgegevens en prognoses

- a) De behoefte aan meer eenduidigheid als het gaat om scenario's en prognoses is het duidelijkste bij de verkeersgegevens. In ieder geval moet hier harmonisatie plaatsvinden met de gegevens voor de luchtkwaliteitsberekeningen. Dit zal het geval zijn wanneer de verkeersgegevens in een afzonderlijk register in het DSO worden ondergebracht.
- b) De suggestie is gedaan dat wanneer het stelsel van GPP's functioneert, niet of veel minder dan nu het geval is met prognoses gewerkt hoeft te worden, omdat de vastgestelde GPP's dan de grenzen aangeven waarbinnen de ontwikkelingen moeten plaatsvinden. Alleen wanneer het voorgenomen project de beschikbare ruimte te boven gaat, moet in het kader van de vaststelling van nieuwe GPP's met toekomstscenario's worden gewerkt. Bij gemeentelijke wegen zou de basiskaart een overeenkomstige rol kunnen vervullen.
- c) Als het gaat om het meer centraal organiseren van verkeersgegevens in de vorm van een verkeersregister is benadrukt dat het belangrijk is dit in goed overleg met de verkeersdeskundigen van de bevoegde gezagen te doen.
- d) Een specifiek punt als het gaat om verkeersgegevens vormen de gegevens over lokale spoorwegen en bussen. Bij de regelgeving loopt de discussie of deze ov-middelen meegenomen zouden moeten worden als afzonderlijk bronsoort, in plaats van zoals nu, als onderdeel van het wegverkeer. Hoe deze discussie ook afloopt er moet wel afzonderlijke informatie over beschikbaar komen. Daarbij moet aandacht worden besteed aan de emissiekentallen voor de verschillende typen trams. Die zouden in het RMV moeten worden opgenomen. Verder is informatie nodig over de verschillende soorten

bovenbouw.

Proces, organisatie en tijdpad

- a) Er wordt breed aandacht gevraagd voor de beheersbaarheid van het proces. De B van beheersbaarheid zou moeten worden toegevoegd aan de reeds gehanteerde B's van beschikbaarheid, bruikbaarheid en bestendigheid. De valkuil van veel automatiseringsprocessen om te veel tegelijk te willen moet worden voorkomen. Ook moet het IH geen log bouwwerk worden, maar een soepel functionerend geheel.
- b) Als valkuil wordt ook genoemd dat grenzen van disciplines niet worden overschreden, waardoor miscommunicatie kan ontstaan en kansen voor stroomlijning niet worden benut.
- c) Aan de andere kant is er ook een roep het IH Geluid met ambitie aan te pakken. Op dit moment is er al veel beschikbaar en de gegevensvoorziening van het geluidbeleid loopt zodanig dat niet veel projecten bij de Raad van State stranden op onvoldoende onderbouwing. Aanbeveling is om op basis van wat er al is een raamwerk op te zetten en vervolgens in de breedte te gaan werken aan een stapsgewijze kwaliteitsverbetering, waarbij de update-momenten aangegrepen worden om telkens weer een kwaliteitsslag te maken.
- d) Ook qua proces moet er een goede koppeling zijn tussen de vormgeving van het IH en de vaststelling van de regelgeving. Wat niet mag gebeuren is dat de regelgeving van kracht wordt en de ICT-ondersteuning nog niet klaar is.
- e) Er is een breed gevoel dat het proces alleen kans van slagen heeft wanneer alle stakeholders goed bij het proces betrokken worden. Daarnaast komt van verschillende kanten de oproep om de betrokkenheid bij dit proces niet te beperken tot geluidspecialisten, maar er zowel meer generalistisch ingestelde mensen als informatie-deskundigen bij te betrekken.
- f) Aangegeven wordt dat het nuttig kan zijn met pilots te werken.

14 Bijlage 4: Globale kostenraming d.d. mrt 2014

(uit: Voorlopig plan van aanpak voor de vernieuwing van het Informatiehuis Geluid versie 26 maart 2014)

deelproject		Kosten Eenmalig (mln €)	Kosten per jaar ¹¹ (mln €)	Besparing per jaar (mln €)
1a	3D-omgevingsmodel (aandeel geluid)	1,0	0,3	5
1b	Verkeersgegevens (aandeel geluid)	2,0	0,5	5
1c	Zonebeheer bedrijfsterreinen	2,0	0,4	2
1d	Benutten GPP- informatie	0,5	0,25	2
1e	Inpassen gegevens luchtvaartgeluid	0,5	0,25	1
2a	Nationaal geluidmodel	0,5	0,2	1
2b	Rekeninfrastructuur RIVM	0,5	0,2	
2c	Huismeesterrol RIVM		0,3	
3a	Aansluiting op Laan	0,25	0,1	
3b	Centrale kartering EU 2017	0,2		1
	Totaal	7,35	2,50	17

¹¹ Jaarlijkse kostenschatting voor actueel houden geldt voor de eerste jaren, wanneer nog extra middelen nodig zijn voor verbeterlagen. Wanneer routine in het systeem komt, worden de kosten voor updates lager.

15 Bijlage 5: Wensen aan informatieproducten tbv industrie

Notitie

betreft: Industrielawaai; gewenste inhoud van Informatiehuis Geluid van de Laan van de Leefomgeving
datum: 9 december 2015
referentie: JG/JG/TvdE/R 1308-1-NO-001
van: ir. J.H. Granneman

1 Inleiding

In het kader van de Omgevingswet (Ow) wordt voorzien in de "Laan van de Leefomgeving", waarbij in informatiehuizen per milieuaspect gegevens zijn opgenomen. In opdracht van RIVM is in deze notitie voor de nadere analyse van het Informatiehuis Geluid (hierna: IHG) beschreven welke data/informatie voor het werkveld industrie benodigd c.q. gewenst is, in welke vorm en op welke termijn.

2 Uitgangspunten en randvoorwaarden

Bij de inventarisatie van de wenselijk geachte informatie is uitgegaan van de behoeften van de volgende partijen voor wie het IHG van belang is c.q. kan zijn:

- **initiatiefnemers**
- **bevoegd gezag**
- **belanghebbenden**

Er zijn andere te onderscheiden partijen voor wie het IHG van belang is, zoals adviesbureaus, maar die kunnen voor elk van de genoemde drie partijen werkzaam zijn. Belanghebbenden zijn alle partijen voor wie een initiatief of besluit (positieve of negatieve) gevolgen heeft; dit kunnen burgers, bedrijven en overheid zijn. Voornoemde driedeling lijkt dan ook toereikend.

Algemene randvoorwaarden voor de informatie in het IHG zijn de drie B's:

- eenvoudig **beschikbaar**
- **bruikbaar** voor het beoogde doel
- **bestendig** in juridische procedures

NB Een aantal onderwerpen in de Ow is beleidsmatig nog in ontwikkeling. Denk aan het hanteren van activiteiten in plaats van inrichtingen (discussie over voor- en nadelen van die benadering voor het milieuaspect geluid worden nog gevoerd) en het mogelijkserwijs buiten beschouwing laten van milieuaspecten van type A-inrichtingen. Zoveel mogelijk is aansluiting gezocht bij de Ow-inzichten, zoals die thans bestaan c.q. bekend zijn. Ook vervalt wellicht de VNG-publicatie "Bedrijven en milieuzonering" met o.a. richtafstanden, maar een overeenkomstige systematiek is te verwachten.

peutz bv, postbus 696, 2700 ar zoetermeer, +31 79 347 03 47, info@peutz.nl, www.peutz.nl
kvk 12028033, voorwaarden volgens DNR 2011, lid NLingenieurs, btw NL004933837801, ISO-9001:2008

R 1308-1-NO-001 1

Waar in het volgende gemakshalve over woningen wordt gesproken, wordt daaronder meer algemeen begrepen andere geluidgevoelige bestemmingen.

3 Relevante informatie

Ten aanzien van industrielawaai is – in algemene termen – de volgende informatie van belang:

- “Gezoneerde industrieterreinen” (hoewel de geluidzone conform Swung-2 in de Ow vervalt, wordt in deze notitie gemakshalve nog deze term gehanteerd):
 - grens van het industrieterrein;
 - GPP-posities met bijbehorende geluidgrenswaarden;
 - aandachtsgebied (zal/kan de voormalige geluidzone zijn);
 - zonebeheersplan (of “akoestisch inrichtingsplan”) met de gereserveerde geluidruimte per kavel;
 - registermodel met de formele geluidruimte, zoals opgesteld bij de initiële systeemovergang, als voorgeschreven uitgangspunt voor ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van het industrieterrein;
 - actuele beheersmodel waarin de feitelijke geluidemissie is opgenomen en die “voortdurend” gewijzigd wordt in relatie tot ontwikkelingen op het industrieterrein;
 - modelmatige uitgangspunten die relevant zijn voor overdrachtsberekeningen door andere partijen, zoals aan te houden bodemfactoren, afscherpende objecten in het aandachtsgebied;
 - hoewel dit tot dilemma's vanwege verschillende belangen (software-leveranciers, verschillende typen software) kan leiden, zou ook het beschikbaar stellen van de software voor berekeningen aanbeveling verdienen.
- Geluidvoorschriften – en meer specifiek de geluidgrenswaarden op de daarin nader omschreven beoordelingsposities – in de milieuvergunningen van de afzonderlijke bedrijven. NB. Indien in de Ow niet per bedrijf (“inrichting”) maar per (combinatie van) activiteiten geluidgrenswaarden gelden, dient uiteraard die informatie beschikbaar te zijn. Onderdeel van die informatie dient bij voorkeur ook de vergunningaanvraag te zijn daar formeel activiteiten zijn vergund en niet primair geluidgrenswaarden.
- Het aspect “indirecte hinder” vanwege aan- en afvoerbewegingen op de openbare weg behorend bij een bedrijf is formeel alleen bij vergunningverlening (aan bedrijven op niet-gezoneerde terreinen) aan de orde; dit is zeer locatie-specifiek.
- Een toenemend aantal bedrijven is niet langer vergunningplichtig maar meldingsplichtig, met bijbehorende standaard geluidgrenswaarden. Van belang is dat van het bedrijventerrein bekend is waar welk type (A of B) meldingsplichtig bedrijf is gevestigd teneinde de formele geluidruimte per bedrijf te kunnen vaststellen.
- Vanwege eenduidigheid in de locatie van beoordelingsposities is het toegang hebben tot geautoriseerde adressystemen aanbevelenswaardig (denk aan Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN) respectievelijk Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG)).
- Opgelegde maatwerkvoorschriften inzake geluid aan specifieke bedrijven die vallen onder type A en B.
- Verbeeldingen behorend tot Bestemmingsplannen c.q. Omgevingsplannen (en bijbehorende documenten voor nadere planregels en toelichtingen); de daarin veelal opgenomen contouren rond bedrijven c.q. bedrijventerreinen op basis van richtafstanden

R 1308-1-NO-001 2

gerelateerd aan de toegestane milieucategorieën (VNG-publicatie) tonen de aan te houden afstanden tussen wonen en bedrijven tenzij op grond van onderzoek andere afstanden toelaatbaar zouden zijn.

- Geluidkaarten c.a. naar aanleiding van de Europese Richtlijn (European Noise Directive, afgekort END) omdat deze ook informatie over industrieterreinen kunnen bevatten (geluidbelastingen, actieplannen) die referenties kunnen bieden voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wel enige nuancering: de meeste actieplannen bevatten geen "saneringsplan" voor industrielawaai daar sanering veelal in een ander kader reeds is bewerkstelligd.
- Lokaal (gemeentelijk) geluidbeleid indien dat zich uitspreekt over industrielawaai; dat kan bijvoorbeeld zijn een gebiedsgerichte benadering voor horecalawaai, stillere gebieden (denk aan stille hofjes), specifiek beleid inzake ligplaatsen voor woonschepen, woonwagenterreinen, hogere waardebeleid of beleid inzake bouwlawaai.

Een deel van de hiervoor beschreven informatie is reeds of komt beschikbaar op een wijze die rechtstreeks in het IHG opgenomen kan worden. Te denken valt aan:

- info rond "gezoneerde industrieterreinen" behoudens software;
- Verbeeldingen behorend tot Bestemmingsplannen c.q. Omgevingsplannen (namelijk nu reeds grotendeels digitaal beschikbaar via "www.ruimtelijkeplannen.nl");
- geluidkaarten en actieplannen vanwege END.

De overige informatie zal waarschijnlijk niet volledig en zeker niet op korte termijn beschikbaar zijn voor het IHG, en ook niet in een format die bij de doelstelling past. Ondanks het streven naar volledigheid en toegankelijkheid, is een disclaimer omtrent volledigheid en actualiteit ten behoeve van de raadpleger van het IHG op zijn plaats; zie hieromtrent ook paragraaf 5.

In tabel 1 is samengevat welke informatie gewenst is, voor welke partij die informatie relevant is, en welke urgentie voor de beschikbaarheid geldt (deels gebaseerd op hetgeen in de tijd haalbaar lijkt). Enig gewicht aan die beoordeling is gegeven door middel van het aantal "plussen".

4 Specifieke aandachtspunten

Mede op basis van jurisprudentie van de Raad van State wordt bij bestemmingsplannen gepaste aandacht besteed aan de gecumuleerde geluidniveaus vanwege alle geluidsoorten (naast industrielawaai dus ook weg-, rail- en luchtvaartlawaai). Daarbij dient bijvoorbeeld ook menselijk stemgeluid betrokken te worden dat formeel niet aan de orde is bij vergunningverlening c.q. handhaving van standaard geluidvoorschriften ex Activiteitenbesluit. Bij het bestemmingsplanmatig projecteren van woningen dient ook dit aspect dus beschouwd te worden. Een initiatiefnemer dient hierop gewezen te worden, ook al zal het IHG niet alle relevante informatie hierover bevatten. Een attenderende vragenlijst is dan ook gewenst. Los daarvan dient een initiatiefnemer wel uit het bestemmingsplan te kunnen afleiden waar bijvoorbeeld menselijk stemgeluid een rol kan spelen zoals bij horeca, sportinrichtingen en scholen.

R 1308-1-NO-001 3

NB Voornoemde jurisprudentie is gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. Evenwel, aangenomen wordt dat, vanwege de beoogde grotere beleidsmatige vrijheid aan het bevoegd gezag in de Ow, de integrale afweging van geluid in de leefomgeving ook deze meer uitgebreide cumulatie van geluidsoorten noodzakelijk houdt.

In het IHG zal vooral informatie opgenomen worden die een formele status heeft op grond van bestuurlijke besluitvorming. Indien parallel meerdere plannen of vergunningaanvragen in een gebied aan de orde zijn, kan het gewenst zijn om ook ingediende aanvragen voor dergelijke ontwikkelingen in het IHG te melden.

5 Toereikendheid van gegevens, vragenlijst

Het is van belang een disclaimer op te nemen die beschrijft wat de formele status en actualiteit van de informatie is. Het verdient aanbeveling daaraan toe te voegen een checklist/vragenlijst die met name een initiatiefnemer respectievelijk het bevoegd gezag kan hanteren bij het controleren of alle industrielawaai-aspecten zijn betrokken bij de planontwikkeling, vergunningverlening e.d.

Degene die het IHG raadpleegt moet namelijk niet de suggestie krijgen dat al wat in het IHG staat ook toereikend is voor de onderzoeksvragen die hij zou moeten beantwoorden voor zijn initiatief. Als voorbeeld: een woningbouwplan naast een bedrijventerrein (met daartoe een bestemmingsplanwijziging) dient rekening te houden met de vergunde c.q. formeel toegestane geluidruimte van de individuele bedrijven. Geluidvoorschriften in milieuvergunningen van bedrijven zullen naar verwachting niet of niet vanaf het begin in het IHG staan. Toch moet de initiatiefnemer zich – in een vroeg stadium van de planontwikkeling – van die rechten vergewissen. Om die reden verdient het aanbeveling een lijst vragen op te nemen met te vergaren informatie voor een juiste planontwikkeling. Die vragen zijn verschillend afhankelijk van het soort initiatief.

De volgende attentiepunten voor initiatiefnemers in zo'n vragenlijst lijken opportuun:

- Voor ontwikkeling van woningbouw e.d. met een vereiste wijziging van het bestemmingsplan:
 - indien in het aandachtsgebied van een gezoneerd industrieterrein: past dit binnen de geldende grenswaarden. Past dit ook binnen grenswaarden voor piekniveaus die voor individuele bedrijven gelden (vergund dan wel vanwege standaard voorschriften) die namelijk niet uit de GPP-systematiek volgen.
 - overige situaties: is rekening gehouden met de vergunde of formeel toegestane geluidruimte en activiteiten van bedrijven c.q. uitbreidingsplannen van bedrijven, ook in richtingen waarvoor thans geen akoestische belemmeringen gelden (ter toelichting: beoordelingsposities bij bedrijven liggen veelal bij bestaande woningen; indien aan een bepaalde zijde van dat bedrijf geen woningen aanwezig zijn, betekent dit niet dat aldaar geen geluidemissie is "vergund"; immers, activiteiten zijn vergund).
- Voor wijziging/uitbreiding van industrie- c.q. bedrijventerreinen:
 - los van het rekening houden met bestaande woningen dient ook rekening gehouden te worden met nog niet aanwezige maar bestemmingsplanmatig geprojecteerde woningen, dan wel andere mogelijke woningbouwplannen.

- Voor veranderingen bij bedrijven op het gezonde industrieterrein:
 - indien het bedrijf akoestisch relevante uitbreiding wenst, moet dit getoetst worden aan :
 - de beschikbare geluidruimte binnen GPP's voor het industrieterrein als geheel;
 - het zonebeheersplan voor de gereserveerde geluidemissie per kavel.
 - voor overige bedrijven:
 - wordt voldaan aan immissie-eisen;
 - is "indirecte hinder" beschouwd.
- Is er sprake van specifiek gemeentelijk of provinciaal geluidbeleid.

6 Format

De informatie in het IHG moet eenvoudig toegankelijk zijn voor de specifieke gemeente of regio. Het ligt in de rede voor Bestemmingsplannen (Omgevingsplannen) het huidige format te continueren. Hetzelfde geldt voor END-data (kaarten, actieplannen).

Informatie omtrent "gezonde industrieterreinen" zou op soortgelijke wijze beschikbaar gesteld kunnen worden, namelijk als "laag" in de desbetreffende kaarten (uitgaande van gangbare GIS-systemen). Een toereikende onderlinge afstemming van beschikbare informatie lijkt ons essentieel; zie ook de volgende paragraaf.

Aanbevelenswaardig is "nationale" uniformiteit in de wijze van weergave per onderwerp, zodat partijen die opereren in meerdere gemeenten en regio's (RUD's, projectontwikkelaars) snel – namelijk op een voor hun vertrouwde wijze – de gewenste informatie aan het IHG kunnen onttrekken.

7 Succesfactoren en mogelijke valkuilen

Succesfactoren c.q. valkuilen voor het IHG zouden kunnen zijn:

- De betrouwbaarheid van de informatie (volledig en actueel); er moet door de raadpleger(s) vertrouwd kunnen worden op de "rechtsgeldige" bruikbaarheid van de informatie voor plan- en besluitvorming.
- De toegankelijkheid en praktische bruikbaarheid door een adequate onderlinge afstemming van de informatievoorziening met een zoveel mogelijke uniforme weergave; denk aan verschillende geografisch gerelateerde gegevens op kaartmateriaal (ligging geluidcontouren, grenzen van industrieterreinen, GPP-posities) die in "lagen" op dezelfde "onderlegger" zijn af te beelden.
- Coördinatieperikelen: los van voornoemde aandachtspunten wordt de huismeester – zonder inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de informatie – verantwoordelijk voor de actualiteit, volledigheid en onderlinge samenhang c.q. uniformiteit. Om toeleverende partijen te dwingen de informatie actueel te houden, kan het gewenst zijn de formele status van een verandering te koppelen aan het – met een verplicht format – "geupload" zijn in het IHG (in analogie met bestemmingsplannen die op de openbare website worden "geupload" waarbij alleen die versie formele juridische status heeft).

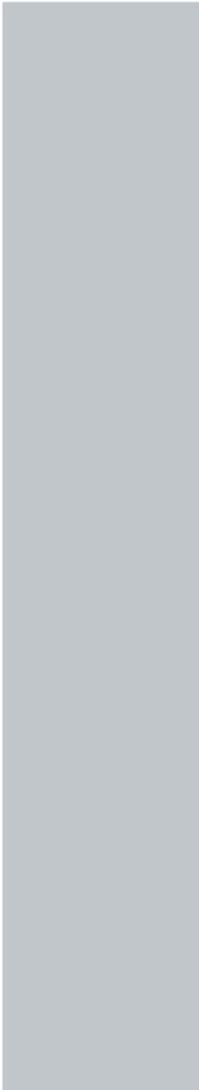

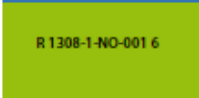

8 Samenwerkingsvormen

Een vorm van samenwerking waarin het Informatiehuis Geluid ontwikkeld kan worden, is met een werkgroep die – met name in de beginfase – het format vaststelt, op termijn het gebruik in de praktijk evalueert en zo nodig aanpassingen initieert e.d. In die werkgroep zitten vertegenwoordigers van de eerder genoemde drie groepen gebruikers te weten bevoegd gezag (VNG, IPO, I&M), bedrijvenverenigingen (VNO-NCW, projectontwikkelaars e.d.), adviesbranche (bijvoorbeeld NLingenieurs en/of BNA), maatschappelijke belangenverenigingen.

Deze notitie bevat 6 pagina's en 1 bijlage.

Zoetermeer,

R 1308-1-NO-001 6

Bijlage 1

Tabel met informatiewensen per belanghebbende en tijdsfasering

t1 Gewenste informatie inzake industrielawaai in Informatiehuis Geluid

Informatie	Bovoegd gezag*	Initiatiefnemer*	Belanghebbende*	Urgentie/ fasering**
"Gecombineerde industrieterreinen":				
– grens van het industrieterrein	+++	+++	+	+++
– GPP-posities met bijbehorende geluidgrenswaarden	+++	+++	+++	+++
– omvang aandachtsgebied	+++	+++	+	+++
– zonebeheersplan/akoestisch inrichtingsplan	+++	+++	+	+++
– registermodel	+++	+++	+	+++
– actueel beheersmodel	+++	+++	+	+++
– modelmatige uitgangspunten akoestisch tekenmodel	+++	+++	+	++
Geluidgrenswaarden en besoddelingsposities in de vergunningen van afzonderlijke bedrijven	++	++	++	+
Locatie en aard meldingsplichtig bedrijf (type A of B)	++	+++	+	+
Maatwerkvoorschrift inzake geluid aan specifiek bedrijf die valt onder type A of B	++	++	+	+
Geautomatiseerde adressystemen	++	++	+	+++
Verbeeldingen van bestemmingsplannen/ omgevingsplannen (inclusief plantegels/toelichting)	+++	+++	++	+++
END-geluidkaarten	++	+	+	+++
Lokaal geluidbeleid:				
– industrielawaai	++	+++	+	++
– gebiedsgerichte benadering (hotelcalawaai, stille gebieden e.d.)	++	+++	+	++
– ligplaatsen voor woonschepen/ woonwagenterreinen	++	+++	+	++
– bouwlawaaai	++	+++	+	+++

* Het aantal "plussen" in de kolommen met de drie partijen geeft een weging van het belang van die informatie voor die specifieke partij.

** Het aantal "plussen" in de laatste kolom is een indicatie van de gewenste termijn voor de invoering van de desbetreffende informatie, mede in beschouwing nemend de haalbaarheid van een snelle invoering. Daar waar drie plussen staan, is er mede van uitgegaan dat die informatie reeds digitaal beschikbaar is, en dus snel ingevoerd kan worden, hooguit met enige aanpassingen qua volgorde/volgorde.

16 Bijlage 6: Kader en wensen voor luchtvaart

NLR-notitie: Informatiehuis Geluid**Onderwerp:** Werkveldanalyse luchtvaart**Auteur:** Dick Bergmans**Datum:** 14 december 2015

Het informatiehuis Geluid is het huis aan de Laan van de Leefomgeving in het kader van de omgevingswet. In deze notitie wordt in het kort en vanuit het perspectief luchtvaart, aangegeven welke informatie relevant is om op te nemen in het informatiehuis Geluid en wordt advies gegeven over de implementatie ervan.

Momenteel bestaan de Wet geluidhinder en de Wet Luchtvaart naast elkaar. Gebiedsbeperkingen die betrekking hebben op luchtvaartgeluid zijn ondergebracht in de Wet Luchtvaart, alwaar de Wet geluidhinder nu naar verwijst. In de toekomst gaan grote delen van de Wet geluidhinder op in de omgevingswet en worden de gebiedsbeperkingen uit de Wet Luchtvaart overgeheveld naar de omgevingswet. Uit de memorie van toelichting 'Regels over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (Omgevingswet)' maakt het NLR op dat de Wet Luchtvaart blijft bestaan. Vanuit de omgevingswet zal worden voorgeschreven waar wel, niet of beperkt gebouwd mag worden rondom luchthavens. De beperkingsgebieden zoals vastgelegd in de luchthavenbesluiten (voor Schiphol het Luchthavenindelingbesluit en voor de buitenlandse luchthavens een algemene maatregel van bestuur) worden onderdeel van de omgevingswet. Toekomstige veranderingen van deze beperkingsgebieden blijven plaatsvinden in de context en dynamiek van de Wet Luchtvaart.

De Laan van de Leefomgeving en daarmee het informatiehuis Geluid is ondersteunend aan de omgevingswet en niet aan de Wet Luchtvaart. De beperkingsgebieden ten aanzien van het vliegtuiggeluid zijn uitgedrukt in geluidcontouren rondom een luchthaven. Voor een succesvolle inrichting van het huis stelt het NLR als eerste stap voor, om voor alle Nederlandse luchthavens (incl. de Militaire velden) deze (digitale)contouren op te nemen in het informatiehuis Geluid. Via het huis aan de Laan van de Leefomgeving kan daarmee in één oogopslag gezien worden of er – omwille van het luchtvaartgeluid – wel, niet of onder voorwaarden gebouwd mag/kan worden.

Het opnemen van de achterliggende modellen en de bijbehorende gegevens voor het berekenen van de betreffende contouren is onzes inziens vooralsnog onlogisch. Immers (geluidcontour) veranderingen vinden voornamelijk plaats buiten de context van de omgevingswet. De buitenlandse luchthavens Weeze (D), Brüggen (D) en Geilenkirchen (D) zouden hierop een uitzondering kunnen worden. Het is vooralsnog onduidelijk of toekomstige veranderingen voor deze luchthavens binnen de context en de dynamiek van de Wet Luchtvaart blijven. Deze luchthavens kennen namelijk alleen beperkingsgebieden voor het Nederlands grondgebied en kennen geen gebruiksregels die voor de

Nederlandse luchthavens integraal zijn opgenomen in de Wet Luchtvaart. De Nederlandse invloed op het gebruik van deze luchthavens is namelijk beperkt.

Tabel 1 maakt een onderverdeling naar de verschillende luchthavens, zoals genoemd in de Wet Luchtvaart. De laatste kolom van de tabel verwijst naar het type document waarin de huidige gebiedsbeperkingen van de betreffende luchthaven vermeld zijn.

Tabel 1 – Onderverdeling luchthavens

Luchthavens	Voorbeelden	Kader	Gebiedsbeperkingen
Schiphol	Schiphol	Wet Luchtvaart	Luchthavenindelingbesluit
Luchthavens van nationale betekenis met een luchthavenbesluit	Lelystad, Eelde, Maastricht en Rotterdam	Wet Luchtvaart	Luchthavenbesluit
Luchthavens van regionale betekenis met een luchthavenbesluit	Budel, Seppe, etc.	Wet Luchtvaart	Luchthavenbesluit
Luchthavens van regionale betekenis met een regeling	Ruimtelijke beperkingen zijn bij luchthavens met een regeling niet van kracht.		
Militaire luchthavens met een luchthavenbesluit	Eindhoven, Volkel en Leeuwaarden	Wet Luchtvaart	Luchthavenbesluit
Militaire luchthavens met een regeling	Ruimtelijke beperkingen zijn bij luchthavens met een regeling niet van kracht.		
Buitenlandse luchthavens	Weeze (D), Brüggen (D) en Geilenkirchen (D)	Wet Luchtvaart	Algemene maatregel van bestuur (besluit - beperkingengebied buitenlandse luchthaven)

De huidige Nederlandse gebiedsbeperkingen rondom de buitenlandse luchthavens betreffen relatief kleine gebieden en worden eveneens aangeduid met contouren. In de startfase van het informatiehuis Geluid kunnen de geluidcontouren net als voor de Nederlandse luchthavens digitaal worden toegevoegd. Mocht de hierboven benoemde context en dynamiek voor de buitenlandse luchthavens verschuiven van de Wet Luchtvaart naar de omgevingswet dan kan het op termijn toch wenselijk zijn ook de modellen en achterliggende gegevens voor het berekenen van de geluidcontouren toe te voegen aan het informatiehuis Geluid. Door de onduidelijkheid bestaat er vooralsnog geen urgentie en is het opnemen van deze informatie meer iets voor een volgende (toekomstige) fase bij de inrichting van het informatiehuis Geluid. Indien ervoor gekozen wordt de vliegtuiggeluidmodellen en achterliggende gegevens toch vanaf het begin op te nemen in het informatiehuis Geluid adviseert het NLR om aan te sluiten op de ontwikkelingen die nu gaande zijn (zie kader – Het Nederlandse rekenmodel...).

Voor het opnemen van alle gebiedsbeperkingen c.q. de geluidcontouren in het informatiehuis Geluid voorziet het NLR weinig uitvoeringsrisico's (c.q. valkuilen). Het opstarten van samenwerkingsverbanden en werkgroepen voor de inrichting van het huis kan voor luchtvaart daardoor beperkt blijven. Voor de implementatie is voornamelijk de aansluiting en de ontsluiting van de bestaande informatie van belang.

Het Nederlandse rekenmodel (NRM) voor het berekenen van geluidbelasting door vliegtuigen wordt op termijn in Nederland vervangen door het Europees geharmoniseerde Doc29 model. Voor het vaststellen en toepassen van het op te stellen Nederlandse Doc29 rekenvoorschrift treft het ministerie van Infrastructuur en Milieu in samenwerking met het NLR de voorbereidende stappen.